

ALMANAK

VOOR DE

Nederduitsch Hervormde Kerk van Zuid Afrika

voor het jaar Onzes Heeren

1921.

*Uitgegeven van wege de Algemene Vergadering
der Nederduitsch Hervormde Kerk.*

Onder Redactie van

Ds. JAC. VAN BELKUM en Ds. P. W. ENNIS.

15e JAAR.

Gedrukt ter Volkstem-Drukkerij, Pretoria.

1920.

DE
U.P.M.
 VERKRIJGT DE HOOGSTE PRIJZEN
 VOOR

WOL

BOKHAAR, HUIDEN en VELLLEN.

Alle Bezendingen worden tot het beste
 voordeel uitgesteld in onze Nieuwe
 Moderne Wel-Verlichte Pakhuizen.

DESKUNDIGE BEHANDELING.

PROMPTE AFREKENING.

Wij zijn alleen verkopers.

DE WOLOGST VAN BOEREN EEN
 SPESIALITEIT.

Schrijf om Marktrapporten aan de

Union Produce Mart

BEPERKT,

Wolmakelaars,

Postbus
 657.

DURBAN.

Tel. Adr.:
 "Unimart."

Tevens te OOST LONDEN en PORT ELIZABETH.

INHOUD.

	Bladz.
Ter inleiding	5
Feesten, Vacantiedagen, Zon- en Maansverduis- teringen	7
Bijbelsche Kalender	9
Historische Kalender met zons-op en ondergang en Maansveranderingen	33
Posttarieven enz.	57
Nederduitsch Hervormde Kerk van Zuid Afrika, met photo kerkgemeente Middelburg... ..	65
Dienstdoende predikanten op 1 November 1920. Predikanten der Nederduitsch Hervormde Kerk sedert 1852 met photo monument	109
De Verloochening van Petrus, door Ds. F. S. du Toit	113
Ieder mensch zijn eigen Scriba, door P. W. Ennis	119
Onze Gezangen, door Ds. Jac. van Belkum	127
In Memorium, Ds. M. J. Goddefroy, met portret door Dr. J. H. Greyvenstein	142
De Heidelbergsche Catechismus, met photo van pastorie Middelburg, door Ds. A. J. Barger... ..	147
Iets over Ds. D. van der Hoff, met photo van het gedenkteken, door Ds. Jac. van Belkum	156
De Trooster, door Ds. J. J. Kuhn	166
Paul Kruger, door Ds. J. J. Kuhn	175
Vanwaar—Waarheen, door Ds. L. E. Brandt	181
De Godloचनाar (stopstukje)	188

J. LIEVAART,

Modern ingerichte Werktuigkundige Werkplaats.

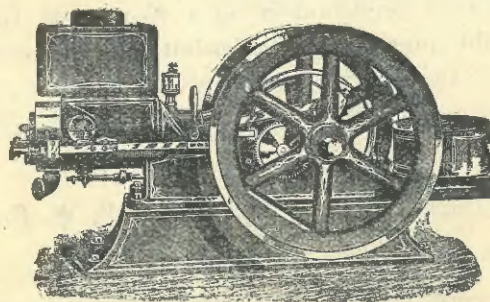
ADRES

37 Kerkstraat West, PRETORIA. Bus 902. Foon 630.

Beveelt zich aan voor reparaties aan alle mogelijke soorten van
Werktuigen en Machinerie.

SPECIALITEIT IN STOOMMACHINES EN DORMACHINES

Stuurt bekwame Werkmensen door geheel Zuidafrika.

Legt aan alle soorten van Waterwerken voor Landbesproeiing en
huisgebruik op Plaatsen.

Maakt nieuwe en repareert Oude Ploegscharen. Voor nieuwe Scharen
zendt een oude voor model.

Alle soorten van Loodgieterswerk wordt gedaan; alsmede reparaties
van Stoven en Heetwater Ketels.

Voor nieuwe aanleg van Heetwater Systeem in huizen het goedkoopste
adres in Pretoria.

Indien U enige soort van technische moeilijkheid heeft, schrijft aan onder-
staand adres en U zult altijd goede raad en advies krijgen
tot uw eigen voordeel.

J. LIEVAART,

Postbus 902. 37 Kerkstraat West, Pretoria. Foon 630.

TER INLEIDING.

Bij deze uitgave van de vijftiende jaargang van de
Almanak, ten dienste van onze kerk heb ik niet veel te
zeggen.

Dat die Almanak in onze kerk in een behoefte voor-
ziet blijkt telkens meer. Wij laten ieder jaar 'n gro-
ter aantal drukken en het boekje wordt bij elke uitgave
dikker.

Ik dank de Koning der Kerk, dat ik ook nog deze
Almanak mocht samenstellen met behulp van onze le-
raars, Scriba's van Kerkeraden en andere schrijvers.
Hun hulp was mij 'n grote steun. Voor hun arbeid aan
allen mijn oprechten dank.

Wanneer de kopers iets bestellen bij de winkeliers,
die advertentien plaatsten, verzoek ik hen vriendelik te
schrijven dat zij dit doen, omdat zij de advertentien ge-
lezen hebben in de Almanak der Nederduits Hervorm-
de Kerk van 1921. Dat is 'n aanmoediging voor de
adverteerders, die dan ook zien dat zij niet te vergeefs
onze Almanak gebruikten.

Moge de Heer zijn zegen geven aan deze arbeid.

JAC. VAN BELKUM.

Redakteur.

Heidelberg,

November 1920.

De Universiteit van Stellenbosch

KANSELIER.

De Hoogeerw. Prof. P. J. G. de Vos, B.A., Litt. D.

DE RAAD.

De Hoogeerw. Prof. A. Moorrees, Litt. D., Vicekanselier.
De WelEerw. Heer. D. S. Botha.
De Weled. Heer V. E. P. Bradshaw.
De Weled. Heer Dr. G. G. Cillie, Rektor.
De WelEd. Heer P. D. Cluver.
De WelEd. Heer W. B. de Villiers.
De WelEd. Heer T. J. de Waal.
De WelEd. Heer Dr. D. F. Malan.
De WelEd. Heer P. G. J. Meiring.
De Weled. Heer A. F. Markötter.

De HoogEd. Heer J. X. Merri-man.
De Weled. Heer J. H. Neethling.
De Weled. Heer Prof. D. A. A. Pauw.
De Weled. Heer K. B. Quinan.
De Weled. Heer J. Rawbone.
De WelEd. Heer Prof. J. J. Smith.
De WelEd. Heer J. G. van der Horst.
De Weled. Heer Prof. C. D. van der Merwe.
De HoogEd. Gestr. Heer H. S. van Zijl.

DE STAF.

P. van Braam, M.A., Litt. D., Professor in 't Latijn.
C. S. Edgar, M.A., Professor in 't Grieks.
J. Basson, M.A., Ph.D., Professor in de Klassieken.
G. G. Cillie, M.A., Ph.D., Professor in de Opvoedkunde.
D. A. A. Pauw, B.A., Professor in de Methodiek.
R. Wilcocks, B.A., Ph.D. } Professoren in de Wijsbegeerte.
N. J. Brummer, M.A., B.D. }
H. C. Notcutt, B.A., Professor in 't Engels.
E. C. Pienaar, B.A., Litt. D., } Proff. in Nederlands.
W. A. Joubert, B.A., Theol. D., }
J. J. Smith, B.A., 'Barrister at Law', Professor in 't Afrikaans.
W. Blommaert, Litt. D., Professor in de Geschiedenis.
S. F. N. Gie, B.A., Ph.D., Professor in de Zuid-Afrikaanse Geschiedenis.
J. F. W. Grosskopf, M.A., Jur. Dr., Prof. in de Staatshuishoudkunde.
H. A. Fagan, B.A., LL.B., Prof. in 't Romeins-Hollandse Recht.
A. H. MacKenzie, M.A. } Professoren in de Wiskunde.
A. B. Bartmann, M.A. }
W. E. Malherbe, B.A., B.Sc., Professor in de Natuurkunde.
J. T. Morrison, M.A., B.Sc., Professor in de Toegepaste Wiskunde.
B. de St. J. van der Riet, M.A., Ph.D., Professor in de Organiese Scheikunde.
C. D. van der Merwe, B.A., Ph.D., Professor in de Anorganiese Scheikunde.
D. F. du Toit, M.A., Ph.D., Professor in de Fysiese Scheikunde.
E. J. Goddard, B.A., D.Sc., Professor in de Dierkunde.
S. J. Shand, Ph.D., D.Sc., Professor in de Aardkunde.
P. Serton, Litt.D., Prof. in de Aardrijkskunde.
A. I. Perold, B.A., Ph.D., Professor in de Oenologie en Wijnbouw.
J. H. Neethling, M.Sc., Professor in de Landbouw-Plantkunde.
O. S. H. Reinecke, M.Sc., Professor in de Vruchteteelt.
I. de V. Malherbe, B.A., Ph.D., Agerende Prof. in de Landbouw-Scheikunde.
E. Cogan, B.A., Ph.D., Agerende Prof. in de Pathologie.
E. H. Langenhorst, Oberlehrer (Bonn), Hoofd van de Afdeling Duits.
J. M. T. Franken, M.A., Litt.D., Hoofd van de Afdeling Frans.
Mej. A. V. Duthie, M.A., Hoofd van de Afdeling Plantkunde,
En nog twintig lektoren.

De Registrateur: D. J. ACKERMANN, B.A.

Men richtte alle brieven en aanvragen om informatie aan:

De Registrateur,
Het Universiteit Kantoor, STELLENBOSCH.

FEEST- EN VAKANTIEDAGEN.

Kerkelike Feestdagen.

Goede Vrijdag	25 Maart.
Paasdag	27 Maart.
Hemelvaartsdag	5 Mei.
Pinksteren	15 Mei.
Kerstfeest	25 December.

Kerkelike Gedenkdagen.

Hervormingsdag	31 Oktober.
-----------------------	-------------

Nationale Gedenkdagen.

Amajubadag	27 Februarie.
Dingaansdag	16 December.

Vakantiedagen.

Nieuwjaarsdag	1 Januarie.
Paasmaandag	28 Maart.
Victoriadag	24 Mei.
Uniedag	31 Mei.
Boomplantdag	1 Augustus.
Bank Vakantiedag	3 Oktober.
2e Kerstdag	26 December.

In het jaar 1921 zullen er twee Zons- en twee Maansverduisteringen zijn.

1. Ringvormige verduistering van de Zon op 8 April, niet zichtbaar in de Unie van Zuidafrika.
 2. Een totale verduistering van de Maan op 22 April, niet zichtbaar in de Unie van Zuidafrika.
 3. Een totale verduistering van de Zon op 1 Oktober, niet zichtbaar in de Unie van Zuidafrika.
 4. Een gedeeltelike verduistering van de Maan op 17 Oktober, zichtbaar in de Unie van Zuidafrika.
- De Maan treedt in de schaduw der Aarde op 16 Oktober, te 11.14 n.m.
Midden van verduistering 17 Oktober, te 0.54 v.m.
De Maan verlaat de schaduw der Aarde op 17 Oktober 2.34 v.m.
Grootte van verduistering 0.938 (Middellijn der maan=1.0).

SEIZOENEN VOOR 1921.

- 21 Maart (Equinox) begin Herfst.
22 Juni (kortste dag) begin Winter.
23 September (Equinox) begin Lente.
22 Desember (langste dag) begin Zomer.

O Moeder! O Moeder! waarom hebt U geen Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel gekocht voor de hoest van dat kind, hij zou in dat geval nu al lang weer hersteld zijn. Laat dit middel onmiddellijk halen in de dichtsbij gelegen winkelstoor, ze verkopen allemaal het Pepermunt Geneesmiddel, omdat ze weten dat het 't beste geneesmiddel in Afrika is.

Gij behoeft ons niet te geloven, maar vraag Uw buurman eens of Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel niet het beste medicijn is voor hoest en verkoudheden dat ooit in dit distrikt verkocht is. Hij zal U vertellen dat het genezing brengt in gevallen waar andere geneesmiddelen niets kunnen uitrichten. Het is ongetwijfeld onfeilbaar en goed.

Vergeet er niet aan dat Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel, het beste medicijn van de gehele wereld voor hoest, verkoudheid en long-aandoeningen in twee grootten verkocht wordt, de grote bottels bevatten drie keer zoveel als de kleine bottels en zijn daarom baje goedkoper. Koop de volgende keer een grote bottel.

Stof, stof, niets dan stof; ziektekiemen en keelpijn is het gevolg en daarna komt long-aandoening, tenzij men verstandig handelt en het eerste spoor van prikkeling in de keel tegen gaat door het gebruik van een dosis van Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel. Dit is werkelijk wonderlik pijnstillend en verzachtend, heilzaam geneesmiddel, geneest keelpijn met toverachtige snelheid.

De eerste plicht van een moeder is om zorg te dragen voor haar huisgezin en de gezondheid van de leden van haar huishouding te beschermen, en dit doet zij op de beste manier. Als vader of baby beginnen te hoesten dan komt de bottel van Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel voor de dag en dan krijgt de lijder er een dosis van om in te nemen. Een tijdige dosis voorkomt veel zorg. Denk daaraan, vrijgezellen en maagden.

JANUARIE.

1	Zat.	God zag al wat Hij gemaakt had, en het was zeer goed. Genesis 1: 31.
2	Zon.	God heeft den zevenden dag gezegend en dien geheilgd. Genesis 2: 2.
3	M.	In het zweet uws aanschijns zult gij uw brood eten. Genesis 3: 19.
4	Din.	Zoo gij niet weldoet, de zonde ligt aan de deur. Genesis 4: 7.
5	W.	En hij stierf. Genesis 5: 4.
6	Don.	Noach wandelde met God. Genesis 6: 9.
7	Vr.	Ga gij en uw gansche huis in de ark. Genesis 7: 1.
8	Zat.	Noach bouwde den Heere een altaar. Genesis 8: 20.
9	Zon.	Zijt vruchtbaar en vermenigvuldigt en vervult de aarde. Genesis 9: 1.
10	M.	Laat ons een naam voor ons maken. Genesis 11: 4.
11	Din.	Wees een zegen. Genesis 12: 2.
12	W.	Laat toch geen twisting zijn tussen mij en tussen u. Genesis 13: 8.
13	Don.	Ik ben u een schild, uw loon zeer groot. Genesis 15: 1.
14	Vr.	Van waar komt gij en waar zult gij henengaan? Genesis 16: 8.
15	Zat.	Wandel voor mijn aangezicht en wees oprecht. Genesis 17: 1.
16	Zon.	Zou iets voor den Heere te wonderlijk zijn. Genesis 18: 14.
17	M.	Zie toch ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere. Genesis 18: 27.
18	Din.	Behoudt u om uws leven wil. Genesis 20: 17.
19	W.	God zal zich zelve een lam ten brandoffer voorzien mijn Zoon. Genesis 22: 8.
20	Don.	De Heere heeft ons ruimte gemaakt. Genesis 26: 22.
21	Vr.	Ik ben met U. Genesis 22: 24.
22	Zat.	Ik ben oud geworden, en ik weet den dag mijns doods niet. Genesis 27: 2.
23	Zon.	In u en in uw zaad, zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden. Genesis 28: 14.
24	M.	Zou ik zondigen tegen God. Genesis 39: 9.
25	Din.	Al deze dingen zijn tegen mij. Genesis 42: 36.
26	W.	Waarom hebt gij kwaad voor goed vergolden? Genesis 44: 4.
27	D.	De scepter zal van Juda niet wijken. Genesis 49: 10.
28	Vr.	Gij hebt kwaad tegen mij gedacht: maar God heeft dat ten goede gedacht. Genesis 50: 20.
29	Zat.	De plaats, waarop gij staat is heilig land. Exodus 3: 5.
30	Zon.	Wie heeft den mensch den mond gemaakt. Exodus 4: 11.
31	M.	Mozes nam den staf Gods in zijne hand. Exodus 4: 20.

KOOPJES IN ALLE AFDELINGEN BIJ ONZE INVENTARIS-OPNAME
UITVERKOOP GEDURENDE DEZE MAAND.
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

Afdelingen.

DE IT zijn enkele der Afdelingen van de Millar Winkel, waar U kunt kopen tegen prijzen, welke waarschijnlijk aanmerkelijk lager zijn dan die, welke naderbij worden berekend:

Japonstoffen.
Kousen en Handschoenen.
Onderkleding, Korsetten.
Kanten en Linten.
Kinderjurken.
Kostuums, Bloeses.
Japonnen, Hoeden.
Toiletartikelen.
Poppen.

Laat ons U elke maand

Gratis

een Modeblad sturen.

EEN gratis publikatie, welke de nieuwste modes in japonnen, hoeden, enz. illustreert; beschrijft nieuwe materialen, huishoudlinnen, enz., en geeft de prijzen ervan; zal elke maand worden toegezonden zo U een postkaart of brief zendt aan Millar's, aldus:

"Stuur mij gratis de Modebladen in de Almanak aangeboden."

VOOR hen die te ver weg wonen om ons te bezoeken, hebben wij een Speciale Postbestellings-Afdeling. Stuur uw bestellingen of navragen aan ons, en zij zullen dezelfde prompte aandacht ontvangen, alsof U persoonlijk hier was.

Stuur dadelik uw naam en adres voor de gratis boeken.

Millar's

Pretoria's Winkel voor Postbestellingen,
Postbus 354 - - - PRETORIA.

FEBRUARIE.

1	Din.	Gij zult zijnen naam heeten Jezus. Mattheus 1: 21.
2	W.	Waar is de geboren koning der Joden. Mattheus. 2: 2.
3	Don.	Bekeert U, want het koningrijk der hemelen is nabij gekomen. Mattheus 3: 2.
4	Vr.	Ik zal u visschers van menschen maken. Mattheus 4: 19.
5	Zat.	Gij zijt het zout der aarde. Mattheus 5: 13.
6	Zon.	Eerste Lijdensweek. Als gij bidt gebruik geen ijdel verhaal van woorden. Mattheus 6: 7.
7	M.	Wacht u van de valsche profeten. Mattheus 7: 15.
9	Din.	Ga heen, u geschiedde gelijk gij geloofd hebt. Matth. 8: 13.
8	W.	Ik ben niet gekomen, om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering. Mattheus 9: 13.
10	Don.	Ook uwe haren des hoofds zijn allen geteld. Matth. 10: 30.
11	Vr.	Komt herwaarts tot mij, die vermoeid en beladen zijt en Ik zal U rust geven. Mattheus 11: 28.
12	Zat.	Meer dan Salomo is hier. Mattheus 12: 42.
13	Zon.	Tweede Lijdensweek. De Zoon des menschen zal den Overpriester en den Schriftgeleerden overgeleverd worden. Mattheus 20: 18.
14	M.	Wie heeft, dien zal gegeven worden. Mattheus 13: 12.
15	Din.	Zijt goedsmoeds, Ik ben het, vreest niet. Mattheus 14: 27.
16	W.	Heere, help mij. Mattheus 15: 25.
17	Don.	Wacht u van den zuurdeesem der Phariseën. Matth. 16: 6.
18	Vr.	Deze is mijn geliefden Zoon, in welken ik mijn welbehagen heb. Mattheus 17: 5.
19	Zat.	Het is noodzakelijk dat er ergenissen komen. Matth. 18: 7.
20	Zon.	Derde Lijdensweek. Wat wilt gij mij geven en ik zal Hem U overleveren. Mattheus 26: 15.
21	M.	Niemand is goed dan Eén. Mattheus 19: 17.
22	Din.	Velen zijn geroepen, weinigen uitverkoren. Matth. 20: 16.
23	W.	Al wat gij begeeren zult in het gebed, geloovende, zult gij ontvangen. Mattheus 21: 22.
24	Don.	Komt tot de bruiloft. Mattheus 22: 4.
25	Vr.	De meeste van u, zal uw dienaar zijn. Mattheus 23: 11.
26	Zat.	Waakt dan. Mattheus 24: 42.
27	Zon.	Vierde Lijdensweek. Al moest ik ook met u sterven, ik zal u geenszins verloochenen. Mattheus 26: 35.
28	M.	De armen hebt gij altijd met u. Mattheus 26: 11.

GROTER GEBOUWEN EN MEER BEZIGHEID BIJ
SUGDENS, BPT.,
"DE POPULAIRE MANUFAKTURIERS",
PRETORIA.

PAS AANGEKOMEN

EERSTE-KLAS NIEUWE

DUITSE KLAVIEREN AMERIKAANSE ORGELS

DUITSE

Konsertinas.
Violen.
Autoharpen,
enz.

Akkordeons,
Gitaren,
Mondfluitjes,
enz.

GEDRUKTE MUZIEK VAN ENIGE AARD.
AFRIKAANSE LIEDEREN, ENZ.

Katalogus No. B9.

R. MÜLLER, 91/3, Waterkant Straat,
Postbus 133, KAAPSTAD.

MAART.

1	Din.	Ik schaam mij des Evangelies van Christus niet. Romeinen 1: 16.
2	W.	Er is geen aanneming des persoons bij God. Rom. 2: 11.
3	Don.	Er is niemand, die rechtvaardig is, ook niet een. Romeinen 3: 10.
4	Vr.	Door de Wet is de kennis der zonde. Romeinen 3: 20.
5	Zat.	Waar geen wet is, is ook geen overtreding. Rom. 4: 15.
6	Zon.	Vijfde Lijdensweek. Vriend, waartoe zijt gij hier. Mattheus 26: 50.
7	M.	De hoop beschaamt niet. Romeinen 5: 5.
8	Din.	Die gestorven is, is gerechtvaardigd van de zonde. Romeinen 6: 7.
9	W.	De genadegift Gods is het eeuwige leven. Romeinen 6: 23.
10	Don.	Ik weet, dat in mij, dat is in mijn vleesch geen goed woont. Romeinen 7: 18.
11	Vr.	Het bedenken des Geestes is leven en vrede. Romeinen 8: 6.
12	Zat.	Wie zal ons scheiden van de liefde Gods? Romeinen 8: 35.
13	Zon.	Zesde Lijdensweek. Hij is des doods schuldig. Mattheus 26: 66.
14	M.	De liefde zij ongeveinsd. Romeinen 12: 9.
15	Din.	Een iegelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen zal zalig worden. Romeinen 10: 13.
16	W.	Wees niet hooggevoelende, maar vrees. Romeinen 11: 20.
17	Don.	Geef dan een iegelijk wat gij schuldig zijt. Romeinen 13: 7.
18	Vr.	Zijt niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben. Romeinen 13: 8.
19	Zat.	Hetzij wij leven, hetzij wij sterven, wij zijn des Heeren. Romeinen 14: 8.
20	Zon.	Palm Zondag. Ziet uw Koning komt tot u. Mattheus 21: 5.
21	M.	Laat ons elkander niet meer oordeelen. Romeinen 14: 13.
22	Din.	God is getrouw 1 Korinthen 1: 9.
23	W.	Ik heb niet geweten onder u dan Jezus Christus en dien gekruisigd. 1 Korinthen 2: 2.
24	Don.	De wijsheid der wereld is dwaasheid bij God. 1 Kor. 3: 19.
25	Vr.	Goede Vrijdag. Jezus gaf den geest. Mattheus 27: 50.
26	Zat.	Wij worden gescholden, wij zegenen. 1 Korinthen 4: 12.
27	Zon.	Paasch Zondag. Hij is opgestaan. Mattheus 28: 6.
28	M.	Gij zijt duur gekocht. 1 Korinthen 6: 20.
29	Din.	De gedaante dezer wereld gaat voorbij. 1 Korinthen 7: 31.
30	W.	De kennis maakt opgeblazen, de liefde sticht. 1 Kor. 8: 1.
31	Don.	De nood is mij opgelegd, om het Evangelie te verkondigen. 1 Korinthen 9: 16.

DEKENS EN REISDEKENS BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

Afrikaanse Bank Korporatie

BEPERKT.

Geautoriseerd Kapitaal	£2,000,000
Ingeschreven Kapitaal	£2,000,000
Opbetaald Kapitaal	£1,000,000
Reserve Fonds	£360,000
Reserve Schulden van Aandeelhouders	£1,000,000
	£2,360,000

Hoofdkantoor : 63, London Wall, London, E.C.

Raad van Direkteuren:

De HoogWelGeb. de Graaf van SELBORNE, K.G. - President.
 De WelEd. Heer STANLEY CHRISTOPHERSON.
 De WelEd. Heer SOLOMON BARNATO JOEL.
 Sir GODFREY YEATMAN LAGDEN, K.C.M.G.
 De HoogWelGeb. de graaf van MIDLETON, K.P.
 De WelEd. Heer WILLIAM JAMES THOMPSON.
 De WelEd. Heer GEORGE WILLIAM THOMSON, V.R.

Hoofdbestuurder in Zuidafrika - - - - JAMES S. SHIEL.
 (Gevestigd te Kaapstad.)
 Asst. Hoofdbestuurder in Zuidafrika - - W. K. ROBERTSON.
 (Gevestigd te Kaapstad.)

Agentschap in Amerika: 64 Wallstraat, Nieuw York.

**Takken door geheel Zuidafrika en Agenten en
Korrespondenten over de gehele wereld.**

Alle soorten goedgekeurde Bankbezigheid wordt aan het Hoofdkantoor en de Takken verhandeld. Lopende Rekeningen worden geopend, Wissels en Kredietbrieven uitgegeven, Rekeningen en Borgtochten gekollekteerd, de Aan- en Verkoop van Effekten, Aandelen, enz., wordt ondernomen en Onderpanden en Kostbaarheden worden voor veilige bewaring aangenomen. Deposito's voor vaste periodes worden in ontvangst genomen tegen voorwaarden en rente, welke op aanvraag medegedeeld worden.

Ieder beambte der Bank is gebonden de Verhandelings der Bank en van haar klanten geheim te houden.

APRIL.

1	Vr.	Die meent te staan, ziet toe dat hij niet valle. 1 Korinthen 10: 12.
2	Zat.	Niemand zoeken, dat zijns zelfs is. 1 Korinthen 10: 24.
3	Zon.	Weest mijne navolgers. 1 Korinthen 11: 1.
4	M.	Er is verscheidenheid voor gaven, doch het is dezelfde Geest. 1 Korinthen 12: 11.
5	Din.	IJvert naar de beste gave. 1 Korinthen 12: 31.
6	W.	De liefde handelt niet ongeschikt. 1 Korinthen 18: 11.
7	Don.	Broeders, wordt geen kinderen in het verstand, maar zijt kinderen in de boosheid. 1 Korinthen 14: 20.
8	Vr.	Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden. 1 Korinthen 14: 40.
9	Zat.	Door de genade Gods ben ik, dat ik ben. 1 Kor. 15: 10.
10	Zon.	Indien Christus niet is opgewekt, zoo is uw geloof vergeefs. 1 Korinthen 15: 17.
11	M.	Kwade samensprekingen bederven goede zeden. 1 Korinthen 15: 33.
12	Din.	Waakt, staat in het geloof. 1 Korinthen 16: 13.
13	W.	De letter dood, maar de geest maakt levend. 2 Kor. 3: 6.
14	Don.	Wij prediken niet ons zelve, maar Christus Jezus den Heere. 2 Korinthen 4: 5.
15	Vr.	Wij hebben altijd goeden moed. 2 Korinthen 5: 6.
16	Zat.	De liefde van Christus dringt ons. 2 Korinthen 5: 14.
17	Zon.	Laat u met God verzoenen. 2 Korinthen 5: 20.
18	M.	Trekt niet een ander juk aan met de ongeloovigen. 2 Korinthen 6: 14.
19	Din.	De droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekeering tot zaligheid. 2 Korinthen 7: 10.
20	W.	Die spaarzaam zaait, zal spaarzaam maaien. 2 Kor. 9: 6.
21	Don.	God heeft den blijmoedigen gever lief. 2 Korinthen 9: 7.
22	Vr.	Wie roemt, roeme in den Heere. 2 Korinthen 10: 17.
23	Zat.	Mijne genade zij u genoeg. 2 Korinthen 12: 9.
24	Zon.	Ik zoek niet het uwe maar u. 2 Korinthen 12: 14.
25	M.	Wi vermogen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid. 2 Korinthen 13: 8.
26	Din.	God neemt den persoon der menschen niet aan. Galaten 2: 6.
27	W.	De rechtvaardige zal uit het geloof leven. Galaten 3: 11.
28	Don.	Staat in de vrijheid met welke ons Christus vrijgemaakt heeft. Galaten 5: 1.
29	Vr.	De vrucht des Geestes is liefde. Galaten 5: 22.
30	Zat.	Draagt elkanders lasten. Galaten 6: 2.

VRAAG PATRONEN VAN NIEUWMODIESE JAPONSTOFFEN.

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

VOOR UW

WOL EN BOKHAAR

VERLANGT U:

Vlugge Afrekening
Hoogste Prijzen
Prompte Aandacht

Verzend dan aan

Malcomess & Ko., Bpt.

OOST LONDEN.

De langst gevestigde firma aan de grens,
die in geregelde kabel-verbinding is met
alle belangrijke Wolcentra der wereld en
U de meest vertrouwbare en laatste dien-
sten kunnen geven.

Wij kopen alle Vellen en Huiden.

dadelijk tegen hoogste prijzen, zonder berekening
van kommissie.

EEN PROEF WORDT VERZOCHT.

MEI.

1	Zon.	Gij zult ontvangen de kracht des Heil gen Geestes. Hand. 1: 8.
2	M.	Een iegelik, die den naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden. Hand. 2: 21.
3	Din.	Wat ik heb, geef ik u. Hand. 3: 6.
4	W.	De zaligheid is in geen anderen. Hand. 4: 12. [24: 51.
5	Don.	Hemelvaartsdag. Hij werd opgenomen in den hemel. Lucas
6	Vr.	Wij kunnen niet nalaten te spreken, hetgeen wij gezien en gehoord hebben. Hand. 4: 20. [Hand. 5: 29.
7	Zat.	Men moet Gode meer gehoorzaam zijn, dan menschen.
8	Zon.	God was met hem. Hand. 7: 9.
9	M.	Heere Jezus ontvangt mijnen Geest. Hand. 7: 59.
10	Din.	Biddt voor mij tot den Heere. Hand. 8: 24.
11	W.	Het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan. Hand. 9: 5.
12	Don.	God is geen aannemer der persoons. Hand. 10: 34.
13	Vr.	Zoo heeft dan ook God, den Heidenen bekeering gegeven ten leven. Hand. 11: 8.
14	Zat.	Van de gemeente werd een gedurig gebed tot God gedaan. Hand. 12: 5.
15	Zon.	Pinkster. Zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest. Handelingen 2: 4
16	M.	Tot u is het woord dezer zaligheid gezonden. Hand. 13: 26.
17	Din.	Door dezen Jezus, wordt u vergeving der zonden gepredikt. Hand. 13: 38.
18	W.	Wij moeten door vele verdrukkingen ingaan in het koninkrijk Gods. Hand. 14: 22.
19	Don.	Gode zin al zijner werken van eeuwigheid bekend. Hand.
20	Vr.	Kom over in Macedonië en help ons. Hand. 16: 9.
21	Zat.	Wij zijn ook Gods geslacht. Hand. 17: 28.
22	Zon.	Ik heb veel volks in deze stad. Hand. 18: 10.
23	M.	Groot is de Diana der Ephesiërs. Hand. 19: 28.
24	Din.	Hebt acht op u zelve en op de geheele kudde Gods. Hand. 20: 28.
25	W.	De wil des Heeren geschiedde. Hand. 21: 14.
26	Don.	Ik zal u tot de Heidenen afzenden. Hand. 22: 21.
27	Vr.	Heb goeden moed. Hand. 23: 11.
28	Zat.	Voor dit maal ga heen. Hand. 24: 25.
29	Zon.	Gij beweegt mij bijna een christen te worden. Hand. 26: 28.
30	M.	Niemand van u zal een haar van uw hoofd vallen. Hand. 27: 34.
31	Din.	Het zij u bekend, dat de zaligheid Gods den Heidenen gezonden is en deze zullen hooren. Hand. 28: 28.

KEURIGE MANTELS EN BONTEN BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

Standaard Bank

VAN ZUID-AFRIKA,
BEPERKT.

OPGERICHT 1862.

Geautoriseerd Kapitaal	:	£10,000,000
Ingeschreven Kapitaal	-	£6,250,000
Opbetaald Kapitaal	:	£1,562,500
Reserve Fonds	:	£2,200,000

ALGEMENE BANKZAKEN worden behandeld aan alle Takken en Agentschappen; DEPOSITO-REKENINGEN en REKENINGKORANT geopend; KOOP en VERKOOP van BELEGGINGS-SEKURITEITEN bezorgd, enz.

SPAARBANKREKENINGEN geopend op voorwaarden, waarvan volledige bijzonderheden op aanvraag verkregen kunnen worden.

De BANK is in nauwe aanraking met HANDELS- en INDUSTRIELE TOESTANDEN, zowel plaatselijk als overzee, en speciale aandacht wordt geschonken aan HANDELSNAVRAGEN door klanten.

EKSEKUTEURS en KURATORS bezigheid wordt ondernomen.

Meer dan 390 Takken en Agentschappen in Afrika.

Agenten en Korrespondenten over de gehele wereld.

JUNIF.

1	W.	Laat ons gaan, laat ons den Heere offeren. Exodus 5: 17.
2	Don.	Gij zult bekennen, dat ik de Heere, Uw God ben. Ex. 6: 6.
3	Vr.	Dit is Gods vinger. Exodus 8: 19.
4	Zat.	Bidt vuriglijk voor mij Exodus 8: 28.
5	Zon.	De Heere is rechtvaardig. Exodus 9: 27.
6	M.	Er zal niet eene klauw achterblijven. Exodus 10: 26.
7	Din.	Vreest niet, staat vast en ziet het h. i. des Heeren. Exodus 13: 14.
8	W.	Zeg den kinderen Israels, dat zij voorttrekken. Ex. 14: 15.
9	Don.	De Heere is mijn kracht en mijn lied. Exodus 15: 2.
10	Vr.	Morgen zult gij de heerlijkheid des Heeren zien. Exodus 16: 7.
11	Zat.	Morgen is de rust! Exodus 15: 23.
12	Zon.	Waarom verzoekt gij den Heere. Exodus 17: 2.
13	M.	De Heere is mijn Banier. Exodus 17: 15.
14	Din.	Gij zult mij een heilig volk zijn. Exodus 19: 6.
15	W.	Wie zijn vader of moeder vloekt, zal zekerlijk gedood worden. Exodus 21: 17.
16	Don.	Gij zult geen weduwe noch wees beleedigen. Exodus 22: 22.
17	Vr.	Het geschenk verblindt den zienden. Exodus 23: 8.
18	Zat.	Wie op den Sabbath arbeid doet, zal zeker gedood worden. Exodus 31: 15.
19	Zon.	Gij kent dit volk, dat het in het booze ligt. Exodus 32: 22.
20	M.	Zou mijn aangezicht moeten medegaan om u gerust te stellen. Exodus 33: 14.
21	Din.	Men zal voor mijn aangezicht niet ledig verschijnen. Exodus 34: 20.
22	W.	Aaron zweeg stil. Leviticus 10: 3.
23	Don.	Voor het grauwe haar zult gij opstaan. Leviticus 19: 32.
24	Vr.	Gij zult niet offeren iets, waaraan een gebrek is. Leviticus 22: 20.
25	Zat.	Dat niemand zijnen naaste verdrukke. Leviticus 25: 17.
26	Zon.	Het tiende zal den Heere heilig zijn. Leviticus 27: 32.
27	M.	De Heere zegenen en behoede u. Numeri 6: 24.
28	Din.	Zou des Heeren hand verkort zijn? Numeri 11: 23.
29	W.	Och Heere, heel haar toch. Numeri 12: 11.
30	Don.	Vergeef toch de ongerechtigheden dezes volks, naar de grootte Uwer goedertierenheid. Numeri 14: 19.

PRACHTIGE KEUZE IN KOSTUUMS BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

WM H. MULLER & CO

ALLEEN-VERKOPERS.

Waarborgen U voor uw Scheersel
DE HOOGSTE PRIJZEN.
DE BESTE BEHANDELING.
DE LAAGSTE ONKOSTEN.

Schrijft om ons wekeliks uitvoerig
marktrapport, vrachtbrieven en alle
verdere inlichtingen.

Postbus 769
DURBAN.

'Foon 1250.
Telegr. Ferrum.

JULIE.

1	Vr.	Uw volk is mijn volk, Uw God is mijn God. Ruth 1: 16.
2	Zat.	De Heere zegene U. Ruth 2: 4.
3	Zon.	Ik heb mijne ziel uitgegoten voor het aangezicht des Heeren. 1 Samuel 1: 15
4	M.	Ik verheug mij in uw heil. 1 Samuel 2: 2.
5	Din.	Die mij eeren, zal ik eeren. 1 Samuel 2: 30.
6	W.	Spreek Heere, want uw knecht hoort. 1 Samuel 3: 9.
7	Don.	Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen: 1 Samuel 7: 12.
8	Vr.	God zal met u zijn. 1 Samuel 10: 7.
9	Zat.	Biddt voor uwe knechten den Heere. 1 Samuel 12: 19.
10	Zon.	Ziet hoe groote dingen God bij u gedaan heeft. 1 Samuel 12: 24.
11	M.	Gij hebt zottelijk gedaan. 1 Samuel 13: 13.
12	Din.	Er werd geen smid gevonden in het gansche land. 1 Samuel 13: 19.
13	W.	Gehoorzamen is beter dan slachtoffer. 1 Samuel 15: 22.
14	Don.	De Heere ziet het hart aan. 1 Samuel 16: 7.
15	Vr.	De Heere verlost niet door den spies noch door het zwaard. 1 Samuel 17: 47.
16	Zat.	Er is maar als eene schrede tusschen mij en tusschen den dood. 1 Samuel 20: 3.
17	Zon.	David sterkte zich in den Heer, Zijnen God. 1 Sam. 30: 6.
18	M.	Gij kent Uwen knecht Heere, Heere. 2 Samuel 7: 29.
19	Din.	De Heere nu doe, wat goed is in zijne oogen. 2 Samuel 10: 12.
20	W.	Gij zijt die man. 2 Samuel 12: 7.
21	Don.	Ik heb gezondigd tegen den Heere. 2 Samuel 12: 13.
22	Vr.	God is mijne rots. 2 Samuel 22: 3.
23	Zat.	Laat ons in de handen der menschen niet vallen. 2 Samuel 24: 14.
24	Zon.	Begeer wat ik u geven zal. 1 Koningen 3: 5.
25	M.	Ik ga heen in den weg der gansche aarde. 1 Koningen 2: 2.
26	Din.	Ik zal in het midden der kinderen Israels wonen. 1 Koningen 6: 13.
27	W.	De Heere onze God zij met ons. 1 Koningen 8: 57.
28	Don.	Hoe lang hinkt gij op twee gedachten. 1 Koningen 18: 21.
29	Vr.	Ik ben niet beter dan mijne vaderen. 1 Koningen 19: 4.
30	Zat.	Vraag toch heden naar het woord des Heeren. 1 Koningen 22: 5.
31	Zon.	Maakt in dit dal vele grachten. 2 Koningen 3: 16.

BEZOEK ONZE UITVERKOOP DEZE MAAND.—WINTERGOEDEREN
WORDEN ZEER GOEDKOOP OPPERUIMD.
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

BRISCOE

De populaire Amerikaanse Auto

"BELLSIZE"

De hoogstaande Engelse Auto.

VOLLEDIGE BIEZONDERHEDEN VAN:

Magnet Motor Co.

Commissionerstraat,
JOHANNESBURG.

Postbus 6003. Telegrammen: "Magmotco."

AUGUSTUS.

1	M.	Ik woon in het midden mijns volks. 2 Koningen 4: 13.
2	Din.	Is het wel met u. 2 Koningen 4: 26.
3	W.	Die bij ons zijn zijn meer, dan die bij hen zijn. 2 Koningen 6: 16.
4	Don.	Deze dag is een dag van goede boodschap. 2 Koningen 7: 9.
5	Vr.	Vrees niet voor de woorden, die gij gehoord hebt. 2 Koningen 19: 6.
6	Zat.	Ik weet uw zitten en uw uitgaan. 2 Koningen 19: 27.
7	Zon.	Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven. 2 Koningen 20: 1.
8	M.	Heere er is niemand gelijk gij. 1 Kronieken 17: 20.
9	Din.	Is het om niet, dat Job God vreest. Job 1: 9.
10	W.	Zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet. Job 2: 10.
11	Don.	Die ondeugd ploegen en moeite zaaien, maaien ze. Job 4: 8.
12	Vr.	De mensch wordt tot moeite geboren. Job 5: 7.
13	Zat.	Heeft niet de mensch een strijd op aarde? Job 7: 1.
14	Zon.	Zou God het recht verkeeren? Job: 8: 3.
15	M.	Hij vermenigvuldigt de volken en verderft ze. Job. 12: 23.
16	Din.	De mensch van eene vrouw geboren is kort van dagen en zat van onrust. Job 14: 1.
17	W.	Wie zal een reine geven uit een onreine. Job 14. 4.
18	Don.	Zijn de vertroosting Gods u te klein. Job 15: 11.
19	Vr.	Het licht der goddelozen zal uitgebluscht worden. Job 18: 5.
20	Zat.	Ik weet, mijn Verlosser leeft. Job 19: 25.
21	Zon.	Zal men God wetenschap leeren. Job 21: 22.
22	M.	Van het kwade te wijken is het verstand. Job 28: 28.
23	Din.	Als hij stilt, wie zal dan beroeren. Job 34: 29.
24	W.	God is groot en wij begrijpen het niet. Job 36: 26.
25	Don.	Want de Heer kent den weg der rechtvaardigen. Psalm 1: 6.
26	Vr.	Dient den Heer met vreeze. Psalm 2: 11.
27	Zat.	Offert offeranden der gerechtigheid en vertrouwt op den Heer. Psalm 4: 6.
28	Zon.	Verlos mij, om Uwer goedertierenheid wil. Psalm 6: 5.
29	M.	De Heere zal den volkeren recht doen. Psalm 7: 9.
30	Din.	O Heere, hoe heerlijk is Uw naam op de gansche aarde. Psalm 8: 10.
31	W.	De nooddriftige zal niet voor altoos vergeten worden. Psalm 9: 19.

KOOP UW HUISHOUDLINNEN BIJ

LEUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

Longmores.

Pakkie

Met Kanse

Agt kanse gepak in een pakkie en dan verkog vir 'n spesiale prijs. Dit is presies wat hierdie slaapkamer pakkies is. Hulle inhoud bestaan uit:

- 1 Honeycomb Dekens met franje.
- 1 "Waverley" Kombaars.
- 2 Beddelakens.
- 2 Kusseslope en
- 2 Handdoeke, 22x40.

87/6

Probeer een vir 87/6
Ons is seker U sal dadelik nog een bestel wanneer U die inhoud het.

Altijd Goeie Waarde.

NIE alleen vandag nie, maar elke dag van die jaar kan U vertrouw op goeie kwaliteit van Longmore's, die snelst groeiende winkel van Pretoria.

Als U nog nie hulle kataloog gekrij 't nie, skryf dan beslis nog vandag—'n poskaart is goed genoeg, en al wat U moet skryf is: "Ik het uw advertensie in "De Kerk Almanak" gelees, stuur asseblief 'n nommer van "Langmore's Drapery News."

Kijk naar die spesiale aanbieding hierbo, en skryf daadlik.

Posbus 543. **Longmores** PRETORIA.

SEPTEMBER.

1 Don.	Gij zijt geweest een helper van den wees. Psalm 10: 14.
2 Vr.	Des Heeren troon is in den hemel. Psalm 11: 4.
3 Zat.	De Heere snijde af alle vleierende lippen. Psalm 12: 4.
4 Zon.	Ik zal den Heer zingen, omdat Hij aan mij welgedaan heeft. Psalm 13: 6.
5 M.	Er is niemand, die goed doet, ook niet een. Psalm 14: 3.
6 Din.	Heere, wie zal wonen op den berg Uwer heiligheid. Psalm 15: 1.
7 W.	Ik stel den Heere geduriglijk voor mij. Psalm 16: 8.
8 Don.	O God neig Uw oor tot mij. Psalm 17: 6.
9 Vr.	Het is God, die met kracht omgordt. Psalm 18: 33.
10 Zat.	De bevelen des Heeren zijn recht, verblijdende het hart. Psalm 19: 9.
11 Zon.	De Heere vervulle al uwe hegeerten. Psalm 20: 6.
12 M.	Op U hebben onze vaders betrouwd. Psalm 22: 5.
13 Din.	De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Psalm 23: 1.
14 W.	De aarde is des Heeren, mitsgaders hare volheid. Psalm 26: 1.
15 Don.	Heere, leer mij Uwe paden. Psalm 25: 4.
16 Vr.	Heere toets mijne nieren en mijn hart. Psalm 26: 2.
17 Zat.	Wacht op den Heere en zijt sterk. Psalm 27: 14.
18 Zon.	Verlos Uw volk en zegen Uwe erve. Psalm 28: 9.
19 M.	Geeft den Heere, eere en sterkte. Psalm 29: 1.
20 Din.	Hoor, Heere, en wees mij genadig. Psalm 30: 11.
21 W.	Mijne tijden zijn in Uwe hand. Psalm 31: 16.
22 Don.	Mijne zonden maakte ik U bekend. Psalm 32: 5.
23 Vr.	Hij spreekt en het is er. Psalm 33: 9.
24 Zat.	Die den Heere vreezen hebben geen gebrek. Psalm 34: 10.
25 Zon.	Ik zal U loven in de groote gemeente. Psalm 35: 18.
26 M.	Bij U is de fontein des levens. Psalm 36: 10.
27 Din.	Wentel uwen weg op den Heere en vertrouw Hem. Psalm 37: 5.
28 W.	Verlaat mij niet, o Heere, mijn God. Psalm 38: 22.
29 Don.	Ik ben bezweken van de bestrijding Uwer hand. Psalm 39: 11.
30 Vr.	Ik heb lust, o God! om Uw welbehagen te doen. Psalm 40: 9.

PARASOLS, PARAPLUIES EN REGENMANTELS BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

Elk huisgezin moet voorzien zijn van

Meyerson's Gezondheidssnuif

Verlicht een verstopte of pijnlike neus ogenblikkelijk. Een beetje op de tong geeft onmiddellijk verlichting voor zere keel en verkoudheid. Hetzij men ze opsnuift of de snuif op de tong legt, verheldert dit 't hoofd dadelik, en verlicht Hoofdpijn; en de ontsmettende eigenschappen dienen als een voorbehoedmiddel tegen besmettelijke ziekten, welke veroorzaakt worden door inademing van kiemen, door neus of mond.

Zeer vele brieven van dank uit alle delen des lands bewijzen dat de naam GEZONDHEIDSSNUIF ten volle verdiend is.

Gemaakt door S. MEYERSON, Apotheker, PRETORIA.

Het beste Huis voor Heren Kleding is:

A. Savelkoul & Ko.

Hoek Markt- en Pretoriusstraat,

PRETORIA.

Altijd voorhanden een uitgebreide sortering
Manskleren, Schoenen, Hemden, Onderkleren, etc., tegen de voordeligste prijzen.

Onze Specialiteit: Pakken op maat gemaakt,
tegen billikste prijzen.

Telefoon 946.

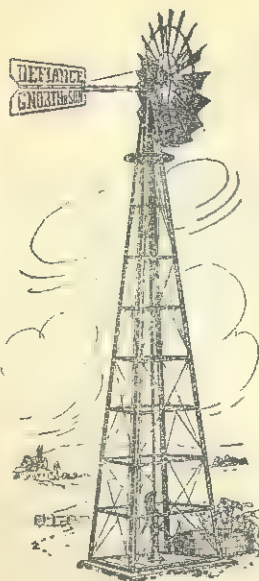
Bus 811.

OCTOBER.

1	Zat.	Wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook anderen. Ephese 2: 3.
2	Zon.	Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof. Ephese 2: 8.
3	M.	Dat Christus door het geloof in Uwe harten wone. Ephese 3: 17.
4	Din.	Daarom legt af de leugen en spreek de waarheid. Eph. 4: 25.
5	W.	Bedroeft den Heiligen Geest Gods niet. Ephese 4: 30.
6	Don.	Wandelt in de liefde. Ephese 5: 2.
7	Vr.	Doet aan de geheele wapenrusting Gods. Ephese 6: 11.
8	Zat.	Het leven is mij Christus, het sterven is mij gewin. Filippensen 1: 21.
9	Zon.	Het is God die in u werkt, beide het willen en het werken. Filippensen 2: 13.
10	M.	Zij zoeken allen het hunne. Filippensen 2: 21.
11	Din.	Onze wandel is in de hemelen. Filippensen 3: 20.
12	W.	Verblijdt u in den Heer allen t'jd. Filippensen 4: 4.
13	Don.	Ik vermag alle dingen door Christus, die mij kracht geeft. Filippensen 4: 13.
14	Vr.	Dat niemand u als een roof vervoere door ijdele verleiding. Kolossensen 2: 8.
15	Zat.	Bedenkt de dingen, die boven zijn. Kolossensen 3: 2.
16	Zon.	Houdt sterk aan in het gebed. Kolossensen 4: 2.
17	M.	De Heere vermeerderde u in de liefde. I Thessal. 3: 12.
18	Din.	Dit is de wil van God, uwe heiligmaking. 1 Thessal. 4: 3.
19	W.	Laat ons waken en nuchteren zijn. 1 Thessalonicenzen 5: 6.
20	Don.	Verblijdt u ten allen tijd. 1 Thessalonicenzen 5: 16.
21	Vr.	Onze Heere Jezus Christus zelf vertrooste uwe harten. 2 Thessalonicenzen 2: 16.
22	Zat.	Vertraagt niet in goed te doen. 2 Thessalonicenzen 3: 13.
23	Zon.	Oefen u zelve tot Godzaligheid. 1 Timotheus 4: 7.
24	M.	Bewaar u zelve rein. 1 Timotheus 5: 22.
25	Din.	Die rijk willen worden, vallen in verzoeking. 1 Timoth. 6: 9.
26	W.	Bewaar het goede pand, dat u toebetrouwd is. 2 Tim. 1: 14.
27	Don.	Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw. 2 Tim. 2: 13.
28	Vr.	Vlied de begeerlijkheden der jongheid. 2 Timotheus 2: 22.
29	Zat.	Blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt. 2 Timotheus 3: 14.
30	Zon.	Houdt in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de dooden opgewekt is. 2 Timotheus 2: 8.
31	M.	Ik heb den goeden strijd gestreden. 2 Timotheus 4: 7.

EEN KEURIGE SELEKTIE DAMES- EN KINDERHOEDEN BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

Wat is de Watervoor- ziening Uwer Plaats?

Is er een rivier, wel, fontein of boorgat op Uw plaats? Zo ja, richt dan voor de goedkoopste en minst moeite gevende wijze van waterpompen een

"Defiance" Windpomp

op; deze zal water voorzien voor uw vee, uw oogst, en uw huis. De Defiance Windpomp heeft vele pompproblemen opgelost—en zal U we oplossen. Zend ons biezonderheden van wat U verlangt. Prijsopgaaf vrij.

Schrijf om Katalogus.

Enig Importeurs:—

POSTBUS 916, DURBAN.

Ook te:

OOST LONDEN, JOHANNESBURG, PRETORIA, HARRIS-
SMITH, PIETERMARITZBURG en NAIROBI (B.O.A.).

NOVEMBER.

1	Din.	Die naar mij hoort zal zeker wonen. Spreuken 1: 33.
2	W.	Uit des Heeren mond komt kennis en verstand. Spreuken 2: 6.
3	Don.	Mijn zoon vergeet de wet niet. Spreuken 3: 1.
4	Vr.	Vereer den Heer van uw goed en van de eerstelingen van al uwe inkomsten. Spreuken 3: 9.
5	Zat.	Het pad der rechtvaardigen is als een schijnend licht. Spreuken 4: 18.
6	Zon.	Ga tot de mier gij luiaard, zie hare wegen en wordt wijs. Spreuken 6: 6.
7	M.	Bewaar mijne geboden en leef. Spreuken 7: 2.
8	Din.	De vreeze des Heeren is te haten het kwade. Spr. 8: 13.
9	W.	Die mij vindt, vindt het leven. Spreuken 8: 35.
10	Don.	Die wijs van hart is, neemt de geboden aan. Spr. 10: 8.
11	Vr.	Eene bedrieglijke weegschaal is den Heere een gruwel. Spreuken 11: 1.
12	Zat.	Een goedertieren mensch doet zijne ziel wel. Spr. 11: 17.
13	Zon.	De vrucht der rechtvaardigen is een boom des levens. Spreuken 11: 30.
14	M.	De uitgestelde hoop krenkt het hart. Spreuken 13: 12.
15	Din.	Die zijn naaste veracht, zondigt. Spreuken 14: 21.
16	W.	De vreeze des Heeren is de tucht der wijsheid. Spr. 15: 33.
17	Don.	Het hart des menschen overdenkt zijnen weg maar de Heere stiert zijnen gang. Spreuken 16: 9.
18	Vr.	Die de overtreding toedekt zoekt liefde. Spreuken 17: 9.
19	Zat.	De geest eens mans zal zijne krankheid ondersteunen. Spreuken 18: 14.
20	Zon.	Eene verstandige vrouw is van den Heere. Spreuken 19: 17.
21	M.	
22	Din.	Wie zijn vader of moeder vloekt, diens lamp zal uitgeblusht worden. Spreuken 20: 20.
23	W.	Die blijdschap lief heeft, zal gebrek lijden. Spreuken 21: 17.
24	Don.	Rijken en armen ontmoeten elkander. Spreuken 22: 2.
25	Vr.	Die ontleent, is des leeners knecht. Spreuken 22: 7.
26	Zat.	Vermoei u niet, om rijk te worden. Spreuken 23: 4.
27	Zon.	Mijn zoon vrees den Heere. Spreuken 24: 21.
28	M.	Spaar uw voet van het huis Uws naasten, opdat hij u niet hate. Spreuken 25: 17.
29	Din.	Als er geen hout is, gaat het vuur uit. Spreuken 26: 20.
30	W.	Armoede of rijkdom geef mij niet, Heere, voed mij met het brood mijns bescheiden deels. Spreuken 30: 8.

BLOESES IN DE LAATSTE STIJL BIJ

SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.

Gebr. McDougall, BEPERKT.

Fabrikanten van Schaap- en Beeste Dip.

Leveren de Beste Dip voor alle doeleinden.

Om **Brandziekte** te genezen gebruik

“Leeuw” Merk Tabakekstrakt

(N.B.—Nicotine is nog steeds de Dip waaraan de Transvaalse Boer de voorkeur geeft.)

Om de vacht op enige tijd te reinigen, de Groei en de Glans van de Wol te verbeteren, gebruik McDougall's

Karboliese Vloeibare Dip.

Mengsel—I in 80 voor Brandziekte.

Mengsel—I in 100 voor Luizen.

Mengsel—I in 120 voor Reiniging (Cleansing).

Voor gezonde Zout-Lik: Een pint op 25 lbs. zuiver zout.

Voor **VEE DIPPEN** gebruik

McDougall's

Arsenite of Soda (80%)

Fijn gepoederd; geen warm water nodig.

Zeer doelmatig, ekonomies middel voor uitroeien van Bosluise.

AANVRAAG BIJ

GEBROEDERS McDOUGALL, Bepkt.,

Postbus 363,

OOST LONDEN, Kaap Provincie.

DECEMBER.

1	Don.	De tijd is nabij. Openbaring 1: 3.
2	Vr.	Zie Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien. Openbaring 1: 7.
3	Zat.	Ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde verlaten hebt. Openbaring 2: 4.
4	Zon.	Zijt getrouwd tot den dood, en Ik zal u geven de kroon des levens. Openbaring 2: 10.
5	M.	Ik heb uwe werken niet vol gevonden voor God. Openbaring 3: 2.
6	Din.	Houdt dat gij hebt. Openbaring 3: 11.
7	W.	Och of gij heet waar of koud. Openbaring 3: 15.
8	Don.	Heilig, heilig, heilig is de Heere God. Openbaring 4: 8.
9	Vr.	Gij zijt geslacht en hebt ons Gode gekocht met Uwe bloed. Openbaring 5: 9.
10	Zat.	De zaligheid zij onzen God, die op den troon zit. Openbaring 7: 10.
11	Zon.	Zalig zijn de dooden, die in den Heere starven van nu aan. Openbaring 14: 13.
12	M.	
13	Din.	Groot en wonderlijk zijn Uwe werken, Heere. Openb. 15: 4.
14	W.	Uwe oordeelen zijn waarachtig. Openbaring 16: 7.
15	Don.	Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot den bruiloft des Lams. Openbaring 19: 9.
16	Vr.	God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen. Openbaring 21: 4.
17	Zat.	Zie ik maak alle dingen nieuw. Jesaja 43: 19.
18	Zon.	Aldaar zal geen nacht zijn. Openbaring 22: 5.
19	M.	Die wil neme het water des Levens om niet. Openb. 22: 17.
20	Din.	Zacharias Uw gebed is verhoord. Lucas 1: 13.
21	W.	Vrees niet Maria, gij hebt genade bij God gevonden. Lucas 1: 30.
22	Don.	Mijne ziel maakt groot den Heere. Lucas 1: 47.
23	Vr.	Het woord onzes Gods bestaat in eeuwigheid. Jesaja 40: 18.
24	Zat.	Vrees niet, want ik ben met u. Jesaja 41: 10.
25	Zon.	Ziet mijn knecht, welken ik ondersteun. Jesaja 42: 1.
26	M.	Kerstfeest. Heden is u geboren de Zaligmaker. Lucas 2: 11.
27	Din.	Mijne oogen hebben Uwe zaligheid gezien. Lucas 2: 30.
28	W.	Gij zijt mijne. Jesaja 43: 1.
29	Don.	Ik zal water gieten op de dorstigen. Jesaja 44: 3.
30	Vr.	Wendt u naar Mij toe en wordt behouden. Jesaja 45: 22.
31	Zat.	Ik ben de eerste, ook ben ik de laatste. Jesaja 48: 12.
		De boeken werden geopend. Openbaring 20: 12.

**BRENG DE KINDEREN OM ONZE GROTE UITSTALLING VAN
SPEELGOED EN DERGELIJKE TE ZIEN.
SUGDENS, BPT., 270 KERKSTRAAT, PRETORIA.**

VOS'

BEROEMDE GENEESMIDDEL voor AAMBEIEN.

Het Geneesmiddel met meer dan
100 Jaar Reputasie.

Vos' Geneesmiddel werd oorspronkelijk ingevoerd en voorgeschreven door Dr. Vos, van Worcester, een beroemde geneeskundige van zijn tijd. Zo uitnemend succesvol waren de resultaten na het gebruik ervan en zo goed werd het geneesmiddel bekend, dat de preskripsie bewaard werd als een kostbare bezitting, en overgeleverd van vader tot oudste zoon, tot op de huidige dag.

De reputasie van Vos' Geneesmiddel werd verkregen en uitgebreid, eenvoudig door het feit dat ongelukkige lijdens aan deze nare ongesteldheid, nadat zij zijn genezende kracht ondervonden hadden, hun kennis en de resultaten van hun ondervinding met het geneesmiddel meegedeeld hebben aan hun mede-lijdens.

Vos' Geneesmiddel kan niet verkocht worden voor minder dan de geadverteerde prijs. Het mixtuur en de Poeders bevatten niet minder dan 15 bestanddelen waarvan sommige schaars en duur zijn. Het bevat geen giftige medicijn.

Wij konden honderde getuigschriften voorbrengen en bezoekers aan Worcester kunnen de oorspronkelijke geschriften zien als zij dit wensen.

De complete Kursus van behandeling (Mixtuur en Poeders) kan verkregen worden van enige Apotheker of voornamelijk Winkelier, of zal direkt gezonden worden op ontvangst van 17/6, uitsluitende verpakking en postgeld. De mixtuur alleen is 14/- en de Poeders 8/6. Volle instructies en Pamfletten postvrij op aanvraag van:

H. VOS & KO., P/Bus 1, Worcester; P/Bus 199, Kaapstad.
Verkrijgbaar in Groothandel kwaliteiten van Petersen Bpkt.,
Kaapstad, Bloemfontein en Johannesburg;
Heynes Mathew Bpkt., of Lennon Bpkt.

JANUARIE, 31 DAGEN.

Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
			opg. ond.	Spoorweg-tijd.
		1, Laatste Kwartier, 6,35 v.m. 9, Nieuwe Maan, 7,27 v.m. 17, Eerste Kwartier, 8,31 v.m. 24, Volle Maan, 1,8 v.m. 30, Laatste Kwartier, 10,2 n.m.		
Z	1	Verschijsing van de Almanak der Ned. Herv. Kerk, 1907.	u.m. 5 19	u.m. 7 3
Z	2		5 19	7 3
M	3		5 20	7 3
D	4	Remonstranten door de Dortse Synode veroordeeld, 1619	5 21	7 3
W	5		5 22	7 3
D	6	Eerste dienst in de eerste kerk te Kaapstad, 1704.	5 22	7 3
V	7	Ds. L. E. Brandt bevestigd te Niezijs, Nederland 1901.	5 23	7 3
Z	8		5 24	7 4
Z	9	Ds. P. van Drimmelen bevestigd te Pietersburg, 1915.	5 25	7 4
M	10		5 25	7 4
D	11	Afscheiding van de Gereformeerde kerk in Z. A., 1859.	5 26	7 4
W	12	Ds. J. J. Kuhn bevestigd te Zwarttruggens, 1916.	5 27	7 4
D	13		5 28	7 4
V	14	Inwijding van de Herv. kerk te Wolmaransstad, 1911.	5 29	7 4
Z	15		5 30	7 4
Z	16	De Dortse Leerregels plechtiglik in de kerk te Dordrecht a'gelezen, 1619	5 30	7 4
M	17	Eerste Algemene Vergadering in Kampstad, 1747.	5 30	7 4
D	18		5 31	7 4
W	19		5 32	7 3
D	20		5 33	7 3
V	21	Inzegening v. Ds. H. C. M. Fourie te Bronkhorstspuit, '11	5 34	7 3
Z	22		5 35	7 3
Z	23		5 36	7 2
M	24	Ds. J. J. Prinsloo bevestigd te Krugersdorp, 1920.	5 37	7 2
D	25		5 37	7 2
W	26		5 38	7 2
D	27		5 39	7 1
V	28		5 40	7 1
Z	29		5 40	7 1
Z	30		5 41	7 0
M	31		5 42	7 0

Iets dat Waard is te
Eten :

“**ALL GOLD**”

JAM

Zuid-Afrikaanse Vruchten.

Zuid-Afrikaanse Suiker.

Gemaakt te Paarl K.P.

DOOR

H. JONES & CO.,

(Z.A.) Beperkt.

FEBRUARIE, 29 DAGEN.

Dag der	Week.	Maand	MAANSVERANDERINGEN, 8, Nieuwe Maan, 2,37 v.m. 15, Eerste Kwartier, 8,53 n.m. 22, Volle Maan, 11,32 v.m.	Zons	
				opg. ond.	Spoorweg- tijd.
D	1		Kerk te Eendracht ingewijd, 1919.	u m. 5 43	u m. 6 59
W	2			5 44	6 58
D	3			5 44	6 58
V	4			5 45	6 58
Z	5			5 45	6 58
Z	6		Kerk te Heilbron ingewijd, 1916.	5 46	6 57
M	7			5 46	6 57
D	8			5 47	6 56
W	9			5 48	6 55
D	10			5 48	6 54
V	11			5 49	6 53
Z	12			5 50	6 53
Z	13			5 50	6 52
M	14			5 51	6 52
D	15			5 52	6 51
W	16		Ds. L. E. Brandt bevestigd te Johannesburg, 1908.	5 52	6 51
D	17			5 53	6 50
V	18		Martin Luther gestorven, 1540	5 54	6 49
Z	19			5 54	6 48
Z	20			5 55	6 47
M	21		Ds. C. W. du Toit geboren, 1842.	5 56	6 46
D	22			5 57	6 45
W	23			5 58	6 44
D	24		Inwijding van het Ned. Herv. Kerkgebouw te Potchefstroom, 1866.	5 58	6 43
V	25		Inwijding van het Ned. Herv. Kerkgebouw te Pretoria, 1905.	5 59	6 42
Z	26			5 59	6 41
Z	27		Slag van Amajuba, 1881. Stichting der gemeente Johannesburg, 1895.	6 0	6 40
M	28		Ds. P. van Drimmelen overleden in Humpata, 1919.	6 1	6 39

Het beste Adres voor :

TUIN EN :: :: BLOEMZADEN.

Vruchtbomen, Rozen, en enige soort Planten.

Van der Wal & Reesse,

417, KERKSTRAAT, OOST,
PRETORIA.

Postbus 96.

Telefoon 186.

HANDEL IN :

Gebluste Witte Kalk

(PUTTY LIME.)

ALTIJD GEBLUSTE KALK IN VOORRAAD. WORDT
GEZONDEN NAAR ALLE STATIONS IN ZUIDAFRIKA.

SCHALLIES Bpkt.,

472 VERMEULENSTRAAT,

Telefoon 1258.

PRETORIA.

MAART, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN. 1, Laatste Kwartier, 4,3 n.m. 9, Nieuwe Maan, 8,9 n.m. 17, Eerste Kwartier, 5,49 v.m. 23, Volle Maan, 10,19 n.m. 31, Laatste Kwartier, 11,13 v.m.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
			Spoorweg- tijd.	
D	1		u.m.	u.m.
W	2		6 1	6 38
D	3		6 2	6 37
V	4		6 2	6 36
Z	5	Hoeksteenlegging van het Hervormde Kerkgebouw te Ermelo, 1910.	6 3	6 35
Z	6		6 3	6 34
M	7	Ds. P. van Drimmelen bevestigd te Zeerust, 1907.	6 4	6 33
D	8		6 4	6 32
W	9		6 5	6 31
D	10		6 5	6 30
V	11		6 6	6 29
Z	12		6 6	6 28
Z	13		6 7	6 27
M	14		6 7	6 26
D	15		6 8	6 25
W	16		6 8	6 24
D	17		6 9	6 23
V	18		6 9	6 22
Z	19		6 10	6 21
Z	20		6 10	6 20
M	21		6 11	6 19
D	22		6 11	6 18
W	23		6 12	6 16
D	24		6 13	6 15
V	25		6 13	6 14
Z	26		6 14	6 13
Z	27		6 14	6 12
M	28	Kerk te Ventersdorp ingewijd, 1913.	6 14	6 12
D	29		6 15	6 10
W	30		6 15	6 9
D	31		6 15	6 8
			6 16	6 7

A. R. GLEN

Piano- en Orgel-Magazijn.

Kerkstraat, Pretoria.

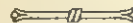
Postbus 723.

Telefoon 619.

ENIG AGENT.

Deze prachtige instrumenten zijn gemaakt speciaal voor het Transvaalse Kijlmaat en zijn ten volle gegarandeerd voor een tijdperk van zes jaar.

PRACHTIG KERK
MODEL

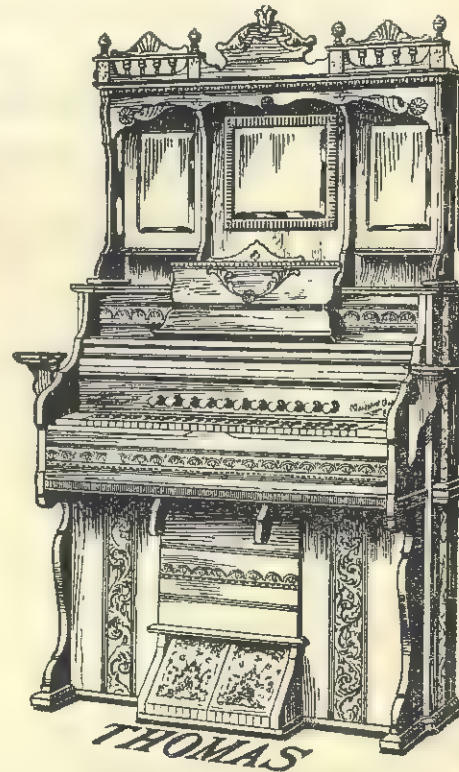
In fraaie Eikenhouten
kast.

19 Registers.

THOMAS ORGELS

hebben de beste
reputatie.

Schrijf vandaag om
biezonderheden.

THOMAS ORGELS.

GE-ILLUSTREERDE PRIJSLIJST GRATIS TOEGEZONDEN
OP AANVRAGE AAN DE

Enlg Agent

A. R. GLEN : : PRETORIA.

APRIL, 30 DAGEN.

		Dag der	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
Week.	Maand.			opg. ond.	Spoorweg- tijd.
			8, Nieuwe Maan, 11,5 v.m. 15, Eerste Kwartier, 0,12 n.m. 22, Volle Maan, 9,49 v.m. 30, Laatste Kwartier, 6,9 v.m.		
V	1		Dr. J. H. Greyvensteijn, Professor aan de Kweek- school, 1917.	u.m. 6 16	u.m. 6 6
Z	2			6 17	6 5
Z	3			6 17	6 4
M	4			6 18	6 3
D	5			6 19	6 2
W	6		Van Riebeeck geland in Tafelbaai, 1652.	6 19	6 1
D	7			6 20	6 0
V	8			6 20	5 59
Z	9			6 20	5 58
Z	10		Ds. L. E. Brandt bevestigd te Pietersburg, 1904.	6 21	5 57
M	11		Ds. J. J. Prinsloo bevestigd te Standerton, 1919.	6 21	5 56
D	12		Inwijding van het Hervormde Kerkgebouw te Bronk- horstspuit, 1913.	6 22	5 55
W	13			6 22	5 54
D	14			6 22	5 53
V	15			6 23	5 52
Z	16		Ds. van Warmelo als Hervormde predikant ingezegend. Potchefstroom, 1864.	6 23	5 51
Z	17		Martin Luther voor Rijksdag te Worms, 1521. Ds. M. J. Goddefroy Emeritus, 1917.	6 24	5 50
M	18		Ds. S. Vermooten bevestigd te Potchefstroom, 1919.	6 24	5 49
D	19			6 25	5 48
W	20		Ds P. J. Ebersson bevestigd te Lichtenburg 1918. Hoeksteenlegging van het Hervormde Kerkgebouw te Chrissiesmeer, 1892.	6 25	5 47
D	21		Ds. van Warmelo te Heidelberg overleden, 1892.	6 26	5 47
V	22		Ds. S. J. Strijdom bevestigd te Makwassie, 1919.	6 26	5 46
Z	23		Kerkeraad van de Herv. Gem. Witfontein besluit niet te verenigen, 1886.	6 26	5 45
Z	24			6 27	5 44
M	25		Protest van de Hervormers te Spiers, 1592.—Vandaar "Protestanten."	6 27	5 43
D	26		Aankomst der eerste Hugenooten te Kaapstad.	6 28	5 42
W	27			6 28	5 42
D	28			6 29	5 41
V	29			6 30	5 40
Z	30			6 30	5 39

Little Nipper

MOLEN.

De beste
machine op de
markt voor het
malen van ko-
ren tot meel
voor
broodbakken.

Maakt ook
Bonen,
Erten,
Koffie,
Mielies,
enz.
enz.

AFGELEVERD AAN ENIG STATION BINNEN
DE UNIE, WANNEER HET GELD BIJ DE
ORDER GEZONDEN WORDT, VOOR £5.5.0.

W. Spilhaus & Co., Bpt.

KAAPSTAD.

MEI, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
Week.	Maand		opg.	ond.
		7, Nieuwe Maan, 11,2 n.m. 14, Eerste Kwartier, 5,25 n.m. 21, Volle Maan, 10,15 n.m. 29, Laatste Kwartier, 11,45 n.m.	Spoorweg- tijd.	
Z	1	Eerste dienst der Hervormden in Wolmaransstad, 1892.	u.m. 6 31	u.m. 5 38
M	2		6 31	5 37
D	3	Dr. J. H. Greyvensteyn te Pretoria bevestigd, 1914.	6 32	5 37
W	4		6 32	5 36
D	5	Ds. A. J. Barger bevestigd te Johannesburg, 1918.	6 32	5 35
V	6		6 33	5 35
Z	7	Ds. J. J. Kuhn te Krugersdorp bevestigd, 1909.	6 33	5 34
Z	8	Gemeente Memel gesticht, 1915.	6 34	5 33
M	9		6 34	5 33
D	10		6 35	5 32
W	11		6 35	5 31
D	12	Eerste Doop en Avondmaal in Z.Afrika door Ds. G. Bakkerus, 1652.	6 36	5 31
V	13		6 36	5 30
Z	14		6 37	5 30
Z	15	"De Hervormer" uitgekomen, 1909.	6 37	5 29
M	16		6 38	5 29
D	17		6 38	5 28
W	18		6 39	5 28
D	19		6 39	5 28
V	20	Vertrek van Ds. van Warmelo naar Holland, 1873.	6 40	5 27
Z	21	Erasmus Smit, Leeraar bij de Voortrekkers, 1837.	6 40	5 27
Z	22	De nieuwe Psalmen voor 't eerst gezongen in Kaapstad, 1775.	6 41	5 27
M	23		6 41	5 26
D	24		6 42	5 26
W	25		6 42	5 26
D	26		6 43	5 25
V	27	Calvijn overleden, 1564.	6 43	5 25
Z	28		6 44	5 25
Z	29	Sluiting van de Dorise Synode, 1619.	6 44	5 24
M	30		6 45	5 24
D	31		6 45	5 23

“Five Roses”

TEE EN KOFFIE

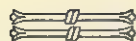
“FIVE ROSES”
BETEKENT
- VOLLE -
KWALITEIT
EN AROMA.

JUNIE, 30 DAGEN.

Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
			opg. ond.	Spoorweg-tijd.
		6, Nieuwe Maan, 8.15 v.m. 12, Eerste Kwartier, 11,0 n.m. 20, Volle Maan, 11,41 v.m. 28, Laatste Kwartier, 3,17 n.m.		
W	1		u.m. 6 46	u.m. 5 23
D	2		6 46	5 23
V	3	Onderling G. J. Engelbrecht, L.T.V., (Standerton), aan kogelwonden overleden, 1901.	6 47	5 23
Z	4	Ds. J. van Belkum bevestigd te Rustenburg, 1891.	6 47	5 23
Z	5	Uitspraak van het Hooggerechtshof inzake het Kerkgebouw te Trichardsfontein, 1893.	6 48	5 23
M	6	Gemeente Humpata gesticht 1910 door Ds. P. van Drimmelen.	6 48	5 23
D	7		6 49	5 23
W	8		6 49	5 23
D	9		6 50	5 23
V	10		6 50	5 23
Z	11	Ds. G. W. Smits komt te Kaapstad aan, 1863.	6 50	5 23
Z	12		6 51	5 23
M	13	Kerk te Ermelo ingewijd, 1910.	6 51	5 23
D	14		6 51	5 23
W	15	Verlating van Schoemansdal, 1867.	6 52	5 23
D	16		6 52	5 24
V	17		6 52	5 24
Z	18	Ds. F. S. du Toit, van Ventersdorp, gestorven, 1914.	6 53	5 24
Z	19		6 53	5 24
M	20		6 53	5 24
D	21		6 54	5 24
W	22		6 54	5 24
D	23		6 54	5 24
V	24		6 54	5 25
Z	25		6 54	5 25
Z	26		6 54	5 25
M	27		6 54	5 26
D	28		6 55	5 26
W	29		6 55	5 26
D	30		6 55	5 27

Postbus 247.

Telefoon 65.

Hillman Bros.,

LIMITED

TEGENOVER
HOOFDPOSTKANTOOR Pretoria.

HOUT- en IJZERHANDEL,
STOVEN, BADEN EN ALLE
AANNEMERS BENODIGD-
HEDEN, VERVEN en OLIE,
DOORN- en GLADDRAAD,

.. .. Enz., Enz.

JULIE, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN. 5, Nieuwe Maan, 3,36 n.m. 12, Eerste Kwartier, 3,16 v.m. 20, Volle Maan, 2,8 v.m. 28, Laatste Kwartier, 4,20 v.m.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
			Spoorweg- tijd.	
D	1		u.m.	u.m.
V	2		6 55	5 27
Z	3		6 55	5 27
Z	4		6 55	5 28
M	5		6 55	5 28
D	6		6 55	5 28
W	7	Johannes Huss verbrand, 1415.	6 55	5 29
D	8	Gemeente Bloemhof gesticht 1916.	6 54	5 29
V	9		6 54	5 30
Z	10	Calvijn geboren, 1509.	6 54	5 30
Z	11		6 54	5 30
M	12		6 54	5 31
D	13		6 54	5 31
W	14		6 54	5 32
D	15		6 54	5 32
V	16		6 53	5 33
Z	17		6 53	5 33
Z	18	Ds. van Warmelo te Heidelberg bevestigd, 1868.	6 53	5 34
M	19		6 53	5 34
D	20		6 52	5 35
W	21		6 52	5 35
D	22	Ds. van Warmelo te Schoemansdal bevestigd, 1864.	6 51	5 36
V	23	Dood van Gen. A. W. Pretorius, 1853.	6 51	5 36
Z	24		6 51	5 37
Z	25	Afscheid van Prof. Dr. P. J. Muller van de gemeente Pretoria, 1910.	6 50	5 37
M	26	Nieuwe Kerkeorde van A. L. de Mist ingevoerd, 1804.	6 49	5 38
D	27		6 49	5 38
W	28		6 48	5 39
D	29		6 47	5 39
V	30		6 47	5 40
Z	31		6 47	5 40

BIJ GEZONDHEID

:: Een Genot ::

:: BIJ ZIEKTE ::

Een Noodzakelijkheid.

Commando

Brandewijn

Sir James Cantlie, de grote londense specialiteit, zeide in 't openbaar: "Alkohol is de enige medisin van enige waarde bij Influenza: het is een zaak van **leven** en **dood**, en deze behandeling zal levens redden."

De Hoofd Gezondheids Ambtenaar schreef: "Commando is onschatbaar voor gevallen van longontsteking na de Griep."

Het Z.A. Hospitaal te Richmond, liet Commando 7,000 mijl ver komen.

AUGUSTUS, 31 DAGEN.

Week.	Maand.	Dag der	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
				opg.	ond.
			3, Nieuwe Maan, 10,18 n.m. 10, Eerste Kwartier, 4,14 n.m. 18, Volle Maan, 5,28 n.m. 26, Laatste Kwartier, 2,51 n.m.	Spoorweg-tijd.	
M	1			u.m. 6 46	u.m. 5 41
D	2			6 45	5 42
W	3		Ds. J. van Belkum bevestigd te Heidelberg, 1903.	6 45	5 42
D	4		Ds. D. H. van Broekhuizen bevestigd te Pretoria 1917.	6 45	5 42
V	5		Hoeksteenlegging van de Hervormde kerk te Witpoort, 1878.	6 44	5 43
Z	6			6 43	5 43
Z	7			6 42	5 43
M	8			6 41	5 44
D	9		Ds. M. J. Goddefroy overleden, 1920.	6 41	5 44
W	10			6 40	5 45
D	11			6 40	5 45
V	12			6 39	5 46
Z	13			6 38	5 46
Z	14			6 37	5 47
M	15		Vertrek van Ds. van Warmelo uit Holland naar Z. Afrika, 1862.	6 36	5 47
D	16		Stichting der gemeente Vereeniging, 1913.	6 36	5 47
W	17			6 35	5 48
D	18			6 34	5 48
V	19			6 33	5 49
Z	20			6 32	5 49
Z	21			6 31	5 50
M	22			6 30	5 50
D	23		J. van Arckel, Eerste predikant in Kaapstad, 1616.	6 29	5 50
W	24		Bloedbad van St. Bartolomeus, 1572.	6 29	5 51
D	25			6 28	5 51
V	26			6 27	5 51
Z	27			6 26	5 52
Z	28			6 25	5 52
M	29			6 24	5 53
D	30			6 22	5 54
W	31			6 21	5 54

De Beste Drank van Allen

CASTLE BIEREN

Melk en Oatmeal Stout.
Ale en Lager.

ALGEMEEN VERKOCHT IN
ZUID-AFRIKA.

Zuid-Afrikaanse Brouwerijen Bpt.

Brouwers en Mouters.

Johannesburg, Pretoria, Bloemfontein, Kaapstad, Port Elizabeth,
Pietermaritzburg en Salisbury (Rhodesië).

SEPTEMBER, 30 DAGEN.

Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
			opg.	ond.
		2, Nieuwe Maan, 5,33 v.m. 9, Eerste Kwartier, 5,30 v.m. 17, Volle Maan, 9,20 v.m. 24, Laatste Kwartier, 11,28 n.m.	Spoorweg-tijd.	
D	1		u m. 6 20	u.m. 5 55
V	2	Prof. Hofmeyr overleden, 1909.	6 19	5 55
Z	3		6 18	5 55
Z	4		6 17	5 56
M	5		6 16	5 56
D	6		6 15	5 56
W	7		6 14	5 57
D	8	Ds. van Warmelo geboren, 1835.	6 13	5 57
V	9		6 12	5 57
Z	10		6 11	5 58
Z	11		6 10	5 58
M	12	Kerk te Johannesburg ingewijd, 1908.	6 9	5 59
D	13		6 8	5 59
W	14		6 6	5 59
D	15		6 5	6 0
V	16		6 4	6 0
Z	17		6 3	6 1
Z	18		6 2	6 1
M	19		6 1	6 1
D	20	Prof. J. Lion Cachet overleden, 1912. Eerste huweliksordinantie van A. L. de Mist afgekondigd, 1804.	5 0	6 1
W	21		5 59	6 1
D	22		5 58	6 2
V	23	Ds. P. W. Ennis bevestigd te Klerksdorp 1906.	5 56	6 3
Z	24		5 55	6 3
Z	25		5 54	6 4
M	26		5 53	6 4
D	27		5 52	6 4
W	28	Kerk te Witpoort ingewijd, 1912.	5 51	6 5
D	29		5 50	6 5
V	30	Ds. M. J. Goddefroy te Witfontein bevestigd, 1887.	5 49	6 6

De Hollands-Afrikaanse Winkel

— VAN —

GEBRS. BISCHOFF

Eersteklas bezigheid.

Eersteklas goederen.

Eerlike bediening.

Billike prijzen.

GROTE NIEUWE VOORRADEN IN:

Bloeses, Rokken, Kostuums, Mantels, Hoeden, Bonten, Onderkieren,

Korsetten, Kousen, Schorten, Borduursel, Kant, Katoenen- en

Wollen Stoffen, Wollen Dekens, Lakens, Slopen, Spreien,

Handdoeken, Gordijnen, Huislinnen, Flanellet, enz. enz.

Een gediplomeerd Kostuumnaaister en een eersteklas Modiste maken
het allernieuwste en fijnste naar uw eigen keuze.

Trouw-Uitzetten, Baby-kieren en Buitenorders staan onder

Ekspert kontrôle.

KOM ZELF OF SCHRIJF ONS.

Gebres. BISCHOFF,

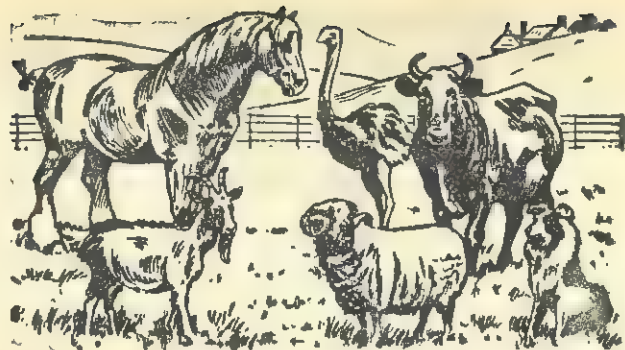
282-284 en 286 Marktstraat, PRETORIA.

Bus 936.

Telefoon 1203.

OKTOBER, 31 DAGEN.

Dag der Week.		MAANSVERANDERINGEN. 1, Nieuwe Maan, 2,26 n.m. 8, Eerste Kwartier, 10,12 n.m. 17, Volle Maan, 1,0 v.m. 24, Laatste Kwartier, 6,32 v.m. 31, Nieuwe Maan, 1,39 v.m.	Zons	
Maand.			opg.	ond.
			Spoorweg-tijd.	
			u.m.	m
Z	1		5 48	6 6
Z	2		5 47	6 6
M	3		5 46	6 7
D	4	Ds. A. J. Barger bevestigd te Middelburg.	5 45	6 7
W	5		5 44	6 8
D	6		5 42	6 9
V	7	Ouderling D. P. J. van Schalkwijk van Standerton overleden, 1911.	5 41	6 9
Z	8		5 40	6 10
Z	9	Ds. Dirk van der Hoff te Potchefstroom overleden, 1881	5 40	6 10
M	10	Ds. S. J. Strijdom bevestigd te Krugersdorp, 1914. Hoeksteen gelegd van de Hervormde Kerk te Pietersburg door Ds. M. J. Goddefroy, 1891.	5 39	6 11
D	11	De Hervormer Ulrich Zwingli gesneuveld, 1531.	5 37	6 11
W	12		5 36	6 12
D	13		5 35	6 12
V	14		5 34	6 13
Z	15		5 33	6 13
Z	16		5 33	6 14
M	17	Ds. S. Vermooten te Zeerust bevestigd 1915.	5 32	6 14
D	18	Eerste dienst der Hervormden in Lichtenburg, 1891.	5 30	6 15
W	19		5 29	6 16
D	20	Kerk te Louis Trichardt ingewijd, 1906.	5 28	6 16
V	21		5 28	6 17
Z	22	Edikt van Nantes herroepen, 1685.	5 27	6 17
Z	23	Ds. D. F. Erasmus bevestigd te Ventersdorp, 1920.	5 26	6 18
M	24		5 25	6 18
D	25		5 24	6 19
W	26		5 23	6 20
D	27		5 23	6 20
V	28		5 22	6 21
Z	29		5 21	6 22
Z	30	Ds. J. J. Prinsloo te Trichardsfontein ingezegend, 1909.	5 20	6 22
M	31	Hervormingsdag. Samenkomst van Kom. N. Herv. kerk en N. Ger. kerk om te verenigen, 1882.	5 19	6 23

KEROL

Ter voorkoming en—zo nodig—voor genezing van alle gewone kwalen van Pluimvee, Honden, Schapen, Beesten, Paarden en zelfs de Mens, heeft Kerol zich daargesteld als een blijvend geneesmiddel en weldoener in alle delen van Zuidafrika en Rhodesië.

Ofschoon totaal niet giftig vernietigt het de **oorzaak** van de ziekte, welke in de meeste gevallen in de spijsverteringsorganen ligt. Daarom moet met een perfecte spijsvertering, vrijheid van ziektekiemen, wormen of andere parasieten, vogel, dier en mens noodzakelijk een goede gezondheid behouden.

Denk eens wat het voor U betekent wanneer U bijna alle sterfte onder uw pluimvee op de plaats kunt voorkomen!!!

Kerol doet tienmaal zoveel als er van beweerd wordt met gemak en veiligheid. Een volledig boek met aanwijzingen en redenen waardoor de genezing bewerkstelligd wordt, wordt gratis gegeven en gepost, op aanvraag aan het Zuidafrikaans Kerol kantoor, Queenstown, K.P. Schrijf er vandaag om.

Kerol is overal tegen vaste prijs bij winkeliers verkrijgbaar.

NOVEMBER, 30 DAGEN.

Dag der Week.	Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
			opg.	ond.
		7, Eerste Kwartier, 3,20 n.m. 15, Volle Maan, 3,39 n.m. 22, Laatste Kwartier, 1,41 n.m. 29, Nieuwe Maan, 3,26 n.m.	Spoorweg-tijd.	
D	1	Eerste dienst der Hervormden in Krugersdorp, 1891. Theologiese School te Stellenbosch geopend, 1859.	u.m. 5 18	u.m. 6 24
W	2	Nederduits Hervormde Algemene Vergadering te Kaapstad geopend, 1824.	5 18	6 24
D	3		5 17	6 25
V	4		5 16	6 26
Z	5	Naam van de Ned. Hervormde kerk in de Kaap Kolonie, veranderd in Ned. Gereformeerd, 1842.	5 16	6 26
Z	6		5 15	6 27
M	7		5 14	6 28
D	8		5 14	6 28
W	9		5 14	6 28
D	10	Martin Luther geboren, 1483.	5 13	6 29
V	11		5 12	6 30
Z	12		5 12	6 31
Z	13	De Dortse Synode geopend, 1618.	5 11	6 32
M	14		5 11	6 32
D	15	Gemeente Standerton gesticht, 1879.	5 11	6 33
W	16		5 10	6 34
D	17		5 10	6 35
V	18		5 10	6 35
Z	19		5 10	6 36
Z	20		5 9	6 37
M	21		5 9	6 38
D	22		5 9	6 38
W	23		5 9	6 39
D	24		5 9	6 39
V	25		5 8	6 40
Z	26	Inwijding van de kerk te Memel, 1915.	5 8	6 41
Z	27		5 8	6 42
M	28		5 8	6 43
D	29	Opening der Geref. Theologiese School te Burgersdorp, 1869	5 8	6 44
W	30		5 8	6 45

YATES & Co.

BEPERKT.

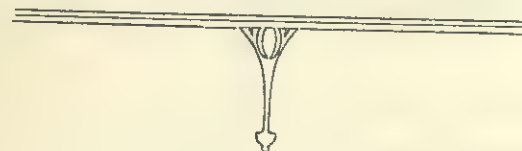
ELEKTRIES EN ALGEMEEN INGENIEURS.

212, KERKSTRAAT, — PRETORIA.

Telef. 459.

Postbus 8.

Werkplaats en Ingenieursafdeling: 240 Andriesstraat.

SPECIALE PRIJSOPGAVEN VOOR KOMPLETE
INSTALLATIES VOOR BUITEN.

KERKINSTALLATIES EN ELEKTRIESE
ORGELPOMPEN EEN SPECIALITEIT.

Agenten voor "SILVERLITE" Petrolgas lightsysteem
—geheel geruisloos—zeer zuinig—prachtig licht.

DECEMBER, 31 DAGEN.

Dag der Week.	Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
			opg.	ond.
		7, Eerste Kwartier, 3,20 n.m. 15, Volle Maan, 4,50 v.m. 21, Laatste Kwartier, 9,54 n.m. 29, Nieuwe Maan, 7,39 v.m.	Spoorweg- tijd.	
D	1		u.m. 5 8	u.m. 6 45
V	2		5 8	6 46
Z	3		5 8	6 46
Z	4	Ned. Geref. kerk in de Z. A. R. georganiseerd, 1866	5 8	6 46
M	5		5 8	6 47
D	6	Voortrekkersgelofte, 1838.	5 8	6 48
W	7		5 8	6 49
D	8		5 9	6 50
V	9		5 9	6 51
Z	10		5 9	6 52
Z	11		5 9	6 52
M	12		5 9	6 52
D	13		5 10	6 53
W	14		5 10	6 54
D	15	Ds. C. W. du Toit afgetreden, 1918.	5 10	6 55
V	16	Dingaan's leger verslagen bij Bloedrivier, 1838.	5 11	6 55
Z	17		5 11	6 55
Z	18	Inwijding van de kerk te Vereeniging, 1915.	5 11	6 56
M	19		5 12	6 57
D	20		5 12	6 58
W	21		5 13	6 59
D	22		5 13	6 59
V	23		5 13	6 59
Z	24		5 14	6 0
Z	25	Kerstdag.	5 14	6 0
M	26		5 15	7 1
D	27		5 15	7 1
W	28	Prof. D. Postma overleden te Burgersdorp, 1890	5 15	7 2
D	29		5 16	7 2
V	30		5 17	7 3
Z	31	Gemeente Heidelberg gesticht, 1865.	5 18	7 3

HENWOOD'S

PRETORIA.

Postbus 219.

Telefoon 71.

Hebben altijd in voorraad een grote verscheidenheid

DRAPERIEN. MANS- EN JONGENSKLEDING.

SCHOENEN EN LAARZEN.

MEUBELN EN MEUBILERINGSSTOFFEN.

PORSELEIN EN GLAS.

VERNIKKELDE WAREN.

BESTE KWALITEITEN. — LAAGSTE PRIJZEN.

KOPEN BIJ HENWOOD'S BETEKENT
TEVREDEN ZIJN.

POSTTARIEF.

BRIEVEN, NIEUWSBLADEN, DRUKWERK, ENZ.

NAAR	BRIEVEN.	POSTKAARTEN.	NIEUWSBLADEN.	DRUKWERK.
Transvaal, Kaap Provinsie, O.V.S., Rhodesië, Bechuanaland en Mozambiek	1½d. per 1 ons.	½d. per stuk.	½d. per 4 ons.	½d. per 2 ons.
Overzee (Britse Kolonies en Bezittingen) ook Australië	1½d.	1d. "	½d. per 2 ons.	½d. "
Vreemde Overzeese Landen	2½d. per ½ ons.	1d. "	½d. "	½d. "
Pakketten Post naar Transvaal, K.P., O.V.S., en Natal (Z. A. Unie) 2d. voor 4 onzen of gedeelte daarvan 4d. voor 8 oz. Boven 8 oz. 6d. per pond of gedeelte daarvan.				
" " " " " "	Prov. Mozambiek, 4d. voor 8 ons en 2d. voor elke 4 ons meer of gedeelte van 4 ons			
" " " " " "	Rhodesië 1/6 per lb. of gedeelte van een lb.			
" " " " " "	Britse Landen overzee 9d. per lb. of gedeelte van een lb.			
" " " " " "	andere Overzeese Landen verschillende tarieven. Informatie op Postkantoren verkrijgbaar			
" " " " " "	Bechuanaland Protectoraat 1/- per lb.			

Registratie.—Brieven, enz. kunnen geregistreerd worden ad 4d. ekstra.

Verandering van Adres

Wij wensen onze geachte vrienden en klanten in kennis te stellen, dat wij onze Zaadhandel hebben heropend te

122 JEPPESTRAAT, JOHANNESBURG

en wij zullen hen gaarne aan ons nieuwe adres zien.

WIJ HEBBEN GEEN KONNEKTIE MET ENIGE ANDERE
ZAADHANDEL IN JOHANNESBURG
OF WAAR ANDERS OOK.

F. KIRCHHOFF & CO.

(Voorheen in Henwood's Arcade.)

De Oude Zaadhandel,

HOEK JEPPE- EN FRASERSTRAAT,

JOHANNESBURG.

Postbus 6786.

Telefoon 4048.

KATALOGUS VRIJ.

KOMMISSIE.

Voor het verlenen van Postwissels wordt een kommissie gevorderd berekend tegen 6d. voor elke £4 in de Z.A. Unie. Een 9d. voor elke £4 in de andere Kolonies in Zuid Afrika. Een 1/- voor elke £4 in de Overzeese Landen.

Postwissels kunnen per telegraaf worden verzonden in Zuid Afrika (Unie) tegen 1/3 ekstra voor elke £40.

Zuid Rhodesië 2/3 voor £10.

Noord West Rhodesië 3/3 voor £10.

Noord Rhodesië 5/3 voor £10.

Portugees O. Afrika 6/9 voor £40.

Beira en Macquece 3/3 voor £40.

Beira Spoorw. Station 3/3 voor £40.

POSTORDERS.

6d.	1d.	11/-	3d.
1/-	1d.	11/6	3d.
1/6	1d.	12/-	3d.
2/-	1d.	12/6	3d.
2/6	1d.	13/-	3d.
3/-	2d.	13/6	3d.
3/6	2d.	14/-	3d.
4/-	2d.	14/6	3d.
4/6	2d.	15/-	3d.
5/-	2d.	15/6	4d.
5/6	2d.	16/-	4d.
6/-	2d.	16/6	4d.
6/6	2d.	17/-	4d.
7/-	2d.	17/6	4d.
7/6	2d.	18/-	4d.
8/-	2d.	18/6	4d.
8/6	2d.	19/-	4d.
9/-	2d.	19/6	4d.
9/6	2d.	20/-	4d.
10/-	2d.	20/6	4d.
10/6	2d.	21/-	4d.

Zelfde bedragen voor Britse Landen Overzee verkrijgbaar.

SAMMEL BROS.

BEPERKT.

OOST LONDEN.

Alleen Verkopers van Wol

Behandeling van Scheersels

een Specialiteit.

Ruime Geldelijke Voorschotten op WOL en BOKHAAR.

De Laatste Kabeladviezen steeds ter hand.

RUIME en GOEDVERLICHTE
WINKELS.

Wij behandelen HUIDEN en VELLE Zonder Onkosten.

Tel. Adres: "Sammelonia".

Bankreferenties: Nationale Bank van Z.Afrika, Bpt.

De volgende Postzegels zijn bij den Postdienst in gebruik: $\frac{1}{2}$ d., 1d., $1\frac{1}{2}$ d., 2d., 2 $\frac{1}{2}$ d., 3d., 4d., 6d., 1/-, 1/3, 2/-, 2/6, 5/-, 10/-, 20/-.

Briefomslagen voor aangetekende stukken (Registraties), voorzien van een zegelafdruk van 4d. voor het aantekeningrecht, zijn verkrijgbaar tegen de navolgende prijzen.

Afmetingen.	Per dozijn.	Per stuk.
$4\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ " en $3\frac{1}{2} \times 6$ "	4/3	$4\frac{1}{2}$ d.
4" x 9"	4/3	$4\frac{1}{2}$ d.
6" x 11"	4/3	$4\frac{1}{2}$ d.

Gezegelde omslagen voor de verzending van nieuwsbladen en drukwerk verkrijgbaar tegen navolgende prijzen:

Met $\frac{1}{2}$ d. postzegel: 9d. per doz. $\frac{3}{4}$ d. per stuk.

Met 1d. postzegel: 1/3 per doz. $1\frac{1}{4}$ d. per stuk.

Ongefrankeerde en onvoldoend gefrankeerde brieven, enz., worden belast met een port ten bedrage van tweemaal de ontbrekende som.

Voor verandering van bestemming van brieven, enz., behalve pakketten (readresseering) wordt geen afzonderlijk port geëist.

Brieven bevattende munten, goud, juwelierswaren, en in 't algemeen kostbaarheden moeten aangetekend worden.

PRIVATE POSTZAKKEN.

Personen langs een postweg wonende, kunnen gebruik maken van een private postzak, waarin hun brieven, enz., van 't naaste postkantoor met de postkar worden verzonden tegen huur van £1 per jaar. De postzak moet door de persoon, die verlangt er van gebruik te maken, zelf verschaft worden; deze kan van de postdienst gekocht worden tegen betaling.

POSTWISSELS.

kunnen worden verkregen en uitbetaald. Het bedrag van een Postwissel mag niet hoger zijn dan £40 en geen onderdelen van 1d. mogen daarin voorkomen.

Koedoe Apotheek

BEPERKT.

Pretoriusstraat 211-213, Pretoria.

Bus 259.

Telefoon 414.

Nog altijd kunnen wij geen Homeopatische Medicijnen van Marggraf te Leipzig krijgen en ziet het er in Duitsland naar uit alsof dit nog geruime tijd zo blijven kan. Om deze rede hebben wij ons volledig ingericht om de Homeopatische Medicijnen juist en nauwkeurig volgens diezelfde methode hier te bereiden. Wij kunnen voor de juiste bereiding en de volle werking instaan en onze speciaal opgerichte Homeopatische Apotheek is ten alle tijde open voor inspectie voor onze klanten.

Als U te Pretoria op bezoek is kom en oordeel zelf.

Ondanks dat alles duurder wordt, blijft de prijs van onze Homeopatische middels zowel in Korrels als Tinktuur 1/- per bottel.

Wij geven op gezette tijden een prijskoerant uit van alles wat wij verkopen. Als U geregeld een prijskoerant ontvangen wilt, geef dan Uw naam en adres op.

INVULLING.

De invulling van den naam van den ontvanger en van 't kantoor van uitbetaling kan geschieden door den koper zelf. Op verzoek kan 't ook door de postmeester geschieden.

Postorders zijn slechts voor drie maanden geldig, na die tijd kan betaling plaats hebben tegen betaling van een nieuwe kommissie voor iedere volgende 3 maanden of gedeelte er van.

AANTEKENING VAN NUMMER.

Veiligheidshalve wordt het publiek aangeraden een aantekening te houden van de nummers van orders.

Telefoonverbinding met bijna alle dorpen in Transvaal. Tarief: 3d. elke 15 mijl.

Private Bussen (klein) 30/- per jaar.

Private Bussen (groot) 40/- per jaar.

Tweede jaar 25/- en 35/- per jaar.

INLANDS TELEGRAM TARIEF.

Unie 1/3 eerste 12 woorden, naarna 2d. per woord. S.W.A., L. Marques, S. Rhodesië en Bechuanaland 2/3 voor 12, dan 2d. per woord.

Beira en N. Rhodesië 3/3 voor 12 woorden en dan 3d. per woord.

Bij het lijden neemt God van U niet het Zijne, maar het Uwe.

* * *

Zalig zijn zij, die niets van mensen verwachten, zij zullen niet teleurgesteld worden.

* * *

Is de zondelast afgenomen, dan kan een mens niet het restje van ander leed gemakkelijk klaar komen.

* * *

Die vriend'lik liegt, kweekt vrienden aan,
Die waarheid spreekt, heeft haast gedaan.

Lees Onderstaande en Onderzoek.

Wonderbare ontdekking gemaakt voor de 20ste Eeuw.

Gedeeltelike Verlamming, waar geen operatie gemaakt is, en vroeger door de meest geleerde in de mediese professie als hopeloos en onherstelbaar opgegeven was, kan nu met het grootste sukses en zonder enig "Geneesmiddel" geholpen worden. Schrijf aan de ondergetekende voor biezonderheden.

Het is nu reeds verder bewezen dat de vreselijke en aanstekelijke "Kinder Verlamming", die gezegd was, nu hersteld kan worden. Daar is redding voor allen. "Geen gevreesde Verlamming meer." Als de ouders deze maar bekend gemaakt wordt. Ik beloof met "Gods hulp" niets minder voor andere te doen om te overtuigen dat "God machtig is" en zonder aanzien van persoon "herstellen kan". Ik werk alleen "God geneest". Als wij maar willen geloven dat wij in "Hem leven, gaan en bewegen". Wonderlike gevallen met Armoede van Bloed, waar de lippen "blauw" zijn en de "kleur asvaal is", hoe spoedig dat het rode bloed in de aderen vloeit. Valende ziekte, zenuwachtigheid en hysterie en andere gevallen van dezelfde aard door de Laatste Methode geholpen kan worden. Let op. De naam van de ziekte met de grote naam van "Latijn" is niets. De oorzaak wordt geholpen. De naam is maar om een afschrik te geven. Het grootste wonder van deze is, dat men onder het werk groeit, zodra de bloedsomloop geregeld is geworden.

Leven en de "Dode leden" komt weer van "Hem die het leven geeft" en zodra het leven daar is, begint de beterschap. Stadig maar zeker.

Lees bovenstaande, denk er over en onderzoek.

De Uwe voor Gezondheid, Geluk en Kracht,

L. J. LE CLUS Sr.,
Wetenschappelijk Masseur.

Ventersburg,
Oranje Vrijstaat.

PORTRET VAN WIJLEN Ds. M. J. GODDEFROY.

Rautenbach. — Britz. — Wolmarans. — Dreyer. — Dreyer.
Venter. — Prof. de Greevenstein. — Grobler

Nederduitsch Hervormde Kerk in Zuid-Afrika.

De Algemeene Vergadering der Nederduitsch Hervormde Kerk komt gewoonlijk alle drie jaren bijeen (Art. 11 der Wetten) en bestaat uit alle dienstdoende predikanten, en twee ouderlingen en een diaken, door elke gemeente afgevaardigd (Art. 8). Zij vergaderde laatste maal in Juni 1919.

De Commissie der Algemeene Kerkvergadering bestaat uit de volgende leden:

Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, sec. Ds. S. Vermooten; Ds. Jac. van Belkum, Scriba, sec. Ds. H. C. M. Fourie; Ds. H. D. van Broekhuizen, sec. P. W. Ennis; Ds. J. J. Kuhn, sec. Ds. S. J. Strydom; en de B.Br. F. W. C. Buytendach, sec. vacant; A. H. Koomans, sec. W. Opperman; G. J. Engelbrecht, sec. D. P. J. van Schalkwijk; H. C. van der Merwe, sec. J. P. Prinsloo; J. H. Vorster, sec. J. P. Prinsloo, en J. J. Prinsloo, sec. J. Duvenage.

Het adres van den Scriba der Algemeen Vergadering is Ds. Jac. van Belkum, Jacobstraat, Heidelberg, Transvaal.

De Financieele Commissie voor de Algemeene Fondsen, tw. het Weduwenfonds, het Algemeene Fonds, het Kerkblad Fonds, het Almanak Fonds en het Zondagschoolfonds, Studentenfonds, het Kweekschoolfonds, bestaat uit de leden Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, en J. J. Prinsloo, J. H. H. Janson.

De Kassier is de heer H. J. L. Th. Roorda, postbus 444, Johannesburg. Aan hem moeten alle gelden voor alle fondsen gezonden worden.

Het Curatorium voor de Theologische School bestaat uit de volgende leden:

SPEB BONA

KWEKERIJ

P.K. KUBUSIE STATION, K.P.

ROZEPLANTEN, grote voorraad sterke, goedgegroeide planten. Algemene lijst van 500 soorten, **18/-** per dozijn. Mijn eigen selektie **15/-** per dozijn.

VRUCHTBOMEN, alle soorten in de beste verscheidenheid, gezond en goed uitgegroeid.

APPELBOMEN zullen zeer schaars zijn voor 1921. Doet uw bestellingen vroegtijdig.

TAAIE SIERBOMEN, een grote verscheidenheid van taaie bloemstruiken, 12 soorten. Mijn selektie—voor **12/-** postvrij.

De kwaliteit van mijn bomen en planten is welbekend over geheel Zuidafrika voor de laatste 17 jaren.

Katalogus gratis op aanvraag.

Noteer het adres.

A. PAETZOLD

**Spes Bona Kwekerij,
P.K. KUBUSIE, K.P.**

Di. Jac. van Belkum, Voorzitter; L. E. Brandt, Scriba; P. W. Ennis, H. D. van Broekhuizen en de B.Br. A. D. W. Wolmarans, G. J. Engelbrecht, N. J. Campher, H. J. Visser, J. H. Vorster.

Professor van de Kweekschool is Dr. J. H. J. Greijvensteijn.

De algemeene Kerkvergadering van 1919 heeft nog de volgende Commissies benoemd:

Boeken Commissie: Di. J. J. Kuhn, S. Vermooten, L. E. Brandt, Jac. van Belkum, en Prof. Dr. J. H. Greyvensteijn.

Commissie van Waakzaamheid voor Lager Onderwijs: Ds. L. E. Brandt, Ds. S. Vermooten, Prof. Dr. J. H. Greyvensteijn, en de B.Br. L. L. Steen en J. H. Vorster.

Redactie "Hervormer": Di. Jac. van Belkum, L. E. Brandt, en Prof. Dr. J. H. Greyvensteijn.

Administratie "Hervormer": DDi. L. E. Brandt, S. Vermooten, en Br. A. H. Koomans.

Zendings Commissie: DDi. Jac. van Belkum, H. C. M. Fourie, H. D. van Broekhuizen; B.Br. F. G. A. Wolmarans en D. P. J. van Schalkwijk.

Commissie tot Bestrijding van Onzedelijkheid: Ds. L. E. Brandt, H. D. van Broekhuizen, S. Vermooten en Jac. van Belkum.

Van wege de Algemeene Vergadering worden uitgegeven:

I. Een jaarlijksche Almanak onder Redactie van Ds. Jac. van Belkum en Ds. P. W. Ennis; de prijs is 1/- per exemplaar.

II. Een maandelijksch kerkblad, de Hervormer, onder Hoofdredactie van Di. Jac. van Belkum, L. E. Brandt en Dr. J. H. J. H. Greyvensteijn; alle andere leeraars worden geacht ook bijdragen te zenden.

Alle stukken moeten gezonden worden aan Ds. Jac. van Belkum voor den 7e van elke maand. Het kost 7/6 per jaar vooruit te betalen.

Vruchtboomen

Van 1/3 en hoger volgens bestelde hoeveelheid.

VRACHTVRIJ AFGELEVERD

**bij uw naaste spoorwegstation op order van 50 bomen
of meer.**

Handelsmerk.

Voor Geïllustreerde Prijslijst in Engels of Hollands
inhoudende termen, voorwaarden en volle biezon-
derheden (postvrij), schrijf aan

H. E. V. Pickstone & Broeder, Bpt.

P.K. SIMONDIUM, Kaap Province.

Vaste leges zijn te betalen:

Voor Doop, Lidmaten en Huwelijks certificaten...	2/6
Voor Registratie van Doop	5/-
Voor Registratie van Aanneming	7/6
Voor Huwelijksaankondiging	10/-
Voor Huwelijksbevestiging	10/-

N.B.—Indien een lid eener gemeente der Kerk trekt naar een andere gemeente, wordt een attestatie door den Kerkeraad GRATIS op verzoek van het trekkende lid gezonden aan den Kerkeraad zijner nieuwe woonplaats.

De kerk is verdeeld in drie Ringen, t.w. de Noorde-
lijke, de Oostelijke en de Westelijke Ring.

NOORDELIJKE RING.

Gemeenten: Pretoria, Rustenburg, Zoutpansberg,
Pietersburg, Waterberg, Middelburg, Lijdenburg, Eras-
mus, en Roosenekal.

Rings Commissie: Voorzitter, Ds. H. D.
van Broekhuizen, sec. Ds. A. Murray, J.zn.; Scriba,
Ds. H. C. M. Fourie, sec. Ds. A. J. Barger; Ouderlin-
gen, BB. A. D. W. Wolmarans, J. H. Vorster, J. S. Es-
terhuisen. (Geen secundi zijn genoemd.)

PRETORIA.—Predikant: Ds. H. D. van
Broekhuizen. Consulent: Ds. H. C. M. Fourie.

Ouderlingen: F. A. Smit, J. A. Duvenage,
A. D. W. Wolmarans, A. P. Burger, L. C. M. Wegerif,
H. P. Horn, H. W. Crawford, A. P. Prinsloo, P. C. Prins-
loo, H. N. Ras, J. van Zijl, N. A. Pretorius, J. Overdiep,
W. van Zijl.

Diakenen: J. D. Reyneke, D. P. Bellingham,
H. Engelmohr, C. J. Strijdom, W. J. v. d. Heever, J.
Grobelaar, P. G. Roets, G. D. Kotzee, J. G. Bergen-
thuin, R. J. Minnaar, W. P. Viljoen, P. J. J. Moll, H. J.
van Rensburg, P. Ferreira, O. Oosthuizen.

Koster: P. B. Schutte, p/a Bus 448.

Orgelist: P. Westmaas.

BON ACCORD WERKEN

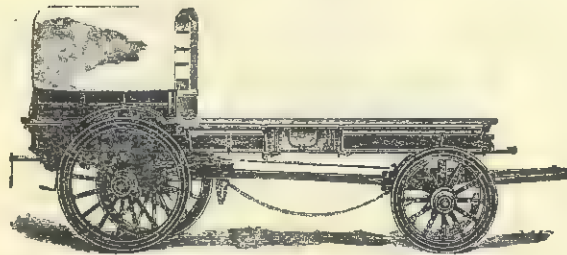
King William's Town, K.P.

W. G. GLENNIE

Smid, Wagenmaker en

:: :: Draaier. :: ::

Bokwagens, Ezelwagens, Veerwagens, Blokwagens,

Veerkarren, Handkarren, Sanitaire Wagens,

Kruiwagens, enz.

Wagenmateriaal van elke beschrijving in voorraad gehouden.

Gemaakt op bestelling op de kortste kennisgeving.

Scriba van den Kerkeraad: H. Engelmohr, 274
Kotze Straat.

Kassier: H. Engelmohr.

Zielen 2585, Lidmaten 847, Aangenomen 49. Ge-
doopten 105, Vertrokken met Attestaties 18, Ingekomen
met Attestaties 32, Gehuwd 18 paren.

RUSTENBURG.—Predikant: Ds. A. Murray.
Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: Jan v. d. Westhuisen, Casper
van Zijl, J. L. Otto, H. P. J. de Beer, H. J. Putter, A.
W. J. van Rensburg, Jan Joubert, Gijs Els.

Diakenen: P. H. Coetzee, J. J. Steenkamp,
P. J. van Rensburg, M. C. Barnard, C. R. Nolte, J. J.
Robbertse, J. L. Otto, Hermanus van Staden.

Koster: J. J. van der Merwe.

Orgelist: H. J. van Noorden.

Scriba van den Kerkeraad: Ds. A. Murray, J. zn.

Kassier: H. J. van Noorden.

Zielen 1925, Lidmaten 800, Aangenomen 31, Ge-
doopten 150, Vertrokken met Attestateis 8, Ingekomen
met Attestaties 12, Gehuwd 13 paren.

ZOUTPANSBERG.—Predikant:

Consulent: H. C. M. Fourie.

Ouderlingen: C. J. Koen, H. C. Rees.

Diakenen: G. P. van Staden, G. M. Knoetze.

Koster: G. Knoetze.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: J. J. Robbetze, Postbus
35, Messina.

Kassier: J. J. Robbetze.

Zielen 168, Lidmaten 80, Aangenomen 6, Gedoopten
5, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met
Attestaties 2, Gehuwd — paren.

PIETERSBURG.—Predikant:

Consulent: H. D. van Broekhuizen.

Ouderlingen: C. P. J. Pienaar, P. J. Roets,
G. P. Botha, D. F. Jacobs, P. J. Dreijer, A. J. M. van

Uw Beste Bezit is Water

F. S. STOWE,

Expert Water en Olie Vinder.

Ik garandeer de
Hoofdader van de
Stroom te vinden en
U de diepte en op-
brengst van water
te geven.

Raadpleeg mij en
maak Uw plaats een
waardevol bezit.

Gedurende de laat-
ste 23 jaar hebben
wij 17 jaar droogte
gehad.

EEN PAAR VAN MIJN BEGUN- STIGERS.

De Munisipaliteit
van:

Grahamstown,
Craddock,
Burghersdorp,
Colesberg,
Benoni,
Fouriesburg,
Peggie,
Excelsior,
Hopetown,
Jacobsdal,
Zastron,
Willeston,
Barkley West.

Craighall Estates,
Consolidated Invest-
ment Co., Ltd.,
Dunswart Iron and
Steel Works,
Holbrook Estates,
Globe and Phoenix
G.M. Co., Ltd.
Cam and Motor G.
M. Co., Ltd.,
Rhodesia Railways,
H. E. V. Pickstone
and Brother, Ltd.,
Sir John Fraser,
Dr. F. E. T. Krau-
se, K.C.,
Eunice High School.

Schrijf mij om termen en voorwaarden naar
Bus 300, Bloemfontein.

Tonder, A. P. Botha, A. J. Smit, J. D. Venter, G. J.
Buitendag, J. Venter, W. Jansen, D. H. Grobler.

Diakenen: J. L. P. Botha, F. J. Nel, P. S. Snij-
man, G. R. J. Strijdom, F. H. Geijser, J. J. Moolman,
P. J. H. Venter, J. J. G. Botha, J. H. Venter

Koster: W. A. Nel.

Orgelist: M. A. W. Jorissen.

Scriba van den Kerkeraad: P. S. Snijman.

Kassier: P. S. Snijman.

Zielen 1012, Lidmaten 273, Aangenomen 23, Ge-
doopten 34, Vertrokken met Attestaties 8, Ingekomen
met Attestaties 12, Gehuwd geen paren.

WATERBERG. -Predikant:

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: H. J. Geyser, L. C. van der
Merwe, H. Willemse, J. A. van Staden, J. C. Viljoen,
L. P. van der Merwe, P. A. van der Walt, N. H. J. F. v.
Heerden, J. J. H. Engelbrecht, Jzn., J. P. Joubert, J.
P. Duvenhage, F. A. Grobler.

Diakenen: J. J. H. Engelbrecht Dzn., J. J. H.
Engelbrecht Azn., J. G. M. Benadie, F. L. P. Nel, W.
H. Boshoff, S. P. Viljoen Czn., P. T. van Staden, S. P.
Viljoen Jzn., H. J. van Heerden, D. Koekemoer, G. J.
Smith, Chr. Bothma.

Koster: C. Truter.

Orgelist: Mej. A. Burger.

Scriba van den Kerkeraad: H. Willemse, P.K. 245
Rivier, Waterberg.

Kassier: J. A. Smith, te Grootvleipost, Nijlstrom.

Zielen —, Lidmaten 658, Aangenomen 16, Gedoopten
72, Vertrokken met Attestaties 3, Ingekomen met
Attestaties 8, Gehuwd — paren.

MIDDELBURG.—Predikant: Ds. A. J. Bar-
ger. Consulent: Ds. A. Murray.

Ouderlingen: Jan H. N. Visagie, J. H. Vor-
ster, Jan C. Muller, H. D. Pretorius, Jan H. Erasmus,
Barend D. Bierman, Ph. R. Botha, Nic. J. Muller, Paul
J. de Vos.

Nederlandsche Bank

voor Zuid-Afrika Bpkt.

Maatschappelijk Kapitaal £750,000
Geplaatst en Gestort Kapitaal £240,000
Reservefonds £41,566

Hoofdkantoor: 389 Keizersgracht, Amsterdam, Holland.

**Londen Kantoor: No. 2, Great Winchester Street, Entrance
 London Wall, E.C. 2.**

Hoofdkantoor in Zuid-Afrika: Pretoria, Postbus 113.

Wnd. Hoofdbestuurder: J. POSTMUS.

**Kantoren te: BETHLEHEM, BLOEMFONTEIN, BRITS,
 BRONKHORSTSPRUIT, DULLSTROOM, DURBAN,
 ERMELO, HARTEBEESTFONTEIN, via Klerksdorp, JOHAN-
 NESBURG, KAAPSTAD, PIETERSBURG, POTCHEF-
 STROOM, PREMIER MIJN, PRETORIA en WITBANK.**

Ontvangt Deposito's voor vaste termijnen, opent Rekeningen Koe-
 rant en Spaarrekeningen, diskonteert Promessen, geeft voorschotten
 tegen sekuriteit, verstrekt Wissels en Kredietbrieven op alle plaatsen
 in Zuid-Afrika en voornamen plaatsen der wereld, koopt en ontvangt
 Wissels ter Inkasso, bezorgt telegrafische geldverzendingen en drijft
 algemene Bankbezigheid.

De Bank treedt in Zuid-Afrika op als Vertegenwoordiger der

PRETORIA HYPOTHEEK MAATSCHAPPIJ.

Opgericht 1889.

Leningen worden afgesloten te verband op gemakkelijke voorwaarden.

De ambtenaren der Bank zijn verplicht tot geheimhouding van alle
 zaken harer klanten.

Diakenen: J. J. van der Merwe, B. J. Prins-
 loo, P. C. Bezuidenhout, A. C. Oosthuizen, J. P. Steijn,
 P. J. Riekert, M. M. Bezuidenhout, Hendrik W. Ras,
 D. M. J. van Nieuwenhuizen.

Koster: J. J. Pretorius.

Orgelist: B. J. van Pritzelwitz van der Horst.

Scriba van den Kerkeraad: B. J. van Pritzelwitz van
 der Horst, Postbus 13.

Kassier: J. H. Allaart, Postbus 16.

Zielen 1200, Lidmaten 600, Aangenomen 30, Ge-
 doopten 78, Vertrokken met Attestaties 24, Ingekomen
 met Attestaties 35, Gehuwd 4 paren.

LIJDENBURG.—Predikant:

Consulent: Ds. A. Murray.

Ouderlingen: H. Hofland, C. J. J. Joubert,
 J. H. Viljoen, W. A. Oosthuisen, C. A. D. Grobler, A.
 P. B. Breytenbach, N. J. R. Booyse.

Diakenen: T. F. Klopper, J. H. H. Janson, M.
 S. Grobler, J. M. A. Geldenhuis, I. J. Marais, T. P.
 Botha.

Koster: J. C. Greyling.

Orgelist: Mev. J. H. H. Janson.

Scriba van den Kerkeraad: H. Hofland.

Kassier: J. H. H. Janson.

Zielen 643, Lidmaten 31, Aangenomen 32, Ge-
 doopten 8, Vertrokken met Attestaties 8, Ingekomen
 met Attestaties 18, gehuwd 2 paren.

ERASMUS.—Predikant: Ds. H. C. M. Fou-
 rie. **Consulent:** Ds. H. van Broekhuizen.

Ouderlingen: N. M. Prinsloo, J. P. Prinsloo,
 B. P. Coertse, J. J. Prinsloo, N. M. Viljoen, P. F. Prins-
 loo, P. R. Prinsloo, J. J. Booyse, S. P. van Staden, J. G.
 Duvenage, G. C. F. Nel, G. C. Prinsloo, W. S. J. Min-
 naar.

Diakenen: N. M. Prinsloo, J. J. Vermaak, J.
 J. Prinsloo, H. J. Oberholster, C. Joubert, A. C. Grey-
 ling, J. J. Botha, P. C. Breytenbach, J. P. Nel, A. van

Jaarsveld, H. A. Roets, J. J. van Staden, L. P. Swane-
poel.

Koster: T. G. Jansen van Rensburg.

Orgelist: Mevr. Fourie.

Scriba van den Kerkeraad: J. J. Prinsloo, Erasmus,
Bus 1.

Kassier: H. Oosterbroek.

Zielen 2334, Lidmaten 978, Aangenomen 19, Ge-
doopten 87, Vertrokken met Attestaties 15, Ingekomen
met Attestaties 9, Gehuwd 22 paren.

ROOSSENEKAL.—Geen opgave.

NOORDELIKE RING.

	Zielen.	Lidmaten.	Aangenomen.	Gedoopten.	Gehuwde paren.	Ingekomen.	Vertrokken.
Pretoria	6675	972	37	93	16	8	12
Rustenburg	1925	800	31	150	13		
Zoutpansberg	700	290	25	20	1		
Pietersburg	1012	273	23	34	—	8	12
Waterberg	1100	639	10	61	—		
Middelburg	1200	600	30	78	4	35	24
Lijdenburg	643	321	32	8	1	8	18
Erasmus	2343	978	19	87	22	9	15
Roosenekal	—	400	24	41	—		
	11689	5283	231	572	57	68	81

W. DUNN & Co.,

WOLHANDELAARS, DURBAN.

VERKOPINGEN van WOL, MOHAIR, HUIDEN, VELLEN en
WATTLE BAST worden iedere Dinsdag gehouden op
hun Wol Afslagplaats, QUEEN ST., DURBAN.

Zendingen worden in ontvangst genomen en de belangen
van klanten zorgvuldig behartigd. Hoogste
Marktprijzen behaald.

Laatste Kabelgrammen steeds ontvangen, welke steeds aan
onze klanten worden megedeeld.

Voorschotten op zendingen gegeven indien verlangd.

W. DUNN & Co.,

Tel. Adr.: "Dunco."

Bus 1038, DURBAN.

KAAPSE

Katdoorn Wortels

Een beproefd bloedzuiveringsmiddel; geneest Long- en
Keeltering, Bronchitis, Influenza of Griep, Asthma en Kink-
hoest en Maagkwalen en Zenuwzwakte en alle soorten ziekten
die door vuil bloed ontstaan. Geeft eetlust en bevordert de
spijsvertering. De prijs is 10/- voor 10 lbs. postvrij in de
Unie.

Te krijgen van H. KRITZINGER, Snr., P.K. Misgund,
Langkloof, Dist. Uniondale, K.P. Getuigschriften gratis te
verkrijgen.

OOSTELIKE RING.

Gemeenten: Heidelberg, Krugersdorp, Johannes-
burg, Trichardtsfontein, Standerton, Ermelo, Chrissies-
meer, Volksrust, Oost-Rand, Heilbron, Vereeniging,
Utrecht, Memel, Piet-Retief, Eendracht, Bethel.

Rings-Commissie: Voorzitter, Ds. Jac. van
Belkum; sec. vacant. Scriba, Ds. L. E. Brandt; sec.
P. L. Moolman. En de B.Br. Ouderlingen, P. L. Mool-
man, sec. A. N. Steenkamp, J. G. Engelbrecht, sec. J.
P. Visage, T. P. Pretorius, sec. J. C. van Deventer.

HEIDELBERG.—Predikant: Ds. Jac. van Bel-
kum. Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: D. J. J. Strijdom, S. J. Smit, D.
J. Strijdom, I. P. van Zijl, A. J. Botha, I. B. Bierman,
B. P. de Beer, W. J. Pretorius, L. J. Labuschagne, P.
D. Bekker, M. N. Janse van Nieuwenhuysen, G. R. J.
Grové en B. J. Smit.

Diakenen: D. S. Bekker, J. N. van der Westhuy-
sen, O. A. Strijdom, J. Crowther, L. E. Bongers, N. J. G.
Jacobs, F. J. van der Westhuyzen, A. van Jaarsveld, H.
G. Brits, P. Snijman, R. C. J. Brits.

Koster: J. J. Bronkhorst.

Orgelist: L. E. Bongers.

Scriba van den Kerkeraad: L. E. Bongers, Postbus
96, Heidelberg.

Kassier: L. E. Bongers.

Zielen 2000; Lidmaten 850; Aangenomen 37; Ge-
doopten 37; Vertrokken met Attestaties 19; Ingekomen
met Attestaties 5; Gehuwd 25 paren.

KRUGERSDORP.—Predikant: Ds. J. J. Prins-
loo. Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: H. C. v. d. Merwe, S. J. Botha,
G. P. Brits, J. C. v. d. Berg, H. J. v. Staden, D. H.
Möller, J. v. Zijl, A. W. Heynecke, C. C. Labuschagne,
H. J. Le Roux, B. J. Vorster, J. J. Grobler, J. J. Human,
N. J. Prinsloo.

Diakenen: H. C. v. d. Merwe, J. P. Nortje, C.
W. Pistorius, C. McDermott, A. W. v. Wijk, M. J. Brey-
tenbach, A. W. Nortje, J. F. Bolton, M. F. Pretorius, N.

Handelsmerk.

“Bert Bowker's Geneesmiddel”

VOOR
HAARWORM IN SCHAPEN.

Het enige WARE GENEESMIDDEL dat “haarwormen” doodt,
en benadeelt de Schapen niet. Heden is het Schaaap
“Koning” onder de dieren. Haalt uw hoeden af
voor de beste vriend der mens en wees goed
voor hem door hem

**“BERT BOWKER'S GENEESMIDDEL”
IN TE GEVEN.**

Dit verzekert gezondheid, betere konditie, betere Wol, betere prijzen, om
niets te zeggen van uw balans in de Bank.

EEN SCHONE BEZIGHEIDS VOORSTELLING.—Een pond kost
2/6, genoegzaam om 96 Schapen in te geven, tegen 1/4d. per stuk. Twee
ingevingen die een 1/4d. kosten zullen een oude ooi vet maken in 6 weken.
Verkoopt haar tegen 18/- en koopt 7lb. Geneesmiddel, genoegzaam om
600 Schapen in te geven van gemengde ouderdom. Hetzelfde Genees-
middel, door dezelfde handen gemaakt, en gebruikt op miljoenen Schapen
gedurende de laatste 20 jaren. Het doorstond de beproeving en kan van-
daag gekocht worden tusschen van oorlogsprijzen tegen de oude prijs
2/6 lb., van

M. W. GRADWELL,
WOODLANDS, P.K. CARLISLE BRIDGE,
of zijn Agenten.

J. Lindeque, M. J. v. d. Berg, I. J. v. Wijk, G. M. Brits,
B. J. Harmse, C. C. Oosthuysen, P. Volschenk.

Koster: Mevrouw A. E. de Villiers.

Orgeliste: Mevrouw M. Grobler.

Scriba van den Kerkeraad: D. H. Möller, 10 Botha-
straat, Krugersdorp.

Kassier: D. H. Möller.

Zielen 1591; Lidmaten 616; Aangenomen 30; Ge-
doopten 93; Vertrokken met Attestaties 23; Ingekomen
met Attestaties 33; Gehuwd 24 paren.

JOHANNESBURG, gesticht 1895. Predikant:
Ds. L. E. Brandt. Consulent:

Ouderlingen: A. S. Scholtz, P. J. Coetzee, F.
L. Tredoux, J. J. Heyneke, J. G. J. Nortje, I. M. Potgie-
ter, S. J. Steyn, J. C. Brits, L. A. Breedt, D. P. Bierman,
M. P. G. Koen, J. W. McDermott, J. M. Matthijsen, G.
C. Nel, J. B. Lindeque, S. Z. Buitendag.

Diakenen: J. P. Coetzee, S. J. Loots, I. S. van
der Linden, W. Ness, A. J. K. Erasmus, A. J. Burger,
N. S. Coetzee, F. J. Visser, J. J. G. Matthysen, C. F.
Vermeulen, G. J. J. Koekemoer, J. P. Mare, B. P.
Scheepers.

Koster: S. J. Loots.

Orgeliste: J. Pretorius.

Scriba van den Kerkeraad: Ds. L. E. Brandt, 123
Jutastraat, Johannesburg.

Kassier: Ds. L. E. Brandt.

Zielen 2097; Lidmaten 851; Aangenomen 75; Ge-
doopten 136; Vertrokken met Attestaties 26; Ingekomen
met Attestaties 69; Gehuwd 11 paren.

TRICHARDTSFONTEIN.—Gesticht 1879. Pre-
dikant: Consulent: Ds. Jac. van
Belkum.

Ouderlingen: D. P. J. van Schalkwijk, L. C.
Bester, P. J. L. Venter, C. H. L. Booysen, A. N. Steen-
kamp, W. A. van Schalkwijk.

Diakenen: C. J. van Schalkwijk, D. E. T.
Steijn, M. N. J. Smit, J. P. H. Nagel, P. van den Berg,
P. L. de Lange.

Dit is uw Naaimachine

DE MACHINE, WAARAAN U ALTIJD GEDACHT HEBT,
ALS UW BESTE KEUZE.

WERKT VIERMAAL ZO VLUG, VEEL EENVOUDIGER EN
GEMAKKELIKER DAN EEN HANDMACHINE.

WANNEER GESLOTEN IS HIJ EEN MOOI MEUBELSTUK,
DAT ELKE KAMER VERSIEREN ZAL.

EEN VOLLEDIG STEL BIJBEHOREN VOOR PLOOIEN,
OPNAAISELS, ZOMEN, BINDEN, SPREI-STIKKEN ENZ.
WORDT BIJ ELKE MACHINE GEGEVEN.

ZO U LIEVER EEN HANDMACHINE HEEFT, WEET U DAT
DE **SINGER** DE BESTE IS, DIE ER BESTAAT. WIJ
ZULLEN U BETALEN VOOR UW OUDE MACHINE.

Postbus 952, PRETORIA.

Postbus 736, JOHANNESBURG.

en in alle steden van Zuidafrika.

Koster: L. A. van Nieuwenhuijzen.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: W. A. van Schalkwijk,
Van Schalkwijkscrust, P.K. Trichardts.

Kassier: D. E. T. Steijn, Rietkuil, P.K. Rood Bank.

Zielen 471, Lidmaten 260, Aangenomen 16, Ge-
doopten 55, Vertrokken met Attestaties 12, Ingekomen
met Attestaties 10, Gehuwd — paren.

Agent van "De Hervormer": W. A. van Schalkwijk.

STANDERTON.—Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: F. G. Wolmarans, M. L. J.
Grobler, B. J. de Lange, G. J. Engelbrecht, P. W. Labu-
schagne, J. C. Heynecke, P. C. J. Oberholzer.

Diakenen: J. G. Steyn, G. A. van Deventer, J.
H. Pienaar, W. J. Engelbrecht, J. N. du Plessis, M. C.
Stoop, W. A. S. Olivier.

Koster: A. Janse van Vuuren.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad:

Kassier: G. A. van Deventer.

Zielen 800, Lidmaten 408, Aangenomen 11, Ge-
doopten 28, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen
met Attestaties —, Gehuwd — paren.

ERMELO.—Predikant:

Consulent: Ds. J. van Belkum.

Ouderlingen: F. G. Joubert, N. S. Grobler,
G. P. J. Labuschagne, F. G. A. Wolmarans.

Diakenen: L. G. J. van Rensbuug, M. J. Bui-
tendag, Jan Els, J. P. A. Reijneke.

Koster: J. P. A. Reijneke.

Orgelist: N. M. J. B. Wolmarans.

Scriba en Kassier: F. G. Wolmarans, P.K. Ermelo.

Zielen 420, Lidmaten 190, Aangenomen 3, Gedoopt
12, Overgekomen 11, Vertrokken 3, Gehuwd 0.

CHRISSIESMEER.—Predikant:

Consulent: Jac. van Belkum.

(NEW ZEALAND INSURANCE COMPANY, LTD.)

NIEUW ZEELAND

Verzekerings - maatschappij

Beperkt.

AFDELINGEN:

BRAND, ALGEMENE ONGELUKKEN, "ACME" ONGELUKKEN EN ZIEKTE, WERKMANSKOMPENSATIE, SPIEGELGLAS, OPENBARE RISIKO, INBRAAK.

Vraag onze nieuwe "Acme" Ongelukken en Ziekte Prospektus.

G. H. BINDON,
KERKPLEIN, PRETORIA.

Postbus 226.

Telefoon 60.

Voor _____

Rozestruiken, Vruchtbomen,

Haagplanten, Druivestokken, Bosbomen, Zaad en Boeketten.

Uw bestellingen worden verpakt en naar alle delen van Zuidafrika toegezonden.

VRAAG OM PRIJSLIJST.

H. HOLLEY,
Geregistreerd Kweker,
QUEENSTOWN, K.P.

Ouderlingen: J. A. van der Linde, J. C. L. du Preez, J. P. Joubert, L. M. Stoop.

Diakenen: F. W. C. Buytendag, G. J. Viljoen, S. W. J. Meyer, J. J. P. Muller.

Koster: J. J. P. Meier.

Orgelist: G. C. Esterhuijsen.

Sriba van den Kerkeraad: J. A. Joubert.

Kassier: J. A. Joubert, Elandsfontein, P.K. Carolina.

Zielen 271, Lidmaten 154, Aangenomen —, Gedoopten 23, Vertrokken met Attestaties 1, Ingekomen met Attestaties 5, Gehuwd — paren.

VOLKSRUST.—Predikant:
Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: H. G. Stoop, T. J. Muller, L. P. W. Nortje, J. A. A. Stoop, P. H. Kemp.

Diakenen: F. J. Delpport, D. G. B. Hattingh, J. R. L. Botha, S. J. Struwig, J. Craffert.

Koster: D. J. Struwig.

Orgeliste: Mevr. S. Struwig.

Scriba van den Kerkeraad: H. G. Stoop.

Kassier: F. J. Delpport.

Zielen 391, Lidmaten 203, Aangenomen 3, Gedoopten 30, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd 2 paren.

OOST-RAND: Predikant:

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: J. H. Smit, J. W. Germishuizen, P. F. Bouwer, R. A. P. de Beer, J. G. le Roux, H. M. Jacobs, D. D. Rosslee, P. J. Nel, J. T. J. Maré, B. J. Wolmarans, J. H. Briel, J. T. Beytel, P. C. Potgieter.

Diakenen: J. F. Peens, F. Senekal, J. Pretorius, C. H. P. Venter, M. T. Trieloff, F. J. Ferreira, L. J. N. Hopley, J. Visage, I. S. du Plessis, J. M. van der Westhuysen, Th. J. Botha, J. C. du Plessis

Koster: van Niekerk.

Orgelist:

H. Groeneveld Bpkt.

MARKTGEBOUW, KERKSTRAAT OOST.

PRETORIA.

Postbus 102.

Telegr. Adres: "GUNSHOT."

Telefoon 784.

HANDELAARS IN WAPENS EN AMMUNITIE.

Vistuig en Vuurwerk.

REPARATIES DOOR ERVAREN GEWEER-
MAKERS.

BIJ

E. SCHWEICKERDT'S

Kunst Galerij, Pretoria,

krijgt U prachtige Schilderijen uit de Bijbelse geschiedenis en het leven van de Heiland, voor Scholen en het Kristelike Huis. Hollands, Engelse en Noorse Etsen, alsook de Kunstwerken van onze eigen

AFRIKAANSE ARTISTEN.

De nieuwste Foto- en Schilderijlijsten.

281 Kerkstraat Centraal, PRETORIA.

Scriba van den Kerkeraad: Ds. L. E. Brandt.

Kassier: C. H. P. Venter.

Zielen 1857, Lidmaten 785, Aangenomen 50, Gedoopten 127, Vertrokken met Attestaties 13, Ingekomen met Attestaties 63, Gehuwd 17 paren.

HEILBRON.—Gesticht 1911. Predikant:

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: W. A. L. du Toit, M. C. Strijdom, J. J. Breedt, J. B. Opperman.

Diakenen: J. H. Campher, N. M. Herbst, A. J. van Coller, J. C. Opperman.

Koster: J. Bezuidenhout.

Orgelist: Mrs. I. Fourie.

Scriba van den Kerkeraad en Kassier: W. A. Vergeer, Bus 10, Heilbron.

doopt 7, Vertrokken met Attestaties 2, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd geen paren.

VEREENIGING.—Gesticht 1913.

Predikant:

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: L. R. G. Marx, S. H. J. Strijdom, T. P. Pretorius, J. J. H. Pretorius, M. P. J. Lindeque, S. I. W. Marx, J. F. Diedrichsen, J. H. v. Rooyen, J. P. Badenhorst, J. P. Cronjé.

Diakenen: J. van der Westhuizen, C. J. Smith, D. S. van der Westhuizen, F. J. Pretorius, L. G. Dreyer, C. L. Fick, L. J. B. Strijdom, T. F. Cronjé, J. C. van der Merwe.

Koster: A. W. Marx.

Orgelist: Mej. Betty Roets.

Scriba van den Kerkeraad: J. P. Cronje, Tzn., Weltevreden, Bus 13, Vereeniging.

Kassier: Ds. L. E. Brandt, 123 Jutta Straat, Johannesburg.

Zielen 1028, Lidmaten 464, Aangenomen 29, Gedoopten 57, Vertrokken met Attestaties 4, Ingekomen met Attestaties 27, Gehuwd 1 paar.

**Henri
Hilhorst,
Constantia
Wijnhandel**

**Henri
Hilhorst,
Constantia
Wijnhandel**

**Constantia Gebouwen, 266 Kerkstraat,
PRETORIA.**

Postbus 484.

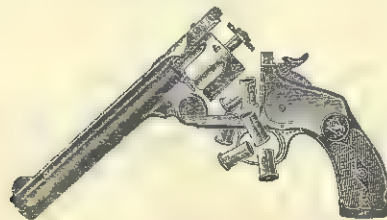
Telefoon 501.

HET BESTE ADRES VOOR KAAPSE WIJNEN EN
BRANDEWIJNEN.

Probeer onze **Nachtmaalwijn.**

Langberg Wijn	}	Voor Zieken en Herstellenden.
en		
Constantia Brandewijn		

Vraag voor onze Prijslijsten met speciale prijzen van Wijnen en
Brandewijnen per gallon en per 5 gallon vaatje.

G. F. PERRINS & Co.,

**201 PRETORIUSSTRAAT,
(hoek Marktstraat),
PRETORIA.**

GEWEERMAKERS EN HANDELAARS IN WAPENS EN
AMMUNITIE.

GOEDE VOORRAAD GEWEREN; HAGELGEWEREN,
REVOLVERS, ENZ.

VISGEREI, MESSEN EN SPORTARTIKELEN.

Reparaties aan alle soorten Wapens ontvangen onze speciale
aandacht.

Postbus 327.

Telegrammen: "SHOTGUN."

UTRECHT.—Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: J. C. van Deventer, H. Grobler.

Diakenen: W. de Plooi, P. N. Grobler.

Koster:

Orglist:

Scriba van den Kerkeraad: Ds. J. J. Prinsloo.

Kassier: H. J. Grobler.

Zielen 70, Lidmaten 39, Aangenomen 0, Gedoopten
1, Vertrokken met Attestaties 4, Ingekomen met At-
testaties 4, Gehuwd — paren.

MEMEL.—Gesticht 1914. Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: P. L. Moolman, J. J. Uijs, L.
F. Haasbroek.

Diakenen: H. J. Uijs, W. H. Brooks, G. J.
Swart.

Orgelist: Mevr. H. J. J. Uijs.

Koster: W. W. Robinson.

Scriba van den Kerkeraad: P. L. Moolman, Sterk-
fontein, P.K. Memell.

Kassier: P. L. Moolman.

Zielen 164, Lidmaten 90, Aangenomen 6, Gedoopten
2, Vertrokken met Attestateis 11, Ingekomen met
Attestaties 1, Gehuwd — paren.

PIET RETIEF.—Predikant:

Consulent: S. J. Strijdom.

Ouderlingen: A. C. de Klerk, J. B. van
Rooijen.

Diakenen: M. J. Herbst, J. J. Potgieter.

Koster:

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: A. C. de Klerk.

Kassier: A. C. de Klerk.

Zielen 185, Lidmaten 83, Aangenomen 5, Gedoopten

BOERE!

Is julle tevrede met die pryse wat julle kry vir julle lewende hawe en produkte?

Als julle nie tevrede is, stuur dan julle produkte en lewende hawe aan

Die

Smithfield Vendu-afslaers

Beperkt,

NEWTOWN, JOHANNESBURG.

(Die Boere Afslaers.)

wat vir julle sal verkoop vir die beste verkrygbare pryse, en die markberigte en ook 'n tjek vir julle goed, op die selfde dag van die verkoping vir julle gestuur word. In geval van lewende hawe, sal ons julle die naam van die koper ook stuur, sodat jii jousself kan tevredestel dat jii die volle prijs gekrij het waarvoor die goed verkoop was.

Een van die kompanjie se doele is om die profijte van die middel-man te ellimineer, en om daardeur die boer 'n voorreg te gee om die volle waarde van sij produkte te krij.

Skrijf aan die

Smithfield Vendu-afslaers Bep.,

Posbus 3052, Johannesburg, of Telefoon 106, Centraal.

Telegrammen: "Smithmeat", Johannesburg.

ten 5, Vertrokken met Attestaties 2, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd — paren.

EENDRACHT.—Predikant:

Consulent: L. E. Brandt.

Ouderlingen: J. P. Prinsloo, Jan J. Booyen, P. P. Roets, P. A. Ras, D. S. Venter, J. G. Duvenhag, C. P. Willemse.

Diakenen: P. J. L. Venter, J. D. Venter, H. J. Stone, A. P. Roelofse, F. P. Vorster, H. L. Venter, E. H. Rachman.

Koster: A. J. Swartz.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: D. J. Prinsloo.

Kassier: D. J. Prinsloo.

Zielen —, Lidmaten 375, Aangenomen 12, Gedoopten 27, Vertrokken met Attestaties 6, Ingekomen met Attestaties 10, Gehuwd — paren.

BETHAL.—Predikant:

Consulent:

Ouderlingen: J. C. Esterhuijzen, B. J. Prinsloo, P. J. Visage.

Diakenen: N. J. Grobler, P. S. Botes, F. P. J. Engelbrecht.

Koster:

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: J. Hoogland, Bus 81, Bethal.

Kassier: J. Hoogland.

Zielen 279, Lidmaten 156, angenomen 10, Gedoopten 28, Vertrokken met Attestaties 2, Ingekomen met Attestaties 1, Gehuwd — paar.

SUID AFRIKAANSE BOEKWINKEL

SOUTH AFRICAN BOOKSTORE

POSTBUS 1016. PRETORIA. 215 PRETORIUS-STR.

Juist ontvangen een mooie kollektie **WANDTEKSTEN** op koper, in eiken lijst. Ook **MET AFRIKAANSE TEKST**.

Grote sortering: Psalm- en Gezangen, Bijbels, Halleluja's, Kinderbijbels en Theologiese-boeken, Katechisatie-boeken, Gebeden-boeken, Predikatie-boeken.

Wij hebben een grote voorraad **Hollandse en Afrikaanse** boeken. **Probeer daarom eerst bij ons.**

Bij ons is verschenen:

PRAATJES MET DIE OUMENSE, deur Dr. C. Louis Leipoldt. Prijs 9/- postvrij

KRONIEKE VAN NOORDELIKE TRANSVAAL, (die Herinneringe van Senator Munnik). Prijs 11/-, postvrij.

AFRIKAANSE MUSIEK.

Unielied, Woorde van Jan F. E. Celliers, Musiek van J. P. J. Wierts.
Slaapliedjie, Woorde van P. Deys, Musiek van J. P. J. Wierts. Beiden voor 'n zangstem met Piano. Prijs elk 2/6.

Voor gemengd koor a Capella (4 Stemmen):

Winter, Woorde van Dr. A. D. Keet, Musiek van J. P. J. Wierts, partituur 2/6, stemmen 1/9 per stel.

Voorjaarslied, Woorde van Dr. A. D. Keet, Musiek van J. P. J. Wierts, partituur 2/6, stemmen 1/9 per stel.

Die Sterretjie, Woorde van Dr. A. D. du Toit, Musiek van J. P. J. Wierts, partituur 3/-, stemmen 2/- per stel.

Als U in Pretoria komt vergeet dan niet een bezoek te brengen aan onze

KUNST-AFDELING,

(Originele Etsen, Olieverf Schilderijen, Kunst-Aardewerk, enz.

HOGVELD PERS

HIGHVELD PRESS

Postbus 83. :: Ermelo.

levert:

Briefhoofden, Rekeningvormen, Trouwkaartjes, Visitekaartjes, Programma's, Kwitantieboekjes, Chequeboeken, Boterpapier, enz., tegen konkurierende prijzen.

Abonneert U op en Adverteert in

DE HOOGEVELDER,

Nieuws- en Advertentieblad voor Bethal, Carolina, Ermelo en Piet Retief.

JAARLIKSE SUBSKRIPTIE 10/6 POSTVRIJ.

OOSTELIJKE RING.

	Zielen.	Lidmaten.	Aangenomen.	Gedoopten.	Gehuwde paren.	Ingekomen.	Vertrouwen.
Heidelberg...	2000	850	97	37	25	5	19
Krugerdsdorp	1271	616	93	30	24	33	23
Johannesburg	2097	851	136	75	11	69	26
Trichards	471	260	55	16	0	0	0
Standerton	800	408	28	11	0	0	0
Ermelo	420	190	12	3	12	3	0
Chrissiesmeer	271	154	—	23	1	5	0
Volksrust	391	203	30	3	0	0	2
Oost-Rand	1857	785	127	50	17	63	17
Heilbron	266	109	7	4	0	0	0
Vereeniging	1028	464	57	29	0	2	2
Utrecht	70	39	—	6	1	4	0
Memel	164	90	2	6	11	0	0
Piet Retief	185	85	5	5	0	2	20
Eendracht	600	375	27	12	0	10	0
Bethal	300	156	10	23	2	1	0
	12185	5435	686	333	104	197	109

Eureka Bouquet Sigaretten

8d. per 20.

Eureka Sigaretten

(WIT EN GOUD ETIKET)

10d. per 20, 2/- per 50.

Eureka Sigaretten

(BRUIN)

1/- per 20.

**L. TE GROEN,
PRETORIA.**

WULFSE & DE VRIES, Beperkt, PRETORIA.

Koffiebranderij Kerkstraat 140.

Cichoreifabriek Pretoria West.

Monsterkamer Kerkstraat 144A.

Afleen Agenten voor:

PETTE'S CACAO EN CHOCOLADE. (Holland).

BOLDOOT'S EAU DE COLOGNE. "

TALLEN'S INKT EN GLUTON. "

SPOOR'S MOSTERD. "

TRIO SIGAREN. "

CARVALHO'S SIGARILLO'S. "

WESTELIJKE RING.

Gemeenten: Potchefstroom, Venterskroon, Klerksdorp, Makwassie, Lichtenburg, Marico, Ventersdorp, Wolmaransstad, Zwartuggens, Beetsjuaanaland, Bloemhof.

Rings Commissie: Voorzitter, Ds. J. J. Kuhn, sec. Ds. P. W. Ennis, Scriba, Ds. S. Vermooten, sec. Ds. S. J. Strijdom, B.Br. Ouderlingen, K. N. de Kock, sec. J. P. van Vuuren, A. J. Els, sec. J. Th. Martins, W. J. Opperman, sec. A. J. G. Oosthuizen.

POTCHEFSTROOM.—Predikant: Ds. S. Vermooten. Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: A. H. Koomans, J. A. S. Malherbe, P. Roux, P. P. v. d. Berg, S. N. v. d. Berg, J. A. Broodrijs, E. A. Grimbeek, T. F. J. Dreyer, A. J. G. Oosthuizen, H. J. Dreyer, A. L. Badenhorst, T. Greyling, D. C. L. J. van Vuuren, L. Badenhorst, C. Fouché, I. B. Joubert, C. L. du Preez, P. Wilmans, H. R. Collins, J. H. Pienaar.

Diakenen: A. Espach, J. C. du Preez, J. C. Heyneke, B. J. Marneweck, J. A. Botha, J. L. Botha, H. Grobler, W. L. Pretorius, T. F. J. Steyn Jr., N. J. Oosthuizen, J. F. Maartens, G. Kok, P. C. de Jager, J. F. du Plessis, W. Fourie, H. van Heerden, J. A. L. Botha, D. Taljaard, P. Gouws, B. J. Vermooten, J. H. Viljoen, A. D. P. Pienaar.

Koster: A. W. van Wijk.

Orgelist: Mevr. L. van Blommenstein.

Scriba van den Kerkeraad: A. H. Koomans, Bus 123, Potchefstroom.

Kassier: B. J. Vermooten, Jeugd Straat, Potchefstroom.

Zielen 2858, Lidmaten 1455, Aangenomen 61, Gedoopten 185, Vertrokken met Attestaties 82, Ingekomen met Attestaties 28, Gehuwd 41 paren.

VENTERSKROON. Predikant:

Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: J. P. Jansen van Vuuren, G.

JUTA & Co., Bpt.

Bus 30 :: JOHANNESBURG.

AFRIKAANSE BIJBEL HANDBOEKIE, 1/6,
vir die Transvaalse Dagskole,
deur G. H. JOOSTE.

PSALMEN EN GEZANGEN.
24-mo. Volle Noten, 5 x 3 duim.

Linnen Band	10/6	Postvrij. 11/-
Leder Band, verguld op snee	27/6	28/-
32-mo. Eerste Vers met Noten 4 x 2½ duim.		
Linnen Band	6/-	6/3
Leder Band	15/-	15/6
Leder apart in Kokertje	16/6	17/-
D. Linnen Band, 4½ x 2½	3/6	3/9
24-mo. Volle Noten, 5 x 3 duim.		
Leder Band	17/6	18/-
32-mo. Eerste Vers met Noten, 4 x 2½ duim.		
Leder Band	15/-	15/6
Suede Leder Band	15/-	15/6

BIJBELS.

Leder Band Yapp, 5½ x 3½	7/6	8/-
do. do. do. do.	11/6	12/-
do. do. do. 5¼ x 4	12/6	13/-
do. do. do. 7½ x 5	16/6	17/6
do. do. do. 7¼ x 5	4/6	5/6
do. do. do. 8¼ x 5½	7/6	8/6

FAMILIE BIJBELS.

Linnen Band, 11 x 8½	20/-
Leder Band, 11 x 8½	70/-
do. do. do.	42/-
do. do. do.	52/6

SCHOOLBIJBELS van 1/9 en hoger.

JUTA & CO., BPT.,

Bus 30, JOHANNESBURG.

H. Grobler Dzn., J. P. Grobler, P. L. Janse van Vuren,
H. J. Colijn.

Diakenen: G. H. Grobler Gzn., H. M. Jansen
van Vuuren, J. H. Koekemoer, P. A. Hattingh, J. H. C.
Kok.

Koster: J. Geyer.

Orgelist: Mevr. J. Barnard.

Scriba van den Kerkeraad: G. H. Grobler Dzn.

Kassier: G. H. Grobler Dzn.

Zielen 419, Lidmaten 169, Aangenomen 4, Gedoopten —, Vertrokken met Attestaties 13, Ingekomen met Attestaties 6, Gehuwd o paren.

KLERKSDORP.—Predikant: Ds. P. W. Ennis. Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: J. J. L. Terblanche, B. H. Swart, N. J. Campher, M. J. de Kock, P. R. Kock, W. J. Nel, C. J. Spies, J. P. Jansen van Vuuren, G. J. Pieterse, J. M. Janse van Rensburg, P. J. Pienaar, J. J. Janse van Rensburg.

Diakenen: H. J. P. A. Venter, P. F. Janse van Vuren, C. J. Visser, J. D. Nell, H. J. Visser, C. R. du Plessis, P. F. Ernst, G. N. Pieterse, G. Swanepoel, W. J. Coetzee, J. Rossouw, P. A. M. Swanepoel.

Koster: Louw Delport.

Orgelist: Mevr. M. Blom.

Scriba van den Kerkeraad: N. J. Campher, Nooit-gedacht, P.K. Rijkaartspost, via Klerksdorp.

Kassier en Voorlezer: J. J. L. Terblanche.

Zielen 1625, Lidmaten 717, Aangenomen 39, Gedoopten 77, Vertrokken met Attestaties 24, Ingekomen met Attestaties 20, Gehuwd 13 paren.

MAKWASSIE (WITPOORT).—Predikant: Ds. S. J. Strijdom.

Ouderlingen: N. Basson, J. A. du Toit, Jacobus Janse van Rensburg, D. Fouché, J. Rossouw, W. J. Stoltz, J. Viljoen, J. Claase, T. Martins.

Diakenen: M. Smit, G. Janse van Rensburg, F. Janse van Rensburg, W. Bester, D. Smith, A. Con-

**DE FIRMA VAN SCHAIK HOUDT STEEDS IN HARE
WINKEL TE PRETORIA
EEN GROTE VOORRAAD**

Psalm- en Gezangboeken

WAARONDER DE VOLGENDE SOORTEN:

EERSTE VERS NOTEN:

slap linnen bandje	5½ x 4½	3/-
stijf linnen bandje	4½ x 2½	3/6
stijf linnen bandje, verguld op snee	5½ x 3½	5/6
stijf linnen bandje, verguld op snee	3½ x 2½	6/6
leren bandje	3½ x 2½	9/-
leren bandje, verguld op snee, ronde hoeken	4 x 2½	9/6
leren bandje, overslaande kanten, verguld op snee	4 x 2½	12/6
afzonderlik gebonden, in leren kastje	3½ x 2½	17/6
afzonderlik gebonden, in kastje, leer, ronde hoeken, met koord		
handvat, zeer geschikt voor geschenk		25/-
dito, met leren hengseltje		25/-

ALLE VERZEN NOTEN:

stijf linnen bandje	5 x 3½	13/6
leren bandje, goud op snee	5 x 3½	15/6
fluweel leer, omgeslagen kanten, goud op snee		18/6
afzonderlik gebonden in kastje leer, do.		18/6

Kansel, Psalm en Gezangboeken, bevattende alle formulieren

£1.5.6 en £1.15.0

Bijbels in prijzen van 2/6, 3/6, 5/6, 6/6, 7/6, 9/6 tot £5.0.0

Halleluja Boeken, zonder noten 2/-, met noten 6/6, en Tonic Solfa 6/6

Tekstkaarten in alle prijzen voor uitdelingen vanaf 3d.

Tekstkaarten, aan vellen 10d. per vel.

Kleine boekjes voor Zondagschoolprijzen.

Fannie Eden's Werken, Alcott, Eustachius, Genoveva, enz.

Kinderbijbels, Gebedeboeken, Predikatieboeken, enz.

Catechisatieboeken 3/6, Theologiese Boeken.

Wij kunnen onze lezers aanbevelen bij deze firma boeken te bestellen.

Zij heeft een grote voorraad Afrikaanse en Hollandse Boeken.

Het adres is

J. L. VAN SCHAIK'S

Hollandse en Afrikaanse Boekhandel, Pretoria.

Postbus 724,

KERKSTRAAT SENTRAAL.

Vra vir gratis Prijslijste. Aan Buitteorders gee ons blesondere aandag.

ROOK

Gebroeders MOOSDIJK

RAVENMERK.

GEURIGE MAGALIESBERG TABAK

Licht, Middelsoort en Sterk.

Sigaren, Sigaretten, Snuif, etc.

ALLE SOORTEN REPARATIES AAN PIJPEN WORDEN GEDAAN.

Adres:

531 MARKTSTRAAT, PRETORIA,

nabij Station. Postbus 799.

radie, C. Fouché, I. J. Knoetze, D. Jacobs, J. van Rensburg, L. Matthijzen.

Koster: F. Matthijzen.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: S. J. Strijdom.

Kassier: L. Matthijzen.

Zielen—, Lidmaten—, Aangenomen 23, Gedoopten —, Vertrokken met Attestaties 5, Ingekomen met Attestaties 15, Gehuwd 19 paren.

LICHTENBURG.—Predikant: —. Consulent: Ds. S. J. Strijdom.

Ouderlingen: C. L. Dreyer, W. J. Otto, M. R. Basson, J. C. van der Merwe, J. Seymore, P. J. du Plessis, A. Oosthuizen, F. G. A. Wolmarans, C. L. Engelbrecht, J. G. van Vuuren, J. F. du Toit, D. R. van Vuuren, B. R. van Vuuren.

Diakenen: H. J. Steyn, P. Smit, H. J. van Aarde, A. D. W. Wolmarans, H. A. Smit, W. G. Gouws, M. J. Steinman, J. N. v. d. Berg, P. S. Oosthuizen, C. J. Smit, W. J. Kamffer.

Koster: W. G. Gouws.

Orgelist: Mej. Mollie Bodenstein.

Scriba van den Kerkeraad: G. S. Fourie.

Kassier: G. S. Fourie.

Zielen 1570, Lidmaten 759, Aangenomen 39, Gedoopten 66, Vertrokken met Attestaties 5, Ingekomen met Attestaties 2, Gehuwd 2 paren.

MARICO.—Predikant:

Consulent: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: J. P. Oosthuizen, M. M. J. Basson, M. Grobler, P. S. van den Berg, Johs. F. van Staden, P. J. J. Basson, F. J. Naudé, J. C. Coetzee, G. L. Roos, S. J. Joubert, J. H. Timmerman, J. H. Fouché.

Diakenen: A. D. Swart, W. Coetzee, L. J. Erasmus, A. J. Swanepoel, B. J. Klaassen, P. J. Erasmus, A. G. Oberholzer, S. P. Naudé, F. van der Merwe, M. Prinsloo, G. van Rooijen, S. J. du Plessis, G. J. Labuschagne.

De Nationale Bank van Zuid-Afrika

BEPERKT

(Waarmede de Bank van Afrika, Bpkt., opgericht in 1879; de Nationale Bank der Oranjerivier-Kolonie, Bpkt., opgericht in 1877; en de Natal Bank, Bpkt., opgericht in 1854, zijn vereenigd.)

Bankiers der Unieregeering in Transvaal, den Oranje-Vrijstaat, en Natal, en der Rijksregeering.

Gemachtigd Kapitaal	£4,000,000
Geplaatst en Gestort Kapitaal	£2,965,000
Reserve	£1,250,000

COMMISSARISSEN:

De Ed. Achtb. HUGH CRAWFORD, Voorzitter.
J. EMRYS EVANS, C.M.G., Onder-Voorzitter.
PATRICK DUNCAN, C.M.G. EDWARD C. REYNOLDS,
JAMES R. LEISK, C.M.G. Besturende Commissaris.
De Ed. Achtb. ALBERT OLIFF. JAMES B. TAYLOR.
ERNEST OPPENHEIMER. De Ed. Achtb. Sir EDGAR H.
E. J. RENAUD. WALTON, K.C.M.G., L.W.V.
H. O'K. WEBBER.
Hoofddirecteur: E. C. REYNOLDS.

HOOFDKANTOOR: PRETORIA.

Kantoren te Londen: Circus Place, London Wall, London, E.C.2.
18, St. Swithin's Lane, London, E.C.4.
25, Cockspur Street, S.W.1.
Kantoor te Nieuw-York: 10, Wall Street, Nieuw-York.
Kantoor te Bombay: Taj Gebouw, Hornby Road.
Tevens Bijkantoren te Antwerpen (België), Jamestown (St. Helena),
Port Louis (Mauritius).

ROTTERDAM.

In Kantoren der Rotterdamse
Bankvereeniging.
Adres: Boompjes, Rotterdam.

AMSTERDAM.

In Kantoren der Rotterdamse
Bankvereeniging.
Adres: Rokin, Amsterdam.

FRANKRIJK.—Deze Bank is verbonden met de Heeren Cox & Co. (Frankrijk) Bpkt., met Kantoren te Algiers, Amiens, Boulogne, Keulen, Havre, Lyon, Marseille, Parijs en Rouen.

Agenten in Britsch West-Afrika, den Belgischen Congo, op Madagascar, enz., en in de belangrijkste steden der wereld.

DE BANK HEEFT MEER DAN 500 BIJKANTOREN EN AGENTSCHAPPEN in de voornaamste steden in de Zuid-Afrikaansche Unie, in het Zuid-West Protectoraat, Rhodesië, Nyassaland, Portugeesch Oost-Afrika, en Oost-Afrika.

Bankzaken van alle soorten worden door alle Bijkantoren ondernomen.
Rekeningen-Courant worden op de gebruikelijke voorwaarden geopend, en Deposito's worden voor vastgestelde termijnen aangenomen, tegen een rentevoet, welke op aanvraag zal worden medegedeeld.

Spaarbankrekeningen worden overeenkomstig de bepalingen geopend.
Wissels op alle plaatsen worden verhandeld en gefind.

Credietbrieven en Wissels worden afgegeven en Handelscredieten worden gevestigd op alle Bijkantoren en Agentschappen der Bank in Afrika en het buitenland.

De Reizigers-Credietbrieven der Bank zijn in de geheele wereld geldig.

Belegging in, en verkoop van, allerhande Zuid-Afrikaansche en buitenlandsche effecten. Dividenden en bijrenten worden gefind.

De Bank belast zich met de behandeling van Executeurs- en Voogdij-zaken.

Brandkluisen zijn beschikbaar voor de veilige bewaring van documenten en ander door cliënten der Bank gedeponeerd eigendom.

Keur-Afdeeling.—Goud, Tin, en alle Minerale Ertsen, worden gekeurd en te gelde gemaakt.

De Ambtenaren der Bank zijn, wat de handelingen harer cliënten betreft, tot geheimhouding verplicht.

Koster: P. H. Marais.

Orgelist: J. J. Joubert Azn.

Scriba van den Kerkeraad: J. H. Timmerman, P.K. Groot-Marico.

Kasseir: J. H. Timmerman.

Zielen 2370, Lidmaten 1093, Aangenomen 68, Gedoopten 108, Vertrokken met Attestaties 31, Ingekomen met Attestaties 10, Gehuwd 10 paren.

VENTERSDORP.—Gesticht 15 April 1893.

Predikant: Ds. Daniel F. Erasmus. Consulenti: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: R. A. Buitendag, J. G. v. d. Berg, G. Thompson, R. N. de Kock, J. N. M. Pretorius, J. C. Esterhuisen, H. N. Pieterse, F. W. C. Buitendag, H. J. Visser.

Diakenen: D. G. O'Kelly, S. H. Coetzee, A. W. Swanepoel, H. J. Scheffer, H. F. Joubert, F. Wolmarans, R. J. Coertze, C. W. Hudson, H. C. Visser.

Koster: D. G. O'Kelly.

Orgelist: Mej. Swanepoel.

Scriba van den Kerkeraad: F. W. C. Buitendag, Rietvlei, P.K. Reismierbult.

Kassier: H. F. Joubert, Kaallaagte, P.K. Koster Statie.

Zielen 1330, Lidmaen 585, Aangenomen 19, Gedoopten 45, Vertrokken met Attestaties 7, Ingekomen met Attestaties 7, Gehuwd 6 paren.

WOLMARANSSTAD.—Predikant: —. Consulenti: S. J. Strijdom.

Ouderlingen: P. P. Steyn, G. P. van Vuuren, W. Kotzee, H. J. le Roux, G. S. Rossouw, G. P. Rossouw, A. J. v. d. Westhuizen.

Diakenen: H. Kotzee, N. E. Erasmus, B. J. Badenhorst, D. J. Kriel, J. P. Koekemoer, J. H. Steyn.

Koster: S. Niemand.

Orgelist: Mej. S. A. P. Steyn.

Scriba van den Kerkeraad: J. H. Steyn.

Kassier: J. P. Koekemoer.

D. I. Fram & Mij., Bpk.

GOEWERNEMENTS

Tente, Teerseile, Bokseile.

Daar ons van die Britse Goewernement enorme Oorskot Voorrade gekoop 't, bied ons tans aan Vijftien Duizend Nuwe en Tweedehandse Bokseile en Teerseile. Die kwaliteite is van die beste wat kan verkry word, die pryse is 75% minder dan Engelse Fabrieks Koste. Kleure: Swart, Kakie en Groen. Die vernaamste groottes is as volg: Groottes 10' x 12', prijs £4.4.0; 10' x 20', £6.18.0; 15' x 18', £9.0.0; 15' x 20', £10.4.0; 18' x 24', £14.8.0; 20' x 30', £19.10.0; 20' x 40', £25.4.0; 30' x 30', £30.

BESONDERE AANBOD, NUWE GROENWATERDIG BOKSEILE. Groottes 9' x 12', prijs £2.5.0; 12' x 15', £3.15.0; 12' x 18', £4.10.0; 15' x 18', £5.15.0; 15' x 21', £6.11.3; 15' x 24', £7.10.0; 15' x 27', £8.8.9; 18' x 24', £9; 15' x 30', £9.7.6; 18' x 30', £11.5.0; 18' x 36', £13.10.0. Almal is sterk omgesoom en met oogies.

LEËR BEL TENTE. Ons het verskeie duisende hiervan in voorraad. Nuwe volle grootte Bel Tente, gemaak van die beste Seil. Prijs £11.10.0, kompleet met toebehore. Tweedehandse Leër Beltente in uitstekende kondisie bijna nuw. Prijs £7.10 kompleet.

KANADESE LEËR PLAKKERS-TENTE. 14' x 14' vierkant met grote oordak, uitgerus met vensters, ens. tweedehandse maar in uitstekende kondisie, £25, elk kompleet met alle toebehore. **Nuwe Tente gemaak van Bruin Seil, £37.10 kompleet.** Net 'n paar hiervan is nog oor.

VIKANTE "COTTAGE" OF "NACHTMAAL" TENTE. NUW. Gemaak van die beste kwaliteit tent-seil, en kompleet met toebehore, Pale, Penne, Hamer, Sak, ens., kan verkry word met een of twee deure. Pryse: 8' x 10', £11.10.0; 8' x 12', £12.10.0; 9' x 12', £13.10.0; 10' x 12', £14.10.0; 12' x 15', £17.10.0; 12' x 18', £22.10.0. Met Afdak (dubbele Dak) is die pryse 8' x 10', £15.10.0; 8' x 12', £17.10.0; 9' x 12', £18.10.0; 10' x 12', £19.10.0; 12' x 15', £25.10.0; 12' x 18', £30.

500,000 YARDS ALLE SOORTE SEILDOEK, ALLE BREEDTES EN KWALITEITE. SWAAR WIT WA SEIL. Prijs: 28½" breed, 3/8 yd. 36" breed, 4/6 yd. 60" breed, 9/8 yd. 72" breed, 11/- yd. 72" breed, baie swaar, 14/6 yd. 108" breed, 23/6 yd. **Bruin "Motor Car" en "Cape Cart" Seil, 72" breed, pryse 15/6, 16/6, 22/6 die yard.** Ons het 'n groot hoeveelheid Goewernements Ballon Seildoek, 40" breed, geskik vir Motor-Kar Oortreksels, Reenjasse, en baie ander doeleindes, baie sterk en gewaarborg waterdig. Prijs 4/9 die yd. Kleure: Groen en Aluminium.

Alle Orders word sorgvuldiglik gepak vir vervoer per spoor en sal onse beste sorg ontvang. Betalings per tjek of posorders moet alle bestellings vergesel. Die goed kan ook op die K.B.A. stelsel gestuur word. Skryf en bestel dadelik.

Vir verdere informasie doet aansoek bij:

D. I. PRAM & MPIJ., BPK.

58 MARKSTRAAT WES, — — — JOHANNESBURG.
P.K. Bus 3515. Telegramme: "TARPAULINS." Telefoon 3691.

Zielen 570, Lidmaten 310, Aangenomen 30, Gedoopten 43, Vertrokken met Attestaties 31, Ingekomen met Attestaties 15, Gehuwd 3 paren.

ZWARTRUGGENS.—Gesticht in 1913.

Predikant: Ds. J. J. Kuhn. Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: P. van Staden, F. Naudé, A. Oberholzer, J. Pienaar, A. Els, Joh. van Tonder, Jan Jacobs, A. van Jaarsveld, Jan Schoeman, P. van Staden, Jan du Toit.

Diakenen: F. Naudé, D. Coetzee, N. Breed, Christiaan Visser, P. Pelzer, A. McDonald, P. Bezuidenhout, D. Cronjé, G. van Jaarsveld, Jac. Schoeman, H. Geijer, F. Botha.

Koster. A. Botha.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: Joh. Minie (Onderwijzer), Koedoesfontein, P.K. Groot-Marico, Transvaal.

Kassier: A. Els, P.K. Lindleyspoort, via Zwartruggens.

Zielen 1605, Lidmaten 642, Aangenomen 40, Gedoopten 76, Vertrokken met Attestaties 15, Ingekomen met Attestaties 22, Gehuwd 9 paren.

BECHUANALAND.—Predikant: Consulent; Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: C. L. van der Merwe, W. J. Barnard.

Diakenen: W. P. Viljoen, J. J. Koekemoer.

Koster: J. J. Koekemoer.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: W. P. Viljoen, Vrede, P.K. Groot Chwaing, distr. Vrijburg.

Kassier:

Zielen 96, Lidmaten 46, Aangenomen 3, Gedoopten 1, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd — paren.

BLOEMHOF.—Gesticht 8 Juli 1916. Predikant: —, Consulent: J. J. Kuhn.

Muziek.

Postbus 493

Mackay's.

Telefoon 205

M
A
C
K
A
Y
S

Mackay's.

Telefoon 205

Muziek.

Postbus 493

Schrijf om 1920 Katalogus.

Ouderlingen: W. J. Opperman, D. J. Bezuidenhout, T. E. Kleynhans.

Diakenen: P. C. Snijman, G. W. d. Merwe, T. Coetzee, J. Jacobs.

Koster: A. J. Strauss.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: A. J. Strauss, P.K. Bloemhof.

Kassier: W. J. Opperman.

Zielen 195, Lidmaten 115, Aangenomen 9, Gedoopten 12, Vertrokken met Attestaties 16, Ingekomen met Attestaties 10, Gehuwd — paren.

HUMPATA.—Gesticht 1910. Predikant: Consulent:

Ouderlingen: B. J. Alberts, D. J. Labuschagne, A. J. D. Alberts, Z. C. Robberts.

Diakenen: J. F. Robberts, P. J. v. d. Merwe, P. S. Venter J.zn., J. M. du Plessis.

Koster:

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: A. J. D. Alberts.

Kassier: J. M. du Plessis.

Zielen 249, Lidmaten 130, Aangenomen 21, Gedoopt 36, Vertrokken met Attestatie 2, Ingekomen met Attestatie 17, Gehuwd —

"DE OUDE MUTUAL"
Fondsen - £9,000,000

Opgericht 1845.

Levensverzekering.

Verzekering voor
 Begiftigingen.

Deelgenootschaps-
 verzekering.

Kinder-Begiftigingen
 Jaarwedden.

Zuid-Afrikaanse Onderlinge Levensverzekering
GENOOTSCHAP.

**Grote
 Winsten.**

Voorbeeld van
 uitbetaalde eis:

Oorspronkel'k
 bedrag verzekerd £500
 Bijvoeging van Bonus 1,135
 Totaal uitbetaald
 bedrag ... £1,635

Prospektus en Tarief op aanvraag

Hoofdkantoor: TRANSVAAL.

Mutual-Gebouw, Kerkplein,
PRETORIA.

Postbus 5.

Telef. 520.

WESTELIJKE RING.

Zielen.	Lidmaten.	Gedoopt.	Aangenomen.	Gehuwd.	Attes. ingek.	Vertrok.
Potchefstroom	1455	185	61	41	28	82
Lichtenburg	759	66	39	2	12	5
Marico	1153	108	22	4	8	13
Klerksdorp	717	77	39	13	29	24
Venterskroon	169	31	4	0	3	13
Wolmaransstad	310	43	30	3	15	31
Ventersdorp	585	45	19	6	6	7
Bloemhof	115	12	10	0	10	6
Zwartruggens	642	76	40	9	22	15
Bechuanaland	46	1	3	0	0	0
Makwassie	500	—	23	19	15	5
Totaal	5951	731	248	73	125	83

HET MODERNE ONTSMETTINGSMIDDEL.

Meer dan 45 maal sterker dan zuiver kربولzuur, beproefd op Pestkiemen.

1 Gallon Hycol No. 1 maakt 400 gallons afdoende Ontsmettingsvloei-stof.

ALS DIP voor Schapen en Beesten is Hycol ongeëvenaard.

Als 'n inwendig middel tegen alle bakteriële ziekten, wordt Hycol aanbevolen door alle voornaamste Veeartsen in de wereld.

KOOP GEEN minderwaardige Ontsmettingsmiddelen en Dip—
Koop Hycol No. 1, dat een gegarandeerd co-efficient heeft van 18/20.

Gebruikt door Z.A. Spoorwegen, Unie Regering, Landbouw Kolleges en Hospitalen.

MEDOL

ANTISEPTIESE SMEERSEL.

MEDOL is een afdoend middel voor wonden, verstuikingen, schurft, ringworm, ekzeem, brandwonden, sneden, likdoorns, wratten, muskiete-, insekte en ongedierte beten.

MEDOL kan gebruikt worden voor alle dieren en voor de mens. Gebruik 'n volgende maal MEDOL.

PALUM

HOUT PRESERVAAT EN VLOERVERF.

Palum preserveert hout dat ermee behandeld is tegen witte mieren, zwammen, droge rotting, enz.

1 Gallon bedekt 1200 tot 1500 vierk. voet, naar gelang van het behandelde houtsoort.

PEARSON'S HYCOL, BPT.,
(Hoofdkantoor voor Z.A.): 82 Mainstraat, JOHANNESBURG.

PREDIKANTEN VAN DE NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK SEDERT 1852.

Ds. D. van der Hoff (overleden 1881), Potchetstroom.

Ds. W. G. Smits (overleden 1895), Rustenburg.

Ds. A. J. Begeman, Pretoria, Emeritus 1873.

Ds. N. J. van Warmelo (overleden 1892), Schoemansdal 1864, Heidelberg 1867, (verenigd 1885), overleden 1892.

Ds. H. S. Bosman (verenigd 1885) Pretoria.

Ds. D. P. Ackerman (verenigd 1885) Wakkerstroom (overleden 1916).

Ds. J. C. de Vries, Sutherland, Dutoitspan, Zee-rust, Laingsburg (overleden 1906).

Ds. L. F. C. Biccard, Zoutpansberg, Emeritus 1890, (overleden).

Ds. A. J. Lagerwey, Candidaat 1880, Ankeveen 1881, Helenaveen 1884, Hoogeloon 1886, Maassluis 1889, Heidelberg 1895 (overleden 1898).

Ds. J. Beyer, Candidaat 1880, Lemele 1881, IJselmuiden 1883, Hierden 1886, Harderwijk 1888, Eemnes Binnen 1890, Zeerust 1898, Standerton 1899, naar Holland terug 1903.

Ds. C. Spoelstra, Candidaat 1894, Zoeterwoude 1894, Pretoria, 1896, naar Holland terug 1898, overleden 1918.

Dr. P. J. Muller, Candidaat 1878, Steenwijkerwold 1879, Wolsum c.a. 1882, Nijmegen 1884, Rotterdam 1888, Kerkelijk Hoogleraar aan de gemeentelijke Universiteit te Amsterdam, predikant bij de Waalsche gemeente te Haarlem 1896, Pretoria 1904, terug naar Holland 1909.

Ds. C. J. L. Ruysch van Dugteren, Candidaat 1904, Oosterland 1904, Pretoria 1908, de dienst verlaten 1911, overleden 10 October 1918.

Little's Vloeistof Dip

DE BEVEI-
LING
TEGEN
ALLE
EPIDE-
MIEN.

IN HUIS
EN OP DE
PLAATS.

Aanwijzingen voor Medies- en Huishoudelijk Gebruik.

In alle gevallen van Koorts is Hospitalen, of Private Huizen, moet een laken dat uit het vloeistof mengsel gewrongen is, over de deur der ziekekamer gehangen worden; alle gebruikte schotels, enz., moeten in het Vloeistof Mengsel worden gewassen en zo mogelijk moet dit mengsel door de ziekekamer worden gespreoid of gesprenkeld. De slechtste reuk wordt daardoor verdreven en de lucht gezuiverd.

Voor Influenza, Tifus, of Tifuskoorts, Roodvonk, Scarletina, Kinderverlamming, Cholera, Kinderpokken, Mazelen, Diphtheritis of enige andere besmettelijke of aanstekelijke ziekte, moeten alle kamers in het huis met Little's Vloeistof worden uitgewassen. Meng $\frac{1}{4}$ pint op een emmer (3 gallons) water. Ontsmet dagelijks de klosets, goten, putten, vuurnisbakken, enz.

Het opsnuiven van de damp van de zuivere Vloeistof is onschatbaar in gevallen van Kinkhoest, Kroep, Bronchitis en Asthma.

GEBRUIK:—Brand de zuivere Vloeistof in een blik boven een lamp of kaars; houd de deur der ziekekamer gesloten.

Een kleine hoeveelheid in het ochtendbad weert ziekte af en geeft de huid een gezonde, frisse gloed.

Een teelepel vol in lauw water is een zeker middel tegen Roos en helpt de haar-groei. Hetzelfde mengsel voorkomt Ringworm.

EEN ZEKER MIDDEL TEGEN INFLUENZA.—Meng een teelepel vol Little's met een bottel water. Dit kan worden gebruikt om de mond en handen te reinigen, neus douche, voor gorgelen, en opsnuiven; vernietigt alle kiemen.

ALGEMENE DOELEINDEN.

Meng de Vloeistof in de volgende verhoudingen en gebruik voor:—
Verdrrijving van slechte reuk, 1 op 100.

Voor zweren, vuile wonden, veldzeren, sneden, bloedvergiftiging, brandwonden, insektebeten, winterhanden, gebarsten handen, 1 op 50.

Ledikanten te verven, tegen wandluizen, 1 op 10.

Wassen van vloeren, putten en alle sanitaire doeleinden, 1 op 200.

Uitspoelen van goten, enz., 1 op 1.000.

Wanneer Little's eenmaal gemengd is, blijft het een oplossing. Een prachtig mengsel om mede te werken—niet giftig, en kan voor honderde doeleinden worden gebruikt.

VOOR BRANDZIEKTE, "KEDS" EN ANDER GEBRUIK BIJ DIEREN, ZIE MEN AANWIJZING OP DE TINNEN.

Ds. F. S. du Toit, Candidaat 1885, N.Bethesda 1886, Hugonoten Gedenkschool 1889, Lichtenburg en Ventersdorp 1905, overleden 1914.

Ds. M. J. Goddefroy, Candidaat in Holland 1876, Lage Zwaluwe 1877, IJsselmuiden 1880, Achlum 1882, Pretoria 1887, Middelburg (Tvl.) 1903, Emeritus 1917. Overleden 9 Augustus 1920.

Ds. K. T. van den Heever, Christiana 1899, Makwassie 1908, Ventersdorp 1915; weer naar de Nederd. Hervormde of Gereformeerde Kerk 1916.

Ds. C. W. du Toit, Candidaat 1869, Hanover 1869, Pearston 1875, Tulbach 1876, Potchefstroom 1883, Emeritus 1918.

Ds. P. van Drimmelen, Candidaat 1886, Zeerust 1907, Zoutpansberg 1915, overleden 1919.

Ds. P. J. Ebersohn, Candidaat 1915, Lichtenburg 1918. OostRand 1920; weer naar de Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk 1920.

EEN WOORD VAN OTTO FUNCKE.

Wanneer de wereld zegt: "Christenen zijn knieschoenen en tobberds, die 't hoofd laten hangen, dan is dit of voor de wereld, of voor de Christenen, die zij op 't oog heeft, een slim ding; want of de wereld liegt als zij dit zegt, of als zij gelijk heeft, zijn die Christenen niet de rechte broeders; echte Christenen kunnen immers altijd goedsmoeds zijn, want aan Christus is de overwinning.

Levensregelen.

Bezoek dikwels de zieken, onttrek u aan geen lijdenden; schaam u voor geen arme; veracht geen verschoppeling der wereld; behandel de stugge met zachtheid, en wacht u er voor, de zwakke te ontmoedigen, en de kleine te ergeren!

Lavater.

Coopers Bereiding voor Veeboeren

Coopers Skaap-Dippoeier

Die Oorspronklike Peierdip.

GENEES BRANDSIEKTE,
VERNIETIG LUISE EN
BOSLUISE.

'n Voorbehoedmiddel teen her-
besmetting. Verbeter dit Wol.

VEILIG, SEKER EN
EKONOMIES.

Jaarlikse verkoop voldoende om 300,000,000 skape te dip.

Cooper's Melk-olievloeistof

'N OPPERBESTE ONTSMETMIDDEL.

SKAAP- en BEESTEDIP.

ONSKATBAAR op die PLAAS en onmisbaar
in die Huishouding.

Vernietig alle Luise.

Uitmuntend om wonde te verbind.

DIT WEER SIEKTE AF.

Dis nie giftig nie. Dis oplosbaar in koue water.

Coopers Beestedip

Die doeltreffendste middel om Bosluise te
vernietig en Siektes deur Bosluise oor-
gedra, uit te roei.

Ambtelik goedgekeur deur die Regerings van 28
van die vernaamste Veeboerderijlande van die
wereld.

Gemakkelijk om te meng. Gemakkelijk om
te gebruik. Vernietig Luise.
Genees Skurft.

Verbeter die gezondheid en bevorder die
groei van Beeste. DIT BRAND NIE DIE
DIERE NIE.

Op aanvraag sal U posvrij toegestuurd word 'n boekie, bevattende tekeninge
en aanwysings vir 'n Beeste-dipbak.

Vir volledige boekies, met uitvoerige beskrywing van enigeen
van bowegenoemde middels, skryf a.u.b. aan:

William Cooper & Nephews

Bus 4557, JOHANNESBURG.

DE VERLOCHENING VAN PETRUS. Marcus 14:68.

Hoe was het mogelijk dat Petrus Jezus verlochende? Wie had dit van hem kunnen verwachten? Hij zelf achtte het helemaal onmogelijk en toen Jezus hem het voorzeide, geloofde hij niet en weersprak het beslist. En het blijft voor ons allen iets heel wonderliks dat deze trouwe heldhaftige discipel gekomen is tot die schijnbaar zo lafhartige daad.

Bij het eerste lezen van deze geschiedenis komen we als vanzelf tot de gedachte dat Petrus uit vreesachtigheid gevallen is tot de lage ontkenning van zijn behoren bij Jezus. Want we stellen ons hem voor geheel neerslachtig en moedeloos door de gevangenneming van zijn Heer, nu zijnde als een verslagen soldaat zonder offisier, als een vluchteling, die zich moet schuil houden en die nu uit vrees voor zijn leven de waarheid ontkent. Daar staat evenwel niets van vermeld. Ook schijnt het alsof hij gemakkelijk de plaats verlaten kon, want toen het eenmaal tot hem doordrong wat hij had gedaan, ging hij naar buiten. Had hij in zo'n grote vrees verkeer, die een verklaring geeft van zijn verlochening zo was hij waarschijnlijk niet gegaan in het gezelschap der soldaten die hem wellicht zouden herkennen als de man, die met het zwaard op hen aangevallen was.

Daar is een andere veronderstelling mogelijk van de oorzaak van zijn verlochening. En deze is ergernis. Ergernis over de daad van Jezus zich over te geven aan Zijn vijanden. Hij heeft iets gedaan wat Petrus niet kon begrijpen en ten sterkste moest afkeuren. Het geleet ontrouw aan zichzelf en ontrouw aan Zijn discipelen. Het scheen de wanhoopsdaad van iemand, die het strijden moe zichzelf in de dood stortte en de hoop van allen, die op hem hadden betrouwd, beschaamde. Jezus wist hoe Zijn daad zou opgenomen worden door Zijn discipelen en Hij waarschuwt hen daarom van te voren. "Gij zult in deze nacht allen aan mij geërgerd worden" zegt Hij. Petrus kon dat niet geloven. Hij zal zich niet aan Jezus ergeren, alles wat Jezus doet is goed, in alles zal hij Hem volgen, ook al zouden de anderen zich van Hem kunnen afkeren. Maar Jezus voorspelt hem zijn

EEN GOEDE OOGST

hangt grotelijks af van weersgesteldheid, tenzij de landen niet onder besproeiing zijn, doch Moderne Plaatsgereedschappen helpen zekerlik tot verkrijging van grotere en betere oogsten, en bovendien vergemakkeliken zij het werk, vandaar wordt een groter profijt gemaakt. Wij bieden een komplette reeks betrouwbare werktuigen aan, waaronder elk een nodig om het zaadbed gereed te maken, te planten, te schoffelen en de oogst binnen te halen.

Malcomess' Modern Plaatsgereedschap

Ploegen:

"Little Chief" lichte 2-voor-ploeg, "Canadian Chief" medium gewicht 2-voor-ploeg, "Big Chief" 2- en 3-voor-ploeg, "South African Chief" Schotelploeg, 2-, 3- en 4-voor, "Flying Dutchman", 2- en 3-voor-ploeg, "Famous" en "Blue Bird" enkelvoor ploegen.

Kultivatoren:

Zig-Zag Eggen, Schoteleggen, alle maten, met of zonder uitgesneden schotels, Puntige Tandeggen, Mielieschoffelploegen, in verschillende grootten, met schoffels of schotels.

Planters:

"Planters Friend" 1-Rij Mielieplanter, "Champion" 2- en 3-rij Mielieplanter, "Monitor" Dubbelschijf Zaadboren, verschillende grootten, 1- en 2-Rij Katoenplanters.

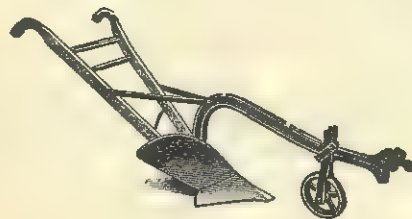
Oogst-Machinery:

Maaiers voor een en twee paarden Oogsters, Zelfbinders, Hooiharken, Op- en Afladers, enz.

Besproeiing:

"Samson" Dubbeltandrad Windmolen, Cylinders, Pompen, Onderdelen, Handpompen, enz.

Malcomess & Co., Bept.

OOST LONDEN en
DURBAN.

Vraag Katalogus.

verlochening. Maar Petrus blijft ontkennen. Hij acht het onmogelijk zelfs al zegt Jezus het. Hij weet echter niet wat Jezus gaat doen. Het zal hem overvallen.

Als in de hof Jezus beangst is en bedroefd, zijn zij verwonderd. Het hindert hen. Zij zijn ook bedroefd omdat Hij bedroefd is, maar het schijnt iets anders dan medelijden. Zij hebben nooit medelijden met Jezus gehad, zij hebben Hem vereerd en aangebeden, maar nooit beklagd. Zij hebben altijd hulp verwacht van Hem, maar nu komt Hij hun om troost vragen. Maar zij weten niet wat zij Hem antwoorden zullen. Zo hebben ze Hem nooit gezien. Zo iets hadden zij nooit verwacht. Zij zijn als mensen wien de hoop ontzinkt, die plotseling hun grootse verwachtingen zien uitlopen op niets. Zij hebben geen woorden voor Jezus, zij denken aan hun eigen verdriet. Aan Zijn verzoek om met Hem te waken voldoen zij ook niet. Zij zijn moe en hun neerslachtigheid maakt hen dof. Wat is hier te doen? Wat zullen zij zeggen? Zij begrijpen Hem niet. Wat blijft er over dan zich te laten neerdrukken in de slaap en hun verdriet te vergeten.

Als de schare komt om Jezus gevangen te nemen geeft Hij zich gewillig over. "Het moet zo geschieden" zegt Hij. Als Zijn discipelen willen vechten belet Hij dit. "Toen vluchtten zij, Hem verlatende." Hier is hun gemoedstoestand uitgedrukt. Zij verlaten Hem met hun tegenwoordigheid en met hun gemoed. Zij zijn geërgerd. Wat zullen zij langer bij Hem blijven. Daar is van Hem niets meer te verwachten. Zij gaan heen in Jezus teleurgesteld. Het onmogelijke was gebeurd.

Maar Petrus volgt van verre om het einde te zien. Als altijd onversaagd gaat Hij midden tussen de dienaars waar hij Jezus kan zien staan. Hij voelt gebroken van hart. Wat is daar nog in hem voor Jezus? Zijn grote liefde en verering is weg. Jezus heeft hen verlaten; hij verlaat Jezus. Maar hij wil het einde zien. Zijn hart is in werkelijkheid nog vol liefde voor Jezus, maar deze nacht ligt boven de woede en hij vertelt zichzelf dat hij met Jezus niets meer te doen heeft. Als men hem dan vraagt of hij bij Jezus behoort, ontkent hij het. Zonder wrével tegen Jezus, zonder teleurstelling in Jezus zou hij het niet hebben kunnen doen. Toch hindert hun vragen hem en hij gaat naar de deur. Als

*Het **BESTE** is op de
duur het **GOEDKOOPSTE***

— **HEERLIKE** —

MAZAWATTEE

De zuinige huisvrouw weet dat, ofschoon zij enkele pennies per pond meer betalen moet voor Mazawattee dan voor sommige gewone en minderwaardige soorten, zij haar geld beter besteedt, omdat een pond Heerlike Mazawattee **MEER TEE** en **BETER TEE** maakt dan twee pond gewone tee.

De Beste Tee
der Wereld.

Meer dan 280 koppen per lb.

hij de haan hoort kraaien herinnert hij zich Jezus' woorden en hij ziet naar Jezus om. Ook Jezus heeft omgekeken en die blik van Jezus die hij nooit dan met de diepste liefde heeft ontmoet doet zijn ergernis verdwijnen als duisternis voor licht. Nu is daar weer alleen liefde voor Jezus in hem over. En nu is daar ook medelijden met Jezus. Hij gaat naar buiten, niet meer om te vluchten maar om uiting te geven aan zijn droefheid. Hij weent over de droevige afloop van Jezus' loopbaan. Weent van medelijden met Hem die nu voor zijn doodvijanden staat. Weent ook over zijn eigen verlochening. Alles is gevallen. De hoge verwachtingen van Jezus' komst. Jezus zelf gaande naar de dood. Hij zelf op het laatste ogenblik ontrouw geworden aan zijn Meester.

Hij gaat in de eenzaamheid om dit ontzaglijke driedubbele verdriet te bewenen.

N.

De Sunlight Melden hebben op de wijze van het Zonlicht gewasschen.

Sunlight Zeep

is de voornaamste waschzeep in de wereld om kleren mee te wasschen.

ten eerste—het schaadt het fijnste goed niet.

ten tweede—het vereischt minder arbeid dan gewone zeep.

ten derde—£1,000 BELOONING Wordt aangeboden aan dengene, die bewijzen kan, dat de zeep onzuiverheid bevat.

WORDT IN GROOTERE HOEVEELHEDEN VERKOCHT
DAN EENIGE ANDERE ZEEP IN DE WERELD.

SD 34-62

IEDER MENS, ZIJN EIGEN SCRIBA.

Johs. 19:22: "Wat ik heb geschreven, dat heb ik geschreven."

De Apostel Johannes deelt ons, wat het opschrift aan het Kruis betreft, meer mede, dan een der andere Evangelisten. Hij verhaalt, dat het opschrift in drie talen geschreven was. En hierin lag ongetwijfeld een goddelijke bedoeling; opdat velen het zouden kunnen lezen. Het was geschreven in het Hebreeuws, de taal van het volk. Het volk moest, in eigen taal lezen, wat daar stond geschreven.

In het Grieks, de taal der beschaving. Beschaafde mensen hadden dieper behoeften, die door hun verstandelijke ontwikkeling niet konden worden bevredigd. Zij ook kwamen naar het grote Paas-feest. Dat opschrift aan het kruis moest ook tot hen spreken.

In het Latijn, de taal der Regering. De taal waarin het vonnis werd geveld. Het aardse recht had in Christus, zijn volle loop. Hij hing daar aan het kruis, als het officieel offerlam!

Dit opschrift geeft ons de volgende gedachten.

I. Ieder mens schrijft een eigenhandig verslag van zich zelf.

Pilatus zegt: "Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven." De ernst van dit woord ligt hierin, dat het blijvend is. Ieder mens is zijn eigen scriba in het opstellen. Ieder mens is allen dag bezig zijn levensdagboek op te maken. Geen ander mens schrijft voor hem. Hij doet het zelf. Soms hoort men zeggen: "Ik ben in kwaad gevallen; maar een ander of de Duivel heeft mij daartoe verleid!"

Lezer! Dit is maar tijdelijk u zelf bedriegen! Een dag, voor Gods rechter-stoel, zal u, met Pilatus zeggen: "Ik heb dat geschreven!" Geen ander, maar gij zelf zijt de scriba van uw levensboek, van begin tot einde! In de wandel wordt dit woord van Pilatus omgezet in: "Wat geschreven staat, staat geschreven!" Dit blijft. Al heeft een mens al lang vergeten, wat hij gedaan, gesproken of gedacht heeft, vóór de Hemelse Rechter zal hij vinden: het staat nog opgetekend in zijn dagboek.

DE HOLLANDSCHE APOTHEEK,
Marktplaats, v. d. Waltstraat, Bus 186, PRETORIA.

DE INTEROCEANA APOTHEEK,
Marktplaats, Postbus 56, PIETERSBURG.

Alleenvertegenwoordigers voor de

WERELDBEROEMDE

Homœopathische Medicijnen

van Dr. WILLMAR SCHWABE.

Deze Originele Verpakking is de Enige Waarborg voor

Echtheid en Zekere Uitwerking.

Medicijnkisten.

Doktersboeken.

Maakt Uw eigen limonade, borstplaat, pudding en likeur met:

NECTAR ESSENCES.

Wij hebben weer in voorraad:

URECIDIN.

Het van ouds bekende middel tegen rheumatiek.

BAYER'S ASPIRIN.

Maakt Uw stroohoed schoon met:

STROBIN.

HOLLANDSCHE KININE TABLETTEN,

versuikerd, beste kwaliteit, toch goedkoper, omdat Holland (Java) het grootste Kinine producerende land is.

Gebruikt HOLLANDSCHE

NIVA en MENTOKA TANDPASTA,

KARNEMELKZEEP.

Alles alleen verkrijgbaar bij:

DE HOLLANDSCHE APOTHEEK,
Marktplaats, v. d. Waltstraat, Bus 186, PRETORIA.

DE INTEROCEANA APOTHEEK,
Marktplaats, Postbus 56, PIETERSBURG.

Bedrieg u toch niet. Denk gedurig hieraan! En hoe staat het nu bij vele mensen. Zij denken hieraan niet. Zij dragen bij zich om, een soort vergeet-boekje. Vergeten wat zij op zo onvoorzichtige wijze gesproken en gedaan hebben. Hoe moeilijk gaat het om een massa mensen in te prenten, dat hun daden, woorden en gedachten, eeuwige gevolgen hebben. Zij leven alsof zij in de lucht schrijven. Na gedaan te zijn, is alles verdwenen? Men denkt, en zegt soms: "Geen haan zal er naar kraaien!" Neen Broeder en Zuster! U vergist en bedriegt u zelf! Denkt na! Men ontmoet soms mensen, leden van een kerk en maatschappij. Zij worden gevraagd een werk in belang van hun gemeente, of een ander beginselzaak iets te doen. Wat is dikwels het antwoord: "Neen, ik doe niets. Ik ben neutraal, ik stel mij aan geen partij!" Weet u, lezer, wat er toch, ondanks uw neutraliteit voor u, komt te staan in uw dagboek: Er komt een nul (0). En zie! U wordt dan eens bevonden te zijn, een "nulliteit". Hoe kan nu de eeuwige welgelukzaligheid, waar die de grootste werkelijkheid is, ooit gegeven worden te bestaan in een ledige nulliteit? En o, wat "nullen" in het leven van massa mensen! Taalkundigen spreken van een "Volmaakt Verleden Tijd." Die duidt aan: "een handeling in het verleden, waarvan de werking blijft bestaan in het tegenwoordige. En dit is waar van de gedachten, woorden en werken van ieder mens! Wat een ernst!

II. Dat verslag van ieder mens, door hem zelf geschreven, is onherroepelijk.

Ieder mens weet dat dit waar is ten aanzien van zijn daden, woorden en gedachten.

Wat gebeurt! Een zondige daad is nauwelijks vericht! Een zede-bedervend woord pas aan de lippen ontvallen! Een ziel-dodende gedachte onverwachts het hart doorvlijmd! Denk aan het daarop folterend besef: "Ik heb spijt dat het geschied is!"

Hoe diep dat het ons smart, dat wij zo onvoorzichtig waren. Er is niets aan te doen; wij kunnen het niet ongedaan maken al verbeteren wij ons leven na dat zondig gesproken of gedane! al wordt in ons het goede uit het kwade geboren. Dat wat verkeerd in ons was, blijft als eens geschied zijnde. Het is voor ons onherroepelijk. En als gij hier over nadenkt; als uw leven

Bespeel de Piano of Orgel na 8 Lessen.

Wij garanderen dat wij U zullen leren Piano of Orgel te spelen en dadelik Muziek te lezen in 8 Lessen. U begint met twee handen te spelen vanaf de eerste les. In twee maanden zult U Marsen, Liedereren, Dansmuziek of Gewijde Muziek spelen—geen toonladders te leren, geen vervelende oefeningen.

Of U 70 jaar of 7 jaar oud is, kunt U door 't Sullivan Systeem in 8 Lessen Piano en Orgel leren spelen.

10,000 leerlingen hebben met sukses onze cursus gevolgd, en zijn volslagen musici.
Vraag om boekje No. 23

“Hoe Piano of Orgel te spelen in 8 lessen.”
't Geeft U alle bijzonderheden over dit wonderbaarlike systeem en kost U niets. Stuur een gefrankeerde, aan Uzelf geadresseerde envelop aan

Sullivan Muziek-Konservatorium,

BEPERKT,

136 Jorissenstraat, JOHANNESBURG.

Postbus 5437.

Telefoon 3944.

hangt tussen verleden en toekomst, hoe benauwd wordt het aan het geslingerd hart, dat zich zelf niet langer bedriegen kan. Het hart, dat doorgelijmd wordt bij de gedachte: “ik ben verantwoordelijk”; ik zelf, en geen ander, heb dat gedaan, ik moet voor God verschijnen. Ach! hoe menig onvoorzichtig, vloekwensend woord ontvalt er soms aan de lippen van een Christus-belijder! En wie ter wereld kan zo een woord terug vangen, dat het zelfs na uw dood geen verder verderf kan uitwerken? Hoe machteloos voelt zich hier de schuldige mens! Een uitroep doorgalmt de lucht: “het is onherroepelijk, o, onherroepelijk!” En denk hieraan, lezer, gij zijt mischien bezig de paar laatste bladzijden van uw levensboek neer te schrijven! Niet lang meer, en de pen ontvalt u uit de hand. En wordt er gevraagd: “Wat is geschied?” Zo is er maar één antwoord: “de dood is ingetreden; uw levensboek wordt weggeborgen!”

Mijn Broeder en Zuster! Is u tevreden zoals u in uw dagboek hebt geschreven? Hoe ook de overpriesters der Joden probeerden om Pilatus dat opschrift te laten veranderen of wegnemen, het was onherroepelijk. Toehoorder! Zal dat ook niet eens uw ondervinding zijn? Daarom denk na wat en hoe u schrijft!

III. Uw dagboek, op aarde geschreven, wordt eens gelezen.

Al ons doen en laten brengen aan de mens onuitwisbare indrukken; zij hebben eeuwige gevolgen. Ons denkvermogen is onvernietigbaar. Denk aan de rijke man en Abraham. Toen de rijke, in de toestand der afgestorvenheid zijnde, sprak: “ik lijd smarten in deze vlam”; antwoordde Abraham: “Kind, gedenk!” Lezer! Gij zult ons weder uw eigen dagboek lezen. Velen staande bij het kruis op Golgotha, vrienden zowel als vijanden, lazen dat opschrift aan het kruis. En gij zelf zult ginds lezen wat in uw Dagboek staat. Ook wat in het verborgen is gesproken of gedaan! Eens werd een niet duidelijk geschreven brief aan de schrijver getoond en hem gevraagd die brief door hem geschreven te lezen, doch hij kon het niet; zijn antwoord was, die persoon moet nog leren om te schrijven. De man had niets te zeggen, toen men hem antwoordde: “Gij zijt zelf die schrijver.” Lezer! Wij zullen ons eigen schrift moeten lezen. Denk hieraan, man in uw verhouding tegenover

THIELE'S

Ratten- en Muizenverdelger

dat de Munisipaliteit van Wijnberg in zes maanden tijds van Ratten bevrijdde; zonder last van dode ratten, is het resultaat van zeer nauwkeurig onderzoek naar hun gewoonten en wijze van voeden.

Bijna vijftien maanden lang bestudeerde ik hun gewoonten in een der grootste hotels in Kaapstad, waar door ik waardevolle kennis opdeed. Ik begon toen proeven te nemen met makke ratten. Toen ik bevond dat mijn proeven bevredigend resultaat hadden, besloot ik het middel om dit ongedierte te verdelgen, op de markt te brengen. Ofschoon nog slechts korte tijd aan het algemeen publiek bekend, wordt de verkoop van dit Zuid-Afrikaans Produkt maandeliks groter; niet alleen door adverteren, doch voornamelijk door de aanbeveling van hen die het geprobeerd hebben. Is zeer gemakkelijk te gebruiken—de aanwijzigingen zijn bij elk pakje; behoeft niet te worden vermengd, er is geen slechte reuk van dode ratten of muizen; kan veilig worden gebruikt in huis, stal of buiten gebouwen.

Een boekje dat de gevolgde methode beschrijft, met getuigschriften, wordt aan enig adres toegezonden op ontvangst van 3d. zegels. "Thiele's Rattenverdelger". met een boekje, wordt per post toegezonden voor 2/- per pakje, naar alle postkantoren in de Unie. Postorders of Postzegels bij bestelling.

V. THIELE,

"The Aloes",

WIJNBURG, Kaap Provinsie.

uw vrouw! vrouw in uw verhouding tegenover uw man! Ouders, wat zullen uwe kinderen voelen en zeggen, als zij eens lezen, wat gij van u zelve hebt geschreven. Andere mensen zullen lezen hoe en wat gij over u zelve hebt gezegd in uw Dagboek. En denk er aan, de wereld zal het lezen. Hoe gij u zelf hebt benadeeld door ijdel kwaadspreken van uw naaste; door allerlei bedriegerijen in handel en wandel; door onwaakzaamheid tegenover de zonde; door enig woord of daad van liefdeloosheid. En bovenal God zal het lezen; en leest dit reeds nu. Wat zegt gij, mijn Broeder en Zuster? Als men hierover denkt in ernst, zal men zeker uitroepen: O! wee mij, in verband met wat ik heb geschreven. U vraagt: "Is er dan geen ontkoming, is er geen redding aan zodanige verdoemenis?" Wij antwoorden: "Ja, Broeder en Zuster, er is redding."

IV. Dat eigenhandig geschrevene in mijn Dagboek, zover als het de zonde betreft, kan worden uitgewist.

En dat wel door het bloed van Christus. Dit is die enige hulp en redding voor u. Het bloed van Jezus reinigt van alle zonden. Verkrijg door het geloof de vergiffenis van God, de Vader. Hij doet de aan ons vergeven zonden in de zee der vergetelheid. Aan dat kruis bad de Christus: "Vader, vergeef het hun!" De ene moordenaar aan het kruis werd het Paradijs toegezegd. Laat dat bloed van Christus u dekken tegen de eis van een geschonden wet Gods! Wordt met God verzoend door het bloed. En laat, uit kracht van wat Christus bloed kan doen en reeds zo lang voor u gedaan heeft, uw plaats zo min als mogelijk, ledig gevonden worden aan de Avondmaals-tafel. Waardeer, Christus' laatste verzoek: "Doe het totdat Ik kom." Amen.

P. W. ENNIS.

U kunt op ongeveer 250 verschillende plaatsen in onze Unie Fordkarren, Ford Trucks, Fordson Ploegtrekkers en Harley-Davidson Motorrijwielen en onderdelen kopen, maar er is maar één Garage waar **HAAK'S HULPDIENST** verkrijgbaar is.

Mensen die hun vak verstaan, het allerlaatste op het gebied van machinerie, en voor meer dan £15,000 aan onderdelen staan **altijd** voor U gereed.

HAAK'S GARAGES,

BEPERKT

h/v Koch en Pretoriusstraat,

Bus 769.

PRETORIA.

'Foon 1824-5.

ONZE GEZANGEN.

De Synode Nationaal te Dordrecht 1618 gehouden, had in het 69e Artikel van haar Kerkverordening vastgelegd:

"In onze kerken zullen alleen de 150 Psalmen Davids, de 10 Geboden, het Vader onze, de 12 Artikelen des Geloofs, de Lofzangen van Marie, Zacharie, Simeons gezonden worden. 't Gezang, "O, God, die onzen Valer bist" wordt in de vrijheid der kerken gesteld, om 't zelve te gebruiken, of naar te laten. Alle andere Gezangen zal men uit de kerken weeren en daar der eenige alreeds ingevoert zijn, zal men dezelve met de gevoegelijkste middelen afstellen." (1)

Tot aan de invoering van de Berijming van 1773 is in de Gereformeerde kerken in Nederland geen andere bundel gebruikt dan die van Datheen en tot in 1807 is geen ander lied gezongen dan de Psalmen Davids.

Het moet hier opgemerkt worden, dat de bovenstaande bepaling omtrent de Psalmen, een kerkelijke, een Synodale is; maar dat de nieuwe berijming is gemaakt volgens een resolutie van de Hoog Mogende Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden, en ook door hen, d.i.: de toen bestaande Hoogste politieke macht is ingevoerd. (2)

Men mene evenwel niet, dat het gebruik der Psalmen alleen in de openbare godsdienst op de duur aan de behoefte van het kerkgaand publiek voldeed. Reeds in het midden der 17e en gedurende de 18e eeuw toonde men ook begeerte naar andere liederen, verschenen er bij andere afdelingen der kerk ook andere bundels, en werd het invoeren en zingen van Gezangen, andere dan de Psalmen, alleen tegengehouden door het hardnekkig konservatisme in godsdienstzaken van de Hollanders.

(1) In onze Psalmboeken wordt het Gezang: "O God, die onzen Vader bist", niet gevonden; maar wel een Bedezang voor de predikatie, een Morgenlang, een Bedezang voor het eten; Dankzegging na het eten, Avondlang, De Morgenlang, de Bedezang voor het eten en de Dankzegging na den eten, kunnen moeilijk als kerkliederen worden beschouwd.

(2) Zie de "Verklaring voor onze Psalmen."

Zuid Afrika's Beroemdste HUID-GENEZER

ZAM-BUK is weergaloos als een geneesmiddel voor, eczeem of jeukende huid-uitslag, ringworm, zweren op 't hoofd, etterzweren, vergiftigde wonden, aambeien, brandwonden en blaren, en andere ongevallen die dagelijks voorkomen. Het doet er niet toe hoe hardnekkig de wond of zweer ook is, Zam-Buk stilt altijd de pijn en ontsteking, zuivert het vlees en doet nieuwe gezonde huid groeien.

Het wonderlike sukses van Zam-Buk is toe te schrijven aan de volmaakte zuiverheid, de ongeëvenaarde plantaardige oorsprong en de wetenschappelijke samenstelling van dit middel. In Zam-Buk bevinden zich in 't geheel geen dierlijke vetsoorten die de verdiensten van gewone zalven wegnemen; maar alleen de zuiverste plantaardige ekstrakten.

Geen huis in Zuid Afrika behoort te vinden te zijn waarin Zam-Buk ontbreekt.

**KOOP
EEN
POT
ZOAALS
DEZE**

Pas op voor Nutteloo's Namaaksel!

Na de invoering van de nieuwe Psalm-berijming in 1773, begon vooral ook in de Hervormde kerk een beweging op te komen naar kerkliederen, die meer Nieuw Testamentis waren en de hoofdfeiten uit het leven van Christus en de geestelijke betrekking tot God meer werden bezongen en zo aan het christelik gemoedsleven meer uiting gegeven werd.

De kleinste kerkgemeenschappen waren daarin voorgegaan. Zelfs in de Hervormde Kerk waren andere liederen in gebruik, ofschoon niet, zoals gezegd, bij de godsdienst oefeningen. In een te Groningen in het jaar 1663 verschenen Bijbel, waren achteraan te vinden een aantal geestelijke liederen: "zoals die in de Nederlandsche Gereformeerde kerken op eenige der Feestdagen gezongen worden." Meer dan een lied van Luther komt hier voor op Kerst-, Paas- en Pinksterfeest te zingen. (1)

In 1796 is in de provinciale Synode van Noord-Holland het eerst de vraag gesteld, of het niet gewenst moest heten aan de Psalmen enige Gezangen toe te voegen. Er werd een commissie benoemd, die in de volgende voorjaars-vergadering een konsept plan zou indienen deze gewichtige zaak betreffende. Hun rapport 25 Juli en volgende dagen ingediend, werd gunstig ontvangen en besloten werd ook de andere Synoden te vragen een paar leden aan te wijzen, die zouden beginnen met het verzamelen van kerkgezangen, die in de Hervormde Kerk zouden gebruikt kunnen worden. De Synode van Gelderland had reeds in Oktober 1796 een paar leden benoemd, maar Zuid-Holland achtte de tijd niet rijp. Overijssel was niet tegen—en dus geschiedde het, dat, omdat niet alle Synoden gelijk oordeelden, eerst in 1803 een vergadering van afgevaardigden bijeen kon komen, ofschoon Overijssel en Drenthe nog geen leden hadden aangewezen. (2)

Men heeft van de aan de Hervormde Kerk vijandige zijde de opmerking gemaakt, dat de Gezangen niet kerkelik waren ingevoerd en dus bij de godsdienst oefeningen niet gebruikt mochten worden. Uit wat wij hier schrijven blijkt duidelijk hoe onjuist dit is. Tot goed

(1) Zie Dr. A. W. Bronsveld: De Evangeliese Gezangen, uitgegeven 1917, blad. 5, noot 2.

(2) Bronsveld, blad. 6 en 7.

Onder alle kondities van de Markt

VERZORG UW

WOL, BOKWOL,

Huiden, Vellen en

Struisvogel Vederen

VOOR VERKOOP.

Dunell, Ebdon & Co.

met welke is ingelijfd

PHILIP BROTHERS,

PORT ELIZABETH.

Telegram Adres: "DUNEBDEN".

Postbus 82.

VERTROUWBAAR MARKTRAPPORTEN.

(Gevestigd sinds 1847.)

Korrespondentie in Hollands en Engels.

verstand der zaak moeten wij even nagaan, hoe die provincie Synoden tot stand kwamen. Er waren volgens de Dordtse Kerkordening drie kerkelijke bijeenkomsten, t.w. de Kerkeraad, de Classis en de Synodus. Door de kerkeraad werden de leden voor de klassikale vergaderingen afgevaardigd en alle predikanten der classis waren, omdat zij leraars waren, leden der classis; verder benoemde elke kerkeraad ook een ouderling. Deze klassikale vergaderingen verkozen uit hun midden elk jaar, twee dienaars en twee ouderlingen, die op de Synoden, die in elke provincie was, zouden zitten. Hieruit is duidelijk dat de Synoden niet alleen kerkelijke lichamen waren maar ook, dat zij kerkelijke personen, door de kerk zelve afgevaardigd waren, die van behoorlijke geloofsbrieven en instructies voorzien moesten zijn. Waar nu deze Synoden allen leden hadden afgevaardigd voor de samenstelling van een Gezangboek, kan men moeilijk beweren dat deze kommissie niet door de kerk zelve tot dit doel waren aangesteld. (1) Dat er geen Generale (Algemene) Synode na 1618 is gehouden kan niet aan de kerk worden geweten. Zij heeft telkens op zulk een Synode aangedrongen, maar de Staten Generaal, het hoogste politieke lichaam in de Verenigde Nederlanden tot 1806, hebben dit altijd belet, en geen verlof tot het houden van zulk een vergadering willen geven.

De verklaring, gevoegd achter het Authentique afschrift der Evangelische Gezangen en ook de Voorrede "aan de Nederduitsch Hervormde Gemeenten in ons Vaderland" voor de Gezangen te vinden kunnen dus naar waarheid getuigen, dat de verzamelaars door alle Nederlandse Synoden door deze tot het verzamelen en vervaardigen tot dit Evangelies Gezangboek waren benoemd en gelast.

Dat het Gezangboek niet door allen even gunstig is ontvangen en beoordeeld, weten wij. Hebben de verzamelaars vrijmoediglijk durven schrijven dat zij geen andere Gezangen hebben geplaatst, dan die met de geloofsbelijdenis der Nederlandse Hervormde Kerk, uitgedrukt in haar formulieren (de Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Leerregelen der Dortsche Synode) overeenkomen: hebben zij dit nog eens duidelijk

(1) Zie de Dordtsche Kerkordening; van de kerkelijke te zamenkomsten, art. 29—52.

Ge-ente

Vrugte

Bomen.

Boeren waarom 't land uit te gaan voor Vruchtbomen, daar net zulke goede, zo niet beter, te krijgen zijn bij U.

Denk daarom door van ondergetekende uw bomen te bestellen, krijgt U soorten die hier reeds jaren beproefd en geakklamiteerd zijn. Bovendien steunt U een land- en kerkgenoot.

Mijn Prijslijst voor 1921 bevat alle biezonderheden, alsook de volgende soorten bomen: APPELS, APPELKOZEN, PERZIKEN, PRUIMEN, KAALPERZIKEN, PEREN, AMANDELS, VIJGEN, KWEPERS, OKKERNEUTEN, DRUIVEN, enz., is gratis en postvrij te verkrijgen.

Vraag dadelik daarom en vergelijk dit met die van andere kwekers.

G. P. BRITS Jr.,
Geregistreerde Boomkweker,
P.K. JACHTFONTEIN,
via JOHANNESBURG, Transvaal.

gezegd in de verklaring achter het authentieke afschrift der Fvangeliese Gezangen heeft een der invloedrijkste en bekwaamste dier mannen, Ahas van den Berg, op zijn sterfbed in 1807 die verklaring herhaald, niet allen hebben vroeger en later daarmee ingestemd. Het is waar, bij de meeste leden der kerk is deze bundel met instemming ontvangen: in de meeste gemeenten is zij met blijdschap ingevoerd en toen in 1807 zij voor het eerst zijn gezongen, heeft menige prediker de lof van dit boek uitbundig doen horen. Maar anderen oordeelden anders: Ds. H. de Cock, een der vaders der afscheiding in 1833, heeft er van gezegd, in een voorrede bij een geschrift van Jacobus Klok "de Evangelische Gezangen getoetst, gewogen en te licht bevonden"— "Strijdig met Gods Woord; een Gode onbehagend getier, een te samengeflanst Alcoran (Bijbel der Mohammedanen), waarin de tot zaligheid noodige waarheid uit blindheid of trouweloosheid is verzwegen, een geheel van 192 Serenische minneliederen, g'eschikt om de Hervormden al zingende, van de zaligmakende leer af te trekken, en een valsche leugenleer in te voeren." (1)

Veel van dit en dergelik oordeel berust m.i. op misverstand en verkeerde ijver. Als een voorbeeld van zulk misverstand deel ik hier mede, wat tijdens mijn bediening in Rustenburg en Marico mij van de Gezangen werd gezegd:

Een lid der gemeente Marico deelde mij mede dat één der (enkel) Gereformeerde Broeders de Gezangen had veroordeeld, omdat Christus daarin "een paard" wer genoemd. Toen ik antwoordde, dat ik dit niet toegaf en hoewel de Gezangen goed kennend, dat nooit had gelezen, werd mij Gezang 50 getoond, waarvan de vier eerste verzen aldus luiden:

Hallelujah, lofgezangen,
Jezus Christus onzen Heer!
Paart, verlost en hart en tongen,
Juicht zijn liefde en macht ter eer!

Tegen zulke domheid viel niet te redenen: ik zweeg niet wetend of ik lachen zoude, dan boos worden.

Dat ons Gezanghoek uit een oogpunt van kunst aan velen niet voldeed of voldoet, kunnen wij verstaan.

(1) Dr. Bronsveld, blad. 76.

Bouw en Omheinings Materiaal

Nieuw en Tweede Hands.

Altijd een grote voorraad van:

ZINK, BALKEN, LATTEN, VLOER- en PLAFONDPLAN-
KEN, DEUREN, VENSTERS, KOZIJNEN, LIJSTEN,
SCHROEVEN, SPIJKERS.

WITKALK, METSELKALK en PLEISTERKALK.
DOORNDRAAD, GLADDE DRAAD, BAALDRAAD,
IJZERE PALEN, HANGERS, HOEKPALEN, HEKKEN,
WATERTANKEN, PIJPEN, enz. enz.

TEGEN GOEDKOOPSTE PRIJZEN

E. KOHLY,

vroeger Kasten & Kohly,

Eigenaar: H. FREITAG.

475 KERKSTRAAT OOST, PRETORIA.

Bus 90.

Telefoon 510.

Hoewel in bijna elk opzicht beter dan het kreupele rijm-
dicht van Dathenus, zijn er toch vele Gezangen opge-
nomen, die geen bewijs geven van dichtkunst. Gezang
73 en 78 zijn daarvoor sprekende bewijzen; ook Gezang
33, hoewel niets bevattend dat tegen de leer strijdt, is
een ongelukkige rijmelarij; evenzo is het gesteld met
Gezang 57 en 60. De Gezangen onder rubriek 9: "Op
bijzondere tijden en gelegenheden" kunnen niet gere-
kend worden, ten minste niet alle, onder mooie, geeste-
like liederen, geschikt voor openbare godsdienstoeffe-
ningen. Alleen die op Oude en Nieuwe Jaar maken een
uitzondering.

Een andere opmerking is deze: Wij missen in ons
Gezangboek een doorgaande toon van geestelijke verhef-
fing. Wij willen ze niet vergelijken met de Psalmen,
waarin veel meer de diepe volle toon van godsverheerli-
king, van ootmoed, van afhankelijkheid, van geloofsver-
trouwen, spreekt. Wij willen ook niet dat verwachten,
ook al niet, omdat het karakter van de Oosterling, zo
geheel anders is dan dat van de Hollander uit het laatst
der 18e eeuw. Terecht immers heeft da Costa gezon-
gen:

"Ik ben geen zoon der lauwe Westerstranden."

Maar de Gezangbundel mist toch dit wat in een
godsdienstig lied wordt begeerd. Al geldt dit natuurlijk
niet van alle Gezangen, over het geheel is de toon, die
van de verstandig koel redenerende mens, van de zede-
leraar, die lessen geeft. Ze mogen spreken tot het ver-
stand, het hart blijft echter bij vele Gezangen onbewo-
gen. Gaarne zou ik willen weten, welke liederen in onze
godsdienstoeffeningen nooit of bijna nooit gezongen wor-
wen. Ik voor mij wil eerlijk bekennen, dat er vele zijn,
die nog nooit op mijn Gezanglijstje hebben gestaan,
eenvoudig omdat ze geen voldoening hebben gegeven
aan mijn godsdienstige aandoeningen.

Ik schrijf dit niet om er de verzamelaars een ver-
wijt van te maken. Bij het beoordelen van boeken en
hun schrijvers moet men altijd in het oog houden: "men
moet de boeken beoordelen naar hun tijd." En de
gekommitteerden tot het samenstellen van dit Gezang-
boek waren ook mannen van hun tijd en nog niet de
slechtsten.

Mosinger's Korsetten

Staan voor degelijkheid, kwaliteit, fraai model en goed passen tegen matige prijzen.

ALLE SOORTEN KORSETTEN WORDEN IN VOORRAAD GEHOUDEN.

Amerikaanse Kabo Korsetten, Kanadese, Parijse modellen, alle elasties. Meisjes en Kinder Korsetten en Onderlijfjes.

KORSETTEN VOLGENS ORDER GEMAAKT voor het passen aan enig figuur, gemaakt met spiraal of glad staal, of echt walvisbeen.

MEDIESE GORDELS in grote verscheidenheid, voor dames en heren. **RECHTOPHOUDERS**, ten gebruike van hen die geneigd zijn voorover te lopen.

VRAAG KATALOGUS EN MAATVORMEN.

BRUIDS UITRUSTINGEN in de fraaiste modellen.

MADAME M. MOSINGER,

St. Mary Gebouw, KERKSTRAAT,
Postbus 3000, JOHANNESBURG.

Maar toch, zij leefden in hun tijd, waren doortrokken van de geest van hun tijd en die tijd was een van platheid en van dorre verstandelijkheid. Men was rechtzinnig in de belijdenis der kerk, maar die rechtzinnigheid was geen vrucht van hartelijk geloofsleven, wel gevolg van verstandig redeneren. Christus was nog wel de Zaligmaker, maar meer nog een verheven voorbeeld ter navolging gegeven. Die geest is ook in ons Gezangboek op de voorgrond geplaatst.

Aangezien vele van de Gezangen of vertalingen of omwerking van Duitse liederen zijn, blijkt ook uit de keuze der Duitse dichters, dat deze verstandelijke richting is gevolgd. Van de heerlike kerkliederen uit de tijd der Hervorming, van Luther; uit de dagen van het pietisme, van Tersteegen, van P. Gerhard, van Louise Henrietta Keurvorstin van Brandenburg, von Zinzendorf is geen gebruik gemaakt. In plaats van het prachtige lied van Gerhard: "O, Hoofd vol bloed en wonden", komt Gezang 123, dat wel de wijze van het eerste heeft, maar daarmee niet kan worden vergeleken. Gellert, Munter en andere Duitsers van mindere rang worden vertaald en omgewerkt. Van de Engelse geestelijke liederen is slechts een, n.l. Gezang 155 overgenomen. C. Wesley is niet in aanmerking gekomen. Is dit toevallig, of waren de makers van ons Gezangboek bang voor de geest van het pietisme in Duitsland, het methodisme in Engeland?

Maar, omdat er nu in onze Gezangen liederen voorkomen, die o.i. gerust op zij gelegd hadden kunnen worden, vele zijn opgenomen, die bewezen hebben bij de Hervormde christenen grote ingang hebben gevonden. Wie als leraar der Hervormde Kerk oud is geworden kan zeer vele bewijzen daarvan bijbrengen. Hoevelen zijn niet getroost door dat schone lied: Rust mijn ziel, uw God is koning, wanneer tegenspoed op tegenspoed hen trof. Welk een vrede is menigmaal niet nedergedaald in het hart, dat door twijfel geslingerd werd als Gezang 58:6 en 7 werd gezongen. Wie stond niet menigmaal bij een ziekbed, waar een of ander Gezangvers uit de mond der kranke vernomen, bewijs gaf van rust en kalmte zoals b.v. Gezang 181 of 54:5. Met hoeveel warmte wordt bij de geopende graven gezongen Gezang 182 en hoeveel berusting is er niet gekomen als Gezang

VOOR

PSALMEN EN GEZANGEN,

BIJBELS, MUURTEKSTEN, KINDERBIJBELS,

CATECHISATIE BOEKEN, SCHOOLPRIJZEN

EN ALLE SOORTEN KRISTELIKE BOEKEN.

ALSMEDE

KANTOORBEHOEFTEEN,

FANTASIE ARTIKELEN, TROUWPRESNTEN

EN SPEELGOEDEREN,

schrijft aan

Kristelik Literatuur Depot,

Murray Gebouw,

PRESIDENTSTRAAT, JOHANNESBURG.

P.K. Bus 1089.

Telegrammen: "Books".

188 of 189 werd aangeheven. En als we dan luisteren mogen naar, of mede zingen met de gemeente bij het aanheffen van Gezang 2 of 3 of 4 of 7, en de warmte des gemoeds voelen, wanneer Gezang 38, 39, 43, 49, 51, 114, 123, 130, 154, 155, 156, 160, 161 worden gezongen, dan erkennen wij dankbaar dat wij in onze kerkliederen een bundel Gezangen hebben, die zowel in de huiselijke godsdienst als bij de openbare, in droeve zo wel als in blijde dagen een schat hebben tot vertroosting, verheffing, versterking van ons christelik geloof.

Merkwaardig mag het dan ook genoemd worden, dat uit onze Gezangen zovele zijn overgenomen door de Doopsgezinden en Luthersen in Nederland.

Of wij nu menen, dat deze bundel aan alle behoeften der gemeente voldoet? Neen dat niet! Dit gevoelen is ook gevoeld door de Synode der Nederlandse Hervormde Kerk, die in de jaren 1866 een vervolgbundel op de Gezangen liet verzamelen, waarin vele onderwerpen werden bezongen, die in ons boek niet gevonden werden. Wij hebben daarin Zondagsliederen, liederen voor inzegening van het huwelijk, bij inwijding van kerken, voorstelling van lidmaten, bevestiging en intrede van leraars, zondagsliederen en dergelijke plechtige gelegenheden, die wij zo hoog nodig hadden. Dan als aanhangsel enkele oude Duitse kerkliederen in het Nederlands overgezet, o.a. Luthers: Een vaste burg is onze God (naar Psalm 46); zijn overzetting van het oude Latijnse lied: Veni creator Spiritus (Geest des Heeren koni van Boven); het lied van Louise Henriette, Keurvorstin van Brandenburg: Jezus is mijn toeverlaat (wijze Gezang 39); Paul Gerhards: "Beveel gerust uw wegen" en "O, hoofd vol bloed en wonden"; Tersteegens: "Komt laat ons voortgaan kinderen."

Het pleit wel voor het dorre konservatisme, niet voor het geestelik-leven van vele gemeenten, leraars en kerkleden der Hervormde Kerk in Nederland, dat van die Gezangen zo weinig gebruik gemaakt wordt, maar wij weten hoe taai sommige leden zijn tegen wat men noemt: "nieuwigheden in de kerk." Zeker het is gevaarlik op elk gebied met elke stroming des tijds mede te gaan, door elke wind van lering zich te laten voortjagen, maar de Heer zelf heeft gezegd, dat men nieuwe wijn in nieuwe lederen zakken moet doen. Dit is ook

Norman Spencer & Norton, 241 Kerkstraat Centraal, PRETORIA.

FABRIKANTEN VAN ZUIDAFRIKAANSE MEUBELN,
GEMAAKT VAN TEAK- EIKEN HOUT, ENZ.

Ook Specialiteiten in

Karpetten,

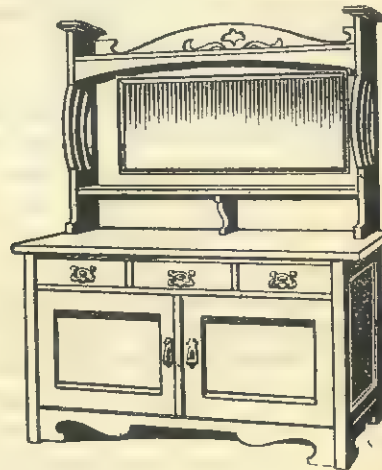
Linoleums,

Gordijnmateriaal,

Beddegoed,

Aardewerk,

Glaswerk, enz.

SCHRIJF OM KATALOGUS OF MONSTERS.

N.B.—Wij geven speciale verlaging voor Kerken, Scholen,
Hospitalen, Kostinrichtingen, enz.

PRETORIA.

Postbus 585.

Telefoon 650.

van toepassing op het kerklied. De tijd is voorbij, dat de kerk alleen in de O. Testamentiese Psalmen zijn christelik leven kan uitdrukken. Als bewijs hiervoor dient, dat zelfs in de Gereformeerde kringen in Holland, die niet van afkeer van het Calvinisme beschuldigd kunnen worden, in alle ernst de vraag is gedaan: of niet de tijd is gekomen om ook voor die kerk passende liederen te verzamelen en te gebruiken.

JAC. VAN BELKUM.

Vroue van Middelbare Leeftijd.

Vroue behoort 'n waarskuwing te neem, van sulke voortekens as buitengewone bloedwarmte, kort asemigheid, buitengewone senuagtigheid, prikkelbaarheid en neerslagtigheid — wat die nadering aandui van die onvermijdelike "Verandering" wat tot alle vroue van middelbare leeftijd kom. Ons het boekdele van bewijs gepubliseer om aan te toon dat Lydia E. Pinkham se Groente Mengsel die grootste hulp is wat vroue gedurende hierdie moeilike tydperk kan hê.

Lees omtrent hierdie twee Vroue:

Fremont, O.—"Ik het deur die gevaarlike tydperk van die lewe gegaan,—ik was ses-en-veertig jare oud, en het al die voortekens gehad wat tot daardie verandering behoort—buitengewone bloedwarmte, senuagtigheid, en was in 'n algemene swakke toestand, en daarom was dit vir mij so swaar om mij werk te doen. Die Lydia E. Pinkham se Groente Mengsel werd aanbeveel as die beste geneesmiddel vir mij moeilikhede, wat dit ook waarlik bewijs 't om te wees. Ik voel heelmaal beter en sterker vandat ik dit gebruik 't, en die verontrustende voortekens het verdwyn." —Mevr. M. GODDEN, 925 Napoleon Str., Fremont, Ohio.

Urbana, Ill.—"Gedurende die Verandering van die Lewe het

ik, bij al die verontrustende voortekens ook nog 'n aanval van koliek gehad wat die hele winter deur geduur 't en mij in 'n swakke toestand gelaat 't. Biijtje, het ik gevoel of ik nooit weer sou beter word nie. Ik het van Lydia E. Pinkham se Groente Mengsel gelees en wat 't vir vroue gedaan 't wat deur die Verandering in die Lewe gegaan 't, en daarom het ik aan mij dokter gesê dat ik dit wou probeer. Ik het spoedig sterker geword en die voortekens het verdwyn en U Groente Mengsel het mij 'n gesonde en 'n sterke vrou gemaak sodat ik weer al mij huiswerk kan doen. Ik kan nie die Lydia E. Pinkham se Groente Mengsel te sterk aanbeveel nie aan vroue wat deur die Verandering van die Lewe gaan." —Mevr. FRANK HENSON, 1316 Suid Orchade Straat, Urbana, Ill.

Overal reken vroue op

LYDIA E. PINKHAM SE GROENTE MENGSEL.

VERKRIJGBAAR BIJ APTEKERS EN HANDELAARS IN MEDISIJNE.

DIE LYDIA PINKHAM MEDISIJNE M'J., EIENAARS. LYNN, MASS., U.S.A.

IN MEMORIAM: Ds. GODDEFROY.

Geb. 1848, overleden 9 Augustus 1920, in zijn leven predikant te Lage Zwaluwe 1877. IJselmonde 1880. Achlum 1882. Pretoria 1887. Middelburg 1903. Emeritus 1917.

2 Tim. 4, vs. 7 en 8: "Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere de rechtvaardige Rechter in dien dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijne verschijning liefgehad hebben."

Het was mij vergund Ds. Goddefroy te leren kennen aan de avond van zijn leven, toen zijn krachten waren geweken en hij rusten moest van zijn veelbewogen en moeilike arbeid, toen hij dragen moest het kruis van te willen, maar niet meer te kunnen. Meermalen was het mij een genot bij hem te komen, hoe sprak uit alles zijn begaafdheid, zijn ontwikkeling, zijn geestes aristokratie, zijn vurige vaderlandsliefde, zijn vast vertrouwen op God. Hoe zwak hij ook was en hoe moeilijk hem ook het spreken viel, toch deed het hem zo goed van hart tot hart te spreken en met opgewektheid kon hij steeds vertellen van vroegere ervaringen. Al was zijn lichaam ziek, zijn geest bleef sterk en fris tot het laatste toe.

"Amo, credo," deze woorden vond ik op het schutblad van zijn veel gebruikte Bijbel. "Amo, credo": ik heb lief, ik geloof. Deze woorden waren de lijfspreuk van onze ontslapen vriend.

"Amo": Ik heb lief! Hij had lief! Zouden wij vergeten zijn innige liefde tot dit land, dat hij als een twee de vaderland had aangenomen en tot dit volk, dat zijn volk was geworden. Hij had lief met een sterke, trouwe liefde tot op het laatst van zijn leven. Meermalen heb ik uit zijn mond vernomen met gloeiende, welsprekende woorden, het verhaal van de omstandigheden, waaronder hij naar Zuidafrika kwam. In Holland had hij het goed—een goede werkkring en een veelbelovende toekomst. Op aandrang van Mr. Beelaerts van Blokland,

die toen in Holland de belangen van Transvaal behartigde, gaf hij dat alles op en gaf hij gehoor aan de roepstem om naar Transvaal te komen. Hier wachtte hem veel moeite en strijd: een onbekende toekomst. Vol hoge idealen kwam hij naar Zuidafrika. En aan die idealen heeft hij vastgehouden zijn levenlang. Afrika was zijn land geworden en het Afrikaner volk zijn volk. In zijn hart stond geschreven: Afrika eerst en Afrika voor Afrikaners. Er was een tijd dat Ds. Goddefroy invloed had op 't openbare leven van 't volk in Transvaal. In de dagen van de Republiek was hij één van die mannen, met wie rekening gehouden moesten worden. Zijn advies werd gaarne ingewonnen door de mannen, die de leiding van zaken hadden. Zijn invloed had hij altijd gebruikt voor de hoogste belangen van zijn volk. Voor die belangen heeft hij zichzelf en de zijnen opgeofferd. Met al de kracht van zijn sterk karakter en onbuigzame wil, verzette hij zich tegen het grote onrecht Zuid Afrika aangedaan.

Pas was zijn zo geliefd land in gevaar, of Ds. Goddefroy zond vier van zijn zonen om te gaan strijden voor Vrijheid en Recht. Zelf ging hij naar de kommando's om hen te bemoedigen, zijn eigen leven in gevaar brengend, maar geen offer was te groot, als zijn volk maar zegevierend uit de strijd zou komen. Toen Pretoria genomen werd moest hij vluchten. En daar in het lage veld van Pietersburg van alle gemak ontroofd, werd hij ziek, zwaar ziek aan de koorts. In die toestand werd hij gevangen en later naar Indië gestuurd. Wat moet dat niet voor hem geweest zijn: gescheiden van vrouw en kinderen, zijn volk en zijn werk.

Maar in weerwil van alles was en bleef hij, zoals hij het zelf meermalen heeft uitgedrukt, een "undesirable van alle dieven en moordenaars."

Veel werd van hem geëist. Niet alleen werd zijn sterk gestel voor goed geknakt, maar moest hij twee van zijn zonen afstaan op het altaar der vrijheid. Hij bleef liefhebben en geloven. Als banneling in gevangenschap liet hij het hoofd niet zakken en bleef hopen voor zijn land. Menig gebed is zeker opgestegen tot die God, die het recht der armen, der verdrukten gelden doet. Hij als gevangene, sprak de anderen moed in. Hij was hun leidsman en trooster, terwijl hij zelf een

zwaar kruis moest dragen. Een zwaar kruis vooral voor iemand met zulk een karakter en temperament.

Ja, hij heeft liefgehad, dat mogen en willen wij niet vergeten. Hij heeft geloofd! In het geloof aan de toekomst van zijn volk, trots alle politieke verdeeldheid en partij getwist, dat hem innig pijn veroorzaakte, is hij heengegaan.

"Amo": ik heb lief. Hij had lief de kerk waartoe hij behoorde. Wat de Hervormde Kerk vandaag is, heeft ze naast God vooral te danken aan mannen, zoals Goddefroy, van Belkum, Joubert, Wolmarans. Bij alle verschil van inzicht en gedraglijn moeten wij dat erkennen. Het zou een zelfvernederende ondankbaarheid wezen, indien de Hervormde Kerk dat vergeet. Zeker hij had zijn fouten en gebreken—wie van ons is zonder fouten—maar hij heeft gewerkt zolang hij werken kon. Moeilik was dat werk. Hij kwam hier als baanbreker. En wat betekende dat niet in die tijden! Zijn arbeidsveld strekte zich uit over de helft van Transvaal. Van de ene plaats naar de andere moest hij gaan over slechte wegen met slechte voertuigen; geen afstand was hem te groot, geen moeielijkheid te zwaar. Geen plaats dikwels om zijn vermoeid hoofd neer te leggen. Zo heel anders dan hij gewoon was in Holland. Maar hij de man van moed overwon met ijzersterke wil al die moeielikheden. Vol blijdschap deed hij zijn werk, vol vertrouwen ging hij voort op zijn moeielik pad. Hij heeft liefgehad. Gewerkt heeft hij zo lang hij werken kon. Zijn ideaal was, midden in zijn werk, tot hoger werk geroepen te worden. Met het heengaan van Pres. Steyn sprak hij vol aandoening: "Zo zou ik wensen heen te gaan." God had het anders gewild. De helden Gods zijn niet alleen zij die werken en strijden, maar ook zij, die wachten en lijden. Wachten moest hij en lijden de laatste levensjaren. In lijden in stille eenzaamheid, maar vol geduld en heldenmoed. Met het oog op de toekomst om daar te ontvangen de kroon der rechtvaardigheid, welke de rechtvaardige Rechter geven zal, die zijn verschijning liefgehad hebben.

Door velen zal hij gemist worden. Velen die hem gekend hebben en door hem geholpen zijn. De man met een open hart en open hand voor verdrukten, armen, lijdenden.

"Amo, credo, multatuli": ik heb lief, ik geloof; veel heb ik geleden. Zijn nagedachtenis word in ere gehouden. Amen!

J. H. GREIJVENSTEIN.

DE HEIDELBERGSE CATECHISMUS.

De Heidelbergse Catechismus is één van de drie Formulieren van Enigheid, die ook door de Nederduitsch Hervormde Kerk van Zuid-Afrika beleden worden.

Daarom heeft het ongetwijfeld zijn nut iets te weten over het ontstaan van dit belangrijke geschrift.

Aan de predikanten van onze kerk is als een verplichting opgelegd om minstens twaalfmaal per jaar uit deze Catechismus te prediken. Zeker is dit een uitnemende bepaling, want juist door de onderwijzing in de Catechismus ontvangt de gemeente een dogmatiese ondergrond, waarop zij haar kerk kan blijven bouwen.

Wat is eigenlijk een Catechismus?

Voor wij deze vraag beantwoorden, moeten wij weten, dat er verschillende Catechismussen bestaan hebben. De Heidelbergse is echter de bekendste en beroemdste geworden.

Ursinus, die één van de schrijvers van de Heidelbergse Catechismus is, geeft het volgende antwoord op de vraag, wat wij onder 'n catechismus hebben te verstaan.

—"Een Christelike Catechismus is 'n korte, duidelijke verklaring van de Christelike leer, uit de Schriften der Profeten en Apostelen samengesteld en in bepaalde vragen en antwoorden verdeeld."

Wij zien dus, dat de catechismus is 'n boek, waarin de kerkleer in vragen en antwoorden wordt behandeld.

Vanzelf komen wij nu aan de vraag:

Waarom en wanneer is ideze Catechismus geschreven?

De naam Heidelbergse Catechismus wijst reeds op de afkomst. Heidelberg was de hoofdstad van de Paltz, 'n land dat 'n onderdeel was van het grote Duitse Keizerrijk.

Enige tijd na de Kerk-Hervorming van Maarten Luther regeerde in Heidelberg de vrome vorst Frederik III, één der edelste en voortreffelijkste vorsten, die ooit in Duitsland regeerden, even vroom van hart als ontwikkeld van verstand.

Telefoon 179.

Postbus 458.

JOHN CLARK,

Opgericht 1888.

De begrafenisondernemer van Pretoria,
ten volle ingericht, ook voor
het balsemen.

Begravenissen worden geregeld zowel in
de Stad als Buiten.

Aanwezig dag en nacht.

264-268 Strubenstraat,
nabij St. Andriesstraat,
PRETORIA.

Begrafenisondernemer voor het
Gouvernement.

In die dagen hadden zeer velen in Duitsland zich van de Rooms Katholieke Kerk losgemaakt en zich bij de Hervorming aangesloten, maar er was helaas geen éénheid onder de Hervormers. Vooral onder de volgelingen van Luther en die van Calvijn bestond groot verschil in de leer hoe het H. Avondmaal moest gevierd worden.

Toen Frederik III. aan de regering kwam in 1559 vond hij in zijn land 'n heftige strijd over het Avondmaal. Frederik wilde daaraan 'n einde maken en nu zag hij duidelijk in, dat zijn volk behoefte had aan 'n goed leerboek, waaruit zij konden onderwezen worden in de beginselen der Hervorming, zoals deze het zuiverst uit Gods Woord werden verklaard.

Frederik stond in zijn geloofsovertuiging dichter bij Calvin dan bij Luther.

In Heidelberg was in die dagen 'n bekende Universiteit, de oudste van geheel Duitsland, reeds in 1386 gesticht.

Aan deze Universiteit waren twee beroemde professoren in de Godgeleerdheid, n.l. Zacharias Ursinus en Caspar Olevianus. Olevianus is later weer gewoon predikant geworden in Heidelberg, omdat dit meer naar zijn aard en roeping was.

Aan deze twee geleerde mannen draagt Frederik III. op 'n leerboek of catechismus te schrijven.

Als wij de levensgeschiedenis van Ursinus en Olevianus lezen dan worden wij getroffen, niet alleen door hun geleerdheid, maar bovenal door hun diep geloofsleven. Zij waren werkelijk Hervormden naar de beschrijving in Johannes 3, wedergeborenen des harten.

Ursinus heeft het grootste gedeelte van onze Heidelbergse Catechismus geschreven. Van hem is de beroemde verdeeling in de bekende drie stukken: Ellende, Verlossing en Dankbaarheid.

Olevianus kunnen wij de eindbewerker noemen. Menig schoon gedeelte heeft van hem die onvergankelijke gloed ontvangen, die ons nu nog bij iedere lezing op nieuw in hoge mate sticht.

In Januari van het jaar 1563 is de Catechismus gereed. Frederik III. roept nu 'n vergadering van alle predikanten in zijn land bijeen. Acht dagen wordt op

'T BRITS EN BUITENLANDSCH BIJBEL GENOOTSCHAP.

Depôt: Hoek van Bree- en Hoekstraat, JOHANNESBURG.

Het Genootschap, dat zooveel reeds heeft gedaan, om het licht des Evangelies te verspreiden, komt bij U aankloppen, om eene plaats in uwe gebeden en beurs.

't Is niet een bezigheid, die op winst uit is. Bijbels worden voor minder verkocht dan zij kosten. Nu vooral, dat alles zoo hoog in prijs is: papier alleen is zesmaal zoo duur, als voor den oorlog—heeft het Genootschap uwe steun nodig.

Het Genootschap stelt zich ten doel Gods Woord, zoo goedkoop mogelijk, binnen bereik van elke mensch te brengen. Het zoekt de duisternis te verdrijven, en den weg te banen voor den terugkomst van den Koning.

Het is inderdaad een Vriend der Zending, Gods Woord door onze Zendingen in Mashonaland en Nyasaland vertaald, werd door bemiddeling van dit Genootschap gedrukt, en zoo goedkoop mogelijk binnen bereik van die duizenden inboorlingen gebracht.

Van het Depôt in Johannesburg wordt het Woord in meer dan 100 verschillende talen verspreid. In 1918 zijn er meer dan 100.000 exemplaren op de missie van vrede uitgegaan.

Veel wordt gedaan, om de ongelukkige blinden te helpen, en het licht des levens in hun duisternis te brengen. Hun getal is, door dezen vreeslijken oorlog, grootelijks verhoogd. Het Genootschap heeft Gods Woord in verheven letters, in niet minder dan 38 verschillende talen.

Een vriend van allen dus vraagt uwe hulp, om alzo het menschedom te kunnen helpen.

Bijdragen kunnen gezonden worden aan:

Den WelEerw. GEO. LOWE,
Bus 639,
Johannesburg.

Bijbels en Testamenten zijn bij het Genootschap verkrijgbaar tegen de laagste prijzen. Speciale termen en afslag aan Predikanten, Zendingen en Zondagscholen.

Bij de Johannesburgsche Kolporteurs Vereeniging zijn Gezangenboeken, Kinderbijbels en Catechisatieboeken verkrijgbaar. Men schrijve aan "De Sekretaris", P. Bus 639, Johannesburg.

'Salamander' Brand-Assurantie Mpij. van Amsterdam

LAAGSTE KOMPETITIE TARIEVEN.

Onze Polissen dekken ook enige schade aangericht door **Weerlicht**, onverschillig of daarbij brand ontstond of niet.

Polissen uitgereikt in een der **beide Landstalen** al naar verkiezing van de geassureerde.

Schaden worden prompt geregeld en betaald door de ondergetekende gevolmachtigde Hoofd-Agenten voor Transvaal.

Schrijf ons voor verdere bijzonderheden.

TAYLOR & GEERLING,

29 KERKPLEIN, PRETORIA, P.K. Bus 738.

Vertegenwoordigers te Johannesburg:

A. J. VAN GINKEL & CO.,

Jeppe's Arcade No. 1, Beneden Verdieping, 109 FOXSTRAAT.

TRIO

VOOR

De Beste KOLEN

Adres Bus 832.

Telef. 698.

Strubenstraat 334,

PRETORIA.

deze vergadering te Heidelberg over de Catechismus gesproken en gehandeld. Nadat zij allen te zamen het H. Avondmaal gevierd hebben, wordt deze Heidelbergse Catechismus goedgekeurd en aangenomen.

Daar lag nu het leerboek, dat zoo'n machtigen invloed op het kerkelijk leven in verschillende landen zou uitoefenen.

Met grote blijdschap werd de Catechismus ontvangen. Reeds enkele weken na de eerste uitgave was er 'n tweede nodig. Het aantal uitgaven is in onze tijd niet meer te tellen. De catechismus is vertaald in bijna alle bekende talen der wereld.

Met welk 'n blijdschap hij ook ontvangen werd, zo is hij toch menigmaal 'n oorzaak van bittere strijd geworden.

De Luthersen (die de wezenlike tegenwoordigheid van het vlees en bloed van Christus bij het Avondmaal leren) waren niet tevreden met de Avondmaals leer volgens de Heidelbergse Catechismus. En toch staat juist hierin de Catechismus op zuiver Bijbels standpunt.

De hoofdaanval tegen Frederik III. en zijn Catechismus kwam van de Keizer van Duitsland, Maximiliaan II., en wel in 1566. De keizer, die opgestoot was door de vijanden van Frederik III., beval hem naar Augsburg te komen om aldaar op de Rijksdag voor hem te verschijnen.

In heldhaftig geloof gaat Frederik naar Augsburg, al weet hij vooruit, dat hij midden onder zijne vijanden komt.

Als hij de zaal binnentreedt, zit daar de Duitse keizer te midden van de Duitse vorsten. Achter hem staan enige Rooms Katholieke bisschoppen. Nog vele andere voorname personen zijn hier tegenwoordig.

Frederik is alleen met zijn zoon, die de Bijbel draagt.

De keizer beveelt hem nu de Heidelbergse Catechismus af te schaffen, anders zou op de strengste wijze tegen hem worden opgetreden. Frederik laat zich hierdoor geen vrees aanjagen. Heerlijk is de geloofsgetuigenis, die hij aflegt.

"Zo zegt hij: "Ik belijd mijn Catechismus. Hij is met gronden uit de Heilige Schrift zó gewapend, dat hij

Suidafrikaanse Spoorwega en Hawens.

Besoek een of meer van die volgende Badplase gedurende uwe volgende vakansie. Volledige besonderhede kan van die naaste Stasiemeester verkry word.

KAAPSTAD.—Die oudste en skoonste stad in Suidafrika.

MUIZENBERG EN KAAPSE SKIEREILAND.—Ongeëwenaard vir see-, bos- en berggesigte. Uitstekende badgeleentheid.

HERMANUS.—Enigsins uit die gewone rigting uit. Romantiese omgewing, uitstekende geleentheid om vis te vang en te roei.

SOMERSET STRAND.—Kalm en rustig; by uitstek die plek vir familie-uitstappies.

MOSELBAAI.—Goeie geleentheid vir seebaai. Gelykheid van klimaat, pragtige vergesigte by Windernis, George, ens. ens.

PORT ELIZABETH.—Voorstedelike aantreklikhede van 'n voorspoedige stad, tesame met die gesondheid van 'n opwekkende seevakansie-oord.

JEFFREY'S BAAI.—Opwekkende klimaat. Pragtige strand en skulpe. Veilig om te baai. Visse in rivier en see.

PORT ALFRED.—Kolfveld, een van die beste. Geskik vir roei op die rivier, visvangs en seebad.

GOOSLONDEN.—Die aantreklikheid van die seisoen is die uitkante op die Strand. Uitstekend vir seebaai, veruklike rivier.

DURBAN EN NOORD- EN SUIDKUS OORDE.—Eersteklas suidafrikaanse winterverblijf. Sub-tropiese omgewing, opwekkend, nuw.

PRETORIA.—Administratiewe hoofstad van die Unie geleë tussen 'n rijkdom van groen. Merkwaardige argitektuur. Ideale winter-verblijf.

BLOEMFONTEIN.—Die "Senter Stad". Uitstekende geleentheid vir opvoeding, historiese assosiasies. Droë gesonde klimaat.

JOHANNESBURG.—Die "Spil" van Suidafrika en middelpunt van die goudmyn nijwerheid. Hoogte 5,740 voet bokant die see-spieël. In die neentiger-jare 'n mijnkamp, tans 'n statige stad.

W. W. HOY,
Algemene Bestuurder.

Johannesburg.

onoverwinnelik is en met Gods hulp onoverwonne sal blyven. Overigens troost ik mij daarmede, dat mijn Heer en Heiland mij en alle gelovigen deze gewisse belofte gegeven heeft, dat ik alles wat ik om Zijns naams wille verlies, in de andere wereld duizendvoudig zal weder ontvangen."

Groot is de indruk door zijn krachtig getuigenis gemaakt. Zijn vijanden zijn getroffen door zijn heldhaftig geloof.

Eindelik staat één van de Duitse vorsten op, legt hem de hand op de schouder en zegt "Frederik, gij zijt vromer dan wij allen."

De Duitse Keizer is echter nog ontevreden. Nu legt Frederik de Bijbel op tafel en vraagt, dat men daaruit zal aantonen, dat zijn leerboek verkeerd is.

Ten slotte geeft men maar toe en kan Frederik ongehinderd en ongestraft weer naar Heidelberg terugkeren.

Door zijn kloekmoedig en gelovig optreden heeft Frederik III de Heidelbergse Catechismus voor de Kerk gered.

Aan deze vrome Duitse Vorst en de twee Godgeleerden Ursinus en Olevianus hebben wij onze Heidelbergse Catechismus te danken.

Van welk een grote betekenis dit boek geworden is, blijkt wel hieruit, dat dadelik alle Hervormde Kerken in Duitsland, Zwitserland en Nederland het als leerboek voor de gemeente hebben aangenomen, en bovenal, dat het op de grote Synode van Dordrecht in 1618 door de Hervormde Kerken van alle landen met algemene stemmen tot formulier van éenigheid werd verklaard.

De bedoeling is van ouds geweest om in de namiddag-godsdienstoefening de gemeente uit deze Catechismus te onderwijzen in de leer der Christelike Kerk.

Het is misschien goed om op deze plaats een enkel woord te zeggen over het Kort Begrip, of zoals de naam eigenlijk luidt: "Kort Begrip der Christelike Religie, voor die zich eerst begeven tot het gebruik van des Heren vondmaal."

Dit boekje is gemaakt op last van de Kerkeraad van Middelburg (Holland) door de predikant van die gemeente, ds. Hermanus Faukelius in het jaar 1608.

Men heeft dadelik gevoeld, dat het door vele jonge lidmaten te zwaar was om de gehele Catechismus te leren. Als leerboek voor de jeugd voldeed het daarom niet.

De Kerkeraad van Middelburg heeft het eerst hierin voorziening gemaakt door een kortere bewerking van de Heidelbergse Catechismus te laten maken, die wij nu nog hebben onder de naam van "Kort Begrip", en dat ook in onze Kerk als leerboek gebruikt wordt bij de aan-neming van lidmaten.

Maar keren wij weer terug tot de Heidelbergse Catechismus.

Bij de beoordeling van de inhoud van dit boek moeten wij niet vergeten in welke tijd het geschreven werd. Vele gedeelten zijn uitsluitend bedoeld om de Rooms-Katholieke kerkleer te bestrijden, terwijl ook het onderscheid met de Lutherse dogmatiek op sommige plaatsen met opzet naar voren gebracht is.

Niet genoeg kunnen wij het Bijbels karakter van dit boek roemen. Meermalen geeft het zelf de tekstverzen aan, waaruit de vragen en antwoorden genomen zijn. Ruim driehonderd en vijftig jaren wordt dit leerboek nu gebruikt en hierin hebben wij wel het beste bewijs van zijn onvergankelijke waarde.

Een huis dat onder alle stormen blijft staan, heeft een vast fundament.

De Catechismus is niet op enige leer van mensen, maar op Gods Woord alleen gegrond.

Duidelik en goed te begrijpen zijn de verklaringen van de Wet des Heeren en het Onze aVder. De behandeling der Voorzienigheid en vooral de eerste vraag, waarover, zoals iemand gezegd heeft, een Christen zijn leven lang leren kan, zijn biezonder schoon.

Juist dit aangrijpende begin:

—"Welke is uw enige troost beide in leven en in sterven", heeft dadelik de harten van duizende gelovigen voor de Catechismus gewonnen, omdat het spreekt van de diepste nood en tegelijk van de heerlijkste rijkdom, die voor een Christen kan bestaan.

Wij willen eindigen met de beoordeling van een bekende Duitse Godgeleerde:

—"De Heidelbergse Catechismus kan in zijn volle betekenis als het bloed en de vrucht van de gehele Duitse

en Franse Hervorming beschouwd worden; hij heeft de innige vroomheid van Luther, de helderheid van Melanchton, de eenvoud van Zwingli en het vuur van Calvijn."

En waar het Afrikaanse volk zich gaarne noemt het nageslacht van Franse, Duitse en Hollandse Hervormers, daar rust ook op onze Kerk de heilige plicht om dit erfstuk der Voorvaderen in ere te houden.

Het is daarom goed te begrijpen, zoals door iemand terecht is opgemerkt, dat de gemeente zich dit leerboek nog niet uit de hand laat nemen en het zijn de slechtste huisgezinnen niet, waar de Catechismus tot grondslag gelegd wordt van het godsdienstig onderwijs en het Christelik leven.

M.

A. J. B.

IETS OVER Ds. D. VAN DER HOFF.

In de "Kerkbode" van 9 September 1920, op bladzijde 965, schrijft Prof. J. du Plessis het volgende:

"Het moet voor de oningewijde, en voor de man die ver van boeken en boekerijen is, altijd een moeilijke zaak zijn getuigenis te wegeu, en beweringen en aanhalingen te kontroleren, zodat hij ten minste weten kan, welke de waarde is van wat door deze of gene getuige wordt gezegd of wat uit dit of dat boek wordt aangehaald. De wetten van getuigenis worden in ons dagelijks leven wel degelijk door ons gevolgd en gehoorzaamd. Wij zeggen b.v. van de ene man: "op zijn woord kunt gij staat maken, hij weet waar hij van spreekt, en is volkomen betrouwbaar." Van een ander menen wij: "hij is niet te vertrouwen, hij spreekt zijn mond voorbij, hij praat over dingen, waar hij niets van weet." Zo onderscheiden wij tussen het getuigenis van de ene en de andere mens.

Niet één persoon uit duizend doet dit, of kan dit doen, ten opzichte van b o e k e n. "Wat geschreven staat, staat geschreven," zo zeggen de meesten, zonder ooit te vragen of het waarheid of leugen is, dat er geschreven staat. Maar boeken verschillen evenzeer als mensen van elkaar. Er zijn vertrouwbare en onvertrouwbare boeken, boeken die met kennis van zaken spreken, waarachtige en leugenachtige boeken. Het is een gehele kunst om te kunnen oordelen hoedanig het karakter van een gegeven boek is, of het oprecht of onoprecht is en het waarheid of dwaling verkondigt. Eenvoudige mensen, die niet het vermogen bezitten, om het ene boek met het andere te vergelijken, moeten in deze zaak zich noodwendig laten leiden door het oordeel van beter ingelichte personen."

Dit zijn goede woorden! In deze regels wordt met juistheid de plicht beschreven van de ware geschiedvorsch, van de man, die door de geschiedenis te beschrijven en te laten spreken, de eenvoudigen en onkundigen wil voorlichten. Zij leggen de nadruk op wat in een paar woorden bij elke zaak, waarover men verschilt, dus ook bij de beoordeling van personen en zaken, die

geschiedenis gemaakt hebben, in acht genomen moet worden, kan gezegd worden: audi et alteram partem, d.i. hoor en weder hoor. Zo doet de rechter op de rechtbank, zo handelt elk man, die een billik oordeel wil vellen.

Van de professor aan de Theologische Kweekschool te Stellenbosch, van de schrijver van het boek *Christian Missions in South Africa*, van de heer J. du Plessis, B.A. (Kaap), B.D. (Edinburg) mocht men ook niets anders verwachten (1). Voor het aanwijzen van deze regel komt Z. HoogGel. dan ook het eresaluut toe.

Maar hier bij prof. du Plessis is schrijven of zeggen en doen evenals bij vele andere mensen twee. Waar het de wederlegging geldt van de dwaasheid van sommige Britten (eksentriek zoals zovelen van hun volk) die beweren, dat Israël in Brittanje is, wordt die regel door de Prof. goed toegepast. Waar evenwel de geschiedenis van het ontstaan van de Hervormde Kerk in Transvaal door hem wordt beschreven (Kerkbode van 17 en 24 Juni, 1 en 8 Juli 1920) schijnt hij die regel of niet te kennen of niet te willen toepassen. Of heeft de professor die eerst uitgevonden ná het schrijven over de Hervormde Kerk in Transvaal? Misschien is dit laatste geschied en dan zal het goed wezen ook uit andere boeken enig licht op die geschiedenis te laten vallen.

Dat Prof. du Plessis niet gehandeld heeft naar de door hem vastgelegde regel voor histories onderzoek, blijkt duidelijk uit de door hem gebruikte boeken. Zij zijn meest alle geschreven door mannen die hoe groot hun verdiensten ook mogen zijn voor de kerk in Kaapland, hevige bestrijders en bittere tegenstanders van Ds. van der Hoff zijn geweest: en voor zo verre zij niet persoonlijk iets tegen hem hadden, dan toch hem geen goed hart toedroegen, omdat hij aan de zijde van de Transvalers, die van hun kerk zich hadden onttrokken, zich had geschaard. Veel te veel gebruik is gemaakt door Prof. du Plessis van de ongenoemde schrijvers in tijdschriften

(1) Het is echter opmerkelijk, dat in het boek over de *Missions in S.A.* aan het werk der Engelse Zendinggenootschappen oneindig veel meer ruimte wordt gewijd, dan aan dat der Duitse Missies, die over het algemeen zeer vluchtig worden behandeld. Deze hebben m.i. wel een weinig meer aandacht verdiend dan er aan gegeven is. Slechts 57 uit 408 bladzijden worden aan de historie van hun werk gegeven: aan Dr. Philipp alleen 16.

als Elpis, de Zuid Afrikaan, van rapporten van hen die voor Ds. van der Hoff's komst nu en dan de Transvalers bezochten en die, hoe betrouwbaar ook in het dagelijks, maatschappelijk leven, uit de aard der zaak niet onbevooroordeeld in deze zaak waren. Daarentegen wordt het getuigenis van Ds. van der Hoff zelf en van leden zijner kerk in het geheel niet in aanmerking genomen.

Om iets te noemen. Op pagina 646 (Kerkbode 17 Juni 1920, schrijft Prof. du Plessis: "Volgens dezelfde schrijver (Mr. de Savornin Lohman) was hij (van der Hoff) voor zijn geestelijk werk geheel ongeschikt, zoals uit zijn latere geschiedenis allerevidentst gebleken is. De heer J. A. Smellekamp dicht (het) hem zelf toe, dat hij toneelspeler geweest was: doch deze beschuldiging zullen wij vooreerst laar laten, ofschoon Smellekamp, naar mijn oordeel, een betrouwbaar persoon was.

In de eerste plaats feilt hier het oordeel van de Professor over Smellekamp. Hij mag in het dagelijks leven, betrouwbaar geweest zijn, in wat hij schrijft over Ds. van der Hoff is hij geheel onbetrouwbaar. Deze leraar is nooit toneelspeler geweest. Nadat hij proponentsexamen had gedaan (6 Mei 1840) heeft hij, wachtend op een beroeping, op verschillende kantoren als klerk gediend; het laatst van 1 Juli 1851 tot op zijn vertrek naar Zuidafrika was hij in dienst op het kantoor van de firma Fred. Muller en Cie. te Amsterdam. Deze firma dreef een boekhandel in oude boeken. (1)

Eveneens is Mr. de Savornin Lohman in dit opzicht geen betrouwbare gids. Het verwondert ons dat hij kan schrijven, dat van der Hoff in 1843 zijn preekrok aan de kapstok hing, d.w.z. ophield predikant te zijn. In 1843 was hij nog geen leraar; hij was nog maar altijd proponent (2) die geen beroep had gekregen. Waarom niet? Om zijn minder goede eigenschappen? Och neen, van der Hoff, Ham, Stucki en andere proponenten van die dagen moesten jaren lang op een beroep wachten, als ze geen voorspraak hadden van invloedrijke mensen

(1) Zie Dr. Engelbrecht: de geschiedenis van de Nederduits Hervormde Kerk in Zuidafrika. bladz. 56 en voetnoot 1) blz. 57.

(2) Stickit minister, zo schrijft de professor. Dit is een schotse uitdrukking voor een proponent, die overal preekt, maar nergens beroepen wordt. Dit woord is niet mooi en niet geheel toepasselijk op de vele jonge mannen die in de jaren 1840-1850 geen beroep kregen, omdat er te veel leeraars waren. Dat zij niet beroepen werden was niet altijd hun schuld.

of bekend waren bij kerkeraden, omdat er te veel proponenten waren in die tijd. Waren dan ook Ham, Stucki Stickitt minsters?

Waarlijk de professor heeft zich in zijn geschiedenis van de Hervormde Kerk in Transvaal niet gehouden aan zijn eigen uitspraak in de Kerkbode van 9 September.

Nog erger maakt het Z. HoogGel. met zijn aanhaling uit het boek van Spoelstra: Het kerkelijk en godsdienstig leven der Boeren (1). In een noot op bladz. 647 (Kerkbode van 17 Juni) schrijft hij: Men vergelijk Spoelstra's "Maar Ds. van der Hoff, gij zijt noch geordend noch Gereformeerd." Waarom haalt de professor dat woord van Spoelstra aan, ofschoon hij in de tekst zegt: dat het boven alle redelijke bedenking verheven is, dat van der Hoff evenals John en Andrew Murray, Nicolaas Hofmeyer en Jan Henoch Neethling door de Haagse Kommissie tot de bediening der Sakramenten, d.i. geordend, toegelaten was. Mij dunkt de prof. had wel wat duidelijker en scherper Spoelstra mogen terecht wijzen, die zulk een onwaarheid heeft durven schrijven. Dit klemte te meer omdat Spoelstra, die in Holland gelegenheid en tijd genoeg heeft gehad om de archieven van de Haagse Kommissie te raadplegen, zich die moeite niet heeft getroost en dus maar neergeschreven, wat door Smellekamp, zeker niet met goede bedoelingen in Zuidafrika omtrent van der Hoff had gelieven uit te strooien. **Uit dit Archief blijkt dat Ds. van der Hoff op 18 Augustus 1852 door die Haagse Kommissie, die ook de proponenten voor de Hollandse koloniën, ordenden, is geordend op wettige wijze (2).**

De hoofdinhoud van het betoog van Prof. du Plessis is, dat Ds. van der Hoff is de stichter van de Hervormde Kerk in de Transvaal en de bewerker van de afscheiding van de Kaapse kerk. Hoe de professor tot deze konklusie kan komen, bij de door hem verkondigde methode van histories onderzoek, versta ik niet. Immers volgens hem en terecht moeten bij zulk een onderzoek beide partijen worden gehoord. Nu doet hij dit wel enigszins, maar uit zijn betoog blijkt duidelijk dat hij

(1) Ik heb reeds in de Almanak der Ned. Hervormde Kerk van Zuidafrika van het jaar 1917 aangetoond, hoe partijdig, hatelijk en dus onbetrouwbaar Spoelstra in zijn boek is.

(2) Dr. Engelbrecht, bladz. 57.

alleen als waarheid aanneemt wat zijn partij zegt, terwijl hij van der Hoff en zijn getuigen eenvoudig niet als betrouwbaar beschouwt. Wat is toch de zaak. Ds. van der Hoff heeft in geschrifte en mondeling zelf verklaard, dat hij geen afscheiding van de Kaapse kerk begeerde (1). Waarom zou hij dit hebben begeerd? Voor hem was het beter als leraar te arbeiden in een georganiseerd kerkverband, zoals de Kaapse kerk had, met hare wetten en bepalingen, dan te werken in een ongeorganiseerde kerk, waarin willekeur en persoonlijkheden gemakkelijk de overhand konden krijgen. Dat hij later evenwel zijn persoonlijk gevoel opzij gezet heeft en op aandringen van de lijdenden Generaal Pretorius, nadat hij van zijn kant alle bezwaren had uiteengezet, toegaf, dat hij bezweek voor het eenparig verlangen willen der Algemene Kerkvergadering in April 1853 te Rustenburg, om een afzonderlijk kerkgenootschap te zijn, zou ik meer een daad van zelfverloochening noemen dan van karakterloosheid en toegeven aan de wil van een volk, dat zich door één man en nog wel een vreemde deling niet liet leiden.

Of beschouwt Prof. du Plessis, van der Hoff als een man met twee aangezichten? Dat schijnt zo wel. Is zijn verklaring, dat hij liever onder de Kaapse kerk bleef dan alleen maar een woord geweest om zijn eigen gevoel te verbergen? Heeft hij alleen maar zo gesproken, om des te beter in het geheim voor afscheiding te kunnen pleiten? Ik meen dat christelijke liefde eiste dat wij elk man op zijn woord geloven: dat wij moeten aannemen dat iemand in zijn leven dingen kan doen, waartoe hij door anderen gedrongen wordt, met verloochening van eigen inzicht en gevoel.

Het wil mij voorkomen, dat Prof. du Plessis geen groot kenner van historie is. De geschiedenis toch leert dat geen enkel man zulk een invloed op zijn tijd kan uitoefenen, wanneer de tijd daarvoor niet rijp is, dat gewichtige dingen hun beslag krijgen. B.v. de Hervorming in Engeland onder Wickliffe, die in Bohemen tijdens Huss zijn mislukte, zijn op niets uitgelopen, omdat de tijd daarvoor niet rijp was, of liever misschien beter uitgedrukt, omdat het Gods tijd nog niet was. Toen daarentegen Luther een honderd jaar later optrad, is de

(1) Een stem uit Mooi-rivier. Voorrede, 1855.

Hervorming niet alleen gelukt, maar is zij als een geduchte brand door geheel Europa doorgegaan. Indien niet de Transvalers beslist waren geweest in hun begeerte om los te zijn van de Kaapse kerk en een eigen kerk te hebben, onder de naam, die zij had, toen men van 1836—1840 uit de Kaap trok, van der Hoff zou het nooit zijn gelukt, om die Hervormde kerk in Transvaal te stichten.

Op nog een andere zaak moet de aandacht worden gevestigd. Onze broeders in de Kaap en vooral onze mede-gelovigen in die kerk hebben geen goede kijk op de geschiedenis van Transvaal in de jaren 1836—1852. De Voortrekkers waren in die tijd weinig anders dan zwervende klompjes mensen, die van de ene naar de andere streek van midden Zuidafrika trokken. Zij werden nog enerzijds beschouwd als onderdanen van Brittanje, anderzijds als mensen die vrij wilden zijn en hun eigen regering vormen, vrij van dat land. Zelf wisten zij eigenlijk nog niet, welke hun status als volk was. Waren zij vrij, onafhankelijk of niet? Werden zij niet, nu het zwaard van Sir Henry Smith hen niet had kunnen overwinnen bedreigd, door de strijd met het geestelijk zwaard? Moesten zij niet vrezen dat zij door te staan in het kerkverband der Kaapse kerk, die om het op zijn zachtst uit te drukken, onder Engelse invloed stond, door dat geestelijk zwaard zouden worden bedwongen? Hadden niet de leraars uit de Kaap, die nu en dan de Transvalers bezochten en bedienden, in persoonlijke gesprekken de Britse vlag menigmaal aangeprezen?

Deze toestand verklaart geheel en al de weifelende houding tegenover de Kaapse kerk aangenomen door de trekkers in de Transvaal, te meer omdat zij door gemis aan eigen leraars, telkens de hulp van van Broeders van de Kaap nog nodig hadden.

Maar op de 17e Januari 1852 was tussen de Engelsen, vertegenwoordigd door C. M. Owen en Major W. S. Hogge en de Boeren aan deze zijde van de Transvaal het Zandrivier traktaat gesloten, waarbij de laatsten het recht erlangden om hun eigen zaken te besturen en hun eigen regering te hebben. Zij waren dus politiek vrij verklaard en het gevoel van die vrijheid, versterkt door dat zij nu een eigen leraar hadden, die

Wie de tucht lief heeft die heeft de wetenschap lief; maar wie de bestraffing haat, is onvernuftig.

Een kloeke huisvrouw is een kroon haars heeren; maar die beschaamd maakt is als verrotting in zijne beenderen.

Der rechtvaardigen gedachten zijn recht; der goddelozen raadslagen zijn bedrog.

Een ieder zal geprezen worden naar zijn verstandigheid is, maar die verkeerd van hart is, zal tot verachting wezen.

Beter is, die zich gering acht, en een knecht heeft, dan die zich zelven eert, en des broods gebrek heeft.

De rechtvaardige kent het leven zijner beesten; maar de barmhartigheden der goddelozen zijn wreed.

Die zijn land bouwt, zal van brood verzadigd worden; maar die ijdele mensen volgt, is verstandeloos.

Elke wijze vrouw bouwt haar huis; maar die zeer dwaas is, breekt het af met haar handen.

Een dwaas zal de tucht zijn Vaders versmaden; maar die de bestraffing waarneemt, zal kloekzinnig handelen.

Een aangename huisvrouw houdt de eer vast, gelijk de geweldigen de rijkdom vasthouden.

Een droge bete, en rust daarbij, is beter, dan een huis vol van geslachte beesten, met twist.

Tuchtig uw zoon, als er nog hoop is; maar verhef uw ziel niet, om hem te doden.

Die zijn oor stopt voor het geschrei des armen, die zal ook roepen, en niet verhoord worden.

onder geen enkele verplichting jegens het Britse Goevernement stond, deed ook de begeerte om kerkelijk onafhankelijk te zijn, ontwaken en steeds toenemen. Omdat zij nu ook niet meer de Kaapse kerk hadden te smeken om geestelijke hulp, was het ook niet meer nodig een achterdeur open te houden. Hoewel zij niet anders begeerden dan op een vriendelijke voet te staan, en in een christelijke geest te verkeren met de oude kerk in de oude Kolonie, konden zij nu toch gerust zich vrij van haar verklaren, en ook op geestelijk gebied zich als vrijen organiseren.

Het beweren van Prof. du Plessis, dat van der Hoff de stichter is van de Transvaalse kerk en de bewerker van haar afscheiding van de Kolonie houdt dus op filosofiese zowel als historische gronden geen stand. Niet Ds. van der Hoff heeft dat vrij zijn bewerkt: de Voortrekkers zelve, geleid door Generaal Pretorius en de andere voormannen hebben dat zelve gewild en doorgezet, tegen de wens van hun leraar. Op de vergadering der kerk in Augustus 1853 te Rustenburg, waarin tot afscheiding met algemene stemmen besloten was, heeft Ds. van der Hoff, die scriba was en geen voorzitter (Br. F. G. Wolmarans nam dit waar) meer dan een half uur gepleit tegen dat voorstel om de inlijving bij de Kaapse kerk te verwerpen. (1)

Het wonderlijkste in deze geschiedenis is wel, dat gezegd wordt dat Ds. van der Hoff voor predikant niet geschikt was. Dit wordt gezegd naar aanleiding van wat is geschreven door de heer W. H. de Savornin Lohman en de heer Hiddingh (2), die in 1856 een bezoek bracht aan Transvaal. Wat mij ook hierbij weer treft, is dat dit beweren omtrent Ds. van der Hoff steunt op het getuigenis van een paar mensen, die slechts een vluchtig bezoek aan Transvaal brachten en naar het mij voorkomt, niet erg goed gezind waren jegens van der Hoff. Mr. Hiddingh moest een onderzoek instellen naar klachten omtrent van der Hoff. Van wie waren die klachten gekomen? Hiddingh was niet onpartijdig, want hij pleitte telkens en overal voor hereniging met de Kaapse kerk, wat natuurlijk bij hem, een geboren Kapenaar, die heel weinig lust had om een kommissie

(1) Dr. Engelbrecht, blad. 67.

(2) Men leze het oordeel over deze man van prof. J. Lion Cachet, Gedenkboek der Gereformeerde Kerk in Z. Afrika, blz. 23.

van vijf leden, met van der Hoff aan het hoofd, te ontmoeten, omdat hij vreesde, dat men hem een strik wou spannen.

Dus ook hier weer rust wat de Prof. schrijft op beweringen van mensen, van der Hoff niet gunstig gezind.

En waarom nu was deze leraar dan ongeschikt. Mr. Hiddingh zegt hij was nors: hij was hoogmoedig, strevend naar onbepaalde heerschappij. Prof. du Plessis zegt dat van der Hoff driftig was, wat ook wijlen Ds. van Warmelo schrijft in zijn: In Memoriam.

Maakte dit hem nu ongeschikt? Ik zou aan Prof. du Plessis wel eens willen vragen, hoeveel leraars, ook onder zijn ambtgenoten, dan wel niet ongeschikt zijn.

Vroeger en later heb ik mensen gesproken en ondervraagd, die tijdgenoten waren van Ds. van der Hoff, wat er van deze beschuldigingen waar was. Allen hebben mij gezegd, dat zij daarvan nooit hadden gehoord; nog onlangs werd mij verzekerd, dat deze leraar in de omgang met anderen zeer vriendelijk en aangenaam was. Nu kan het wel waar wezen, dat hij tegenover zijn tegenstanders nors was, maar waarlijk die hebben het er ook naar gemaakt. Ik geloof dat zeer weinige leraars zich zouden hebben laten behandelen door een leraar van een andere kerk, als F. Lion Cachet deed in de vergadering te Rustenburg, November 1865. Merkwaardig moet het zeker in dit verband genoemd worden, dat Prof. J. Lion Cachet schrijft, dat Dr. van der Hoff zich altijd even vriendelijk tegenover de zijnen betoonde. (1).

En toch waren Ds. Postma en de zijnen ook in zekere zin tegenstanders van de leraar van Potchefstroom, maar Ds. Postma heeft ook nooit zo gelasterd van en zo veel kwaad gesticht tegen Ds. van der Hoff als de heren F. Lion Cachet, Jooste, Buhrmann, Smellenkamp en Hiddingh en hun aanhang. Hoeveel ergerlike en lasterlike artikelen zijn niet, in Elpis en de Zuid Afrikaan verschenen, waarin allerlei kwaad van hem en de Hervormde kerk werd geschreven.

Het kan heel wel waar zijn, dat Ds. van der Hoff heerszuchtig was; maar maakte hem dat ongeschikt voor leraar. Aangenomen dat dit waar is, hebben de omstandigheden hem dan niet zo gemaakt? Men leze

(1) Gedenkboek der Gereformeerde Kerk van Zuidafrika, bladz. 37.

eens wat Prof. Lion Cachet schrijft in het Gedenkboek op bladz. 65 e.v. over de toestanden in Transvaal.

Ds. van der Hoff was van 1853 tot 1863 geheel alleen predikant in de Transvaal; hij moest de kerk organiseren en daarvoor reizen per wagen van Potchefstroom tot Bloemhof, Marico tot Rustenburg, Lijdenburg en Heidelberg. Van kerkregering hadden de Vortrekkers weinig verstand en zijn woord was dus wet. Als dan in later jaren hij heerszuchtig was geworden, wie verwondert dit? Van zijn kollega's Smit en Bege-man heb ik dit nooit gehoord en zij zouden toch wel het meest ervan te lijden moeten hebben gehad.

Het zou mij te ver voeren, en ook te veel ruimte innemen in de Almanak, als ik op al deze punten dieper wilde ingaan. Ik meen dat de geschiedbeschrijving van Prof. du Plessis onhistorisch is en eenzijdig voor zoverre Ds. van der Hoff betreft: dat zijn oordeel over deze man is onchristelijk en berust alleen op het getuigenis van zijn tegenstanders, waaronder zeer bittere mannen waren, die zelve niet vrij zijn te pleiten van heerszucht, aanmatiging en liefdeloosheid. Ik meen, dat Ds. van der Hoff iets beters verdiend heeft dan dit onchristelijk, partijdig oordeel. Hij heeft zich aan de verdrukte, veronachtzaamde en verwaarloosde Transvalers gegeven: met hen omgegaan, geleefd, geleden, gestreden als een hunner, voor hun vrijheidsideaal met hen geworsteld en zich daardoor opgeofferd.

Mag er dan hier en daar een fout bij hem gevonden kunnen worden, hij is geweest en blijft

DE EERSTE STANDE LERAAR ONDER DE
EMIGRANTE BOEREN.
EN DAT IS ZIJNE ERE.

JAC. VAN BELKUM.

DE TROOSTER.

Lezen: Joh. 7—15.

Tekst: Joh. 16:8.

Cez. 153:2, 4. Cez. 151: 1, 4.

“Overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel”

De Christelike Kerk heeft door alle eeuwen heen beleden, dat God een Drieënig wezen is: Vader, Zoon en H. Geest; en hoewel er geen tekst in de Bijbel gevonden wordt, waarin zulk een leerstuk met zoveel woorden geleerd wordt, zo zijn de bouwstoffen daarvoor toch op bijna elke bladzijde van 't N. T. te vinden. En een van de duidelijkste en voornaamste (naar men meent) is de doopsformule: ...“hen dopende in de naam des Vaders en des Zoons en des H. Geestes”..., alwaar wij de woorden van de Zaligmaker zelf horen.

Aan de andere kant is het merkwaardig, dat geen een van de Apostelen ooit van een Drieënige God gesproken heeft, zelfs Paulus niet, die ons de meeste leerstukken van ons geloof heeft uitgewerkt en verklaard, al is het ook weer waar, dat hij zijn zegen, de bekende Apostoliese zegen, uitdrukt in de drieheid der Personen: ...“de genade van onze Heer Jezus Christus, de liefde van God, de Vader, en de gemeenschap van de Heilige Geest,” en dat hij gedurig, gelijk ook de andere Apostelen, van de H. Geest spreekt als “Hij”... De kerk der na-apostoliese tijd had natuurlijk haar redenen, en diepe, grondige redenen, waarom zij tot de aanname van 't leerstuk der Drieënigheid gekomen was, want oppervlakkig beschouwd, schijnt de zaak zoveel eenvoudiger te wezen, als men aanneemt net wat daar letterlik staat in het N. T., n.l. “Jezus, de enige en eeuwige Zoon van God, door de Vader geheiligd en in deze wereld gezonden.”

Hoe het ook zij, gemakkelijk te verstaan is dit leerstuk niet, en nog minder gemakkelijk, het te verklaren; maar als getrouwe zonen der kerk belijden wij, dat wij geloven in God-drieënig, Vader, Zoon en H. Geest!

De Trooster, de H. Geest, die Jezus hier belooft, openbaart zich in zijn genadewerk aan de zondaar van

tijd tot tijd in een andere hoedanigheid, zodat de te bekeren mens telkens als 't ware met een andere persoon der Drieënigheid in aanraking komt. Dit zal in de verdere bespreking van 't onderwerp duidelijk worden.

I. Overtuigen van Zonde—de sfeer van God, de Eerste Persoon—in welke toestand de gevoelens van de individuele mens overeenkomen met de gevoelens en gewaarwordingen van 't menselijke geslacht in de oude dag, toen God alleen, als eerste Persoon der Drieënigheid, bekend was.

De mensheid, en meer bepaald Israël, kende God in de oude dag alleen als Wetgever en Rechter, die strenge gehoorzaamheid eiste van zijn geboden en de overtreders van zijn wet zonder barmhartigheid vonniste. Wel werd er soms van God gedacht en gesproken, als... “Here, Here, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid; die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden; die de ongerechtigheid en de overtreding en de zonde vergeeft”... doch slechts weinige bevoorrechte mensenkinderen kenden Hem als zodanig; en alleen een Mozes had het onsterfelijke voorrecht en de genade, om die liefelijke naam van God te horen, uitgeroepen door de Almachtige zelf, en ruisend schoon en zoet, als 't dagbreken van een duizend morgens; als een hemelse orchestra, als 't spelen op gouden harpen!.....

Voor de mensheid in 't algemeen, onder welke naam of op welke plaats zij het Opperwezen ook heeft aangeroepen, was God slechts een vertoornde Rechter, een verterend vuur, bij wie geen mens kon wonen, en van wie geen genade of ontferming te wachten was, of het moest Hem afgekocht zijn door bloedige offers, menselijke zowel als dierlike. Bij de godheid van de oude dag was geen genade, geen ontferming, geen zonde-vergeving, geen liefde—altans zó dacht de mensheid!...

En nu brengt de H. Geest de individu, de enkeling, in dezelfde toestand: Hij overtuigt de mens van zonde; en daar is voor de arme, overtuigde zondaar in die toestand geen hoop op genade. Hij staat schuldig aan de grootste van alle zonden—de verwerping van de Zoon van God, het ongeloof; hij is een overtreder van de heilige wet van God, en met verschrikking en ontzetting

ziet hij nu de afgrond gapen aan zijn voet!... In zijn oud, ongevoelig zondaarsleven bekommerde hij zich niet over de zonde, was hij ook niet zo slecht in eigen oog, en gevoelde hij geen bezwaar, waarom ook hij niet genade zou ontvangen, als hij zulks begeerde. Maar als de H. G. zijn ogen geopend en hem zijn zonde getoond heeft, dan vervliegt alle hoop: dan ziet hij slechts de Rechter op de troon, in hittigheid des vuurs, dat de tegenstander verslinden zal... o, dan kan hij niet meer geloven, dat zulk een, als hij, zo goddeloos en slecht, nog op genade hopen mag!...

Mijn Br., heeft die Geest u reeds de ogen geopend? Of leeft gij nog in eigen-gerechtigheid en als een fatsoenlike zondaar, die dagelijks rondom zich duizenden ziet veel slechter en goddelozer dan hij; en die meent, als daar voor een moordenaar ter elfder ure nog genade was, waarom dan niet voor hem, als hij dit een dag begeert?

O, hoe beklag ik u, want gij vergeet, dat er onder de duizende moordenaars maar één was, die ter elfder ure genade kreeg, ja, dat zelfs de andere moordenaar, die ook in het zelfde oordeel was, niet genade ontving, doch God lasterende de eeuwigheid ingegaan is. Denk soms ook een weinig aan die andere moordenaar, die ter elfder ure geen genade ontving!... Ik beklag u, want zo spreekt de verblinde, verharde zondaar, dood in zonde en misdaden!

Doch wanneer de H. G. eerst het zoeklicht van overtuiging heeft laten vallen over een zwart zondaars-hart, dan ontspringt er aan zijn voet zulk een gapende afgrond van zwarte zonde, zulk een onmeetlike put van onreinheid, dat de van zonde overtuigde mens uitroept: "Ik verga in mijn ellende—voor mij is daar geen genade, kan daar geen genade meer zijn, want mijn misdaad is groter dan dat zij vergeven worde"...

O, zondaar, ziet gij reeds uw zonde, wanhoopt gij reeds aan uzelf? Siddert gij, als gij aan het oordeel denkt, aan de Grote Witte Troon, en Eén daarop, wiens aangezicht de hemel en de aarde wegvlieden?... en de boeken worden geopend, en het boek van uw geweten; en een ieder wordt geoordeeld naar wat geschreven staat in 't grote Boek der Gedachtenis, dat al de daden en woorden en gedachten der mensen vermeldt?...

Ja, als die Geest ons overtuigt van zonde, dan wanhopen wij aan onszelf, en dan hebben wij geen hoop meer op genade, of zaligheid, of hemel; dan neemt het soms lange jaren, voordat wij blijmoedig kunnen geloven, dat er voor ons, voor zulke snode zondaars als wij zijn, ook genade en vergiffenis bij God kan wezen... Maar geprezen zij de naam van onze Verlosser, want er is hoop!... Er is hoop, want die Geest heeft de eerste steen gelegd van de geestelike tempel Gods in ons; en Hij laat nooit varen de werken zijner hand.—Hij zal ook de tweede steen leggen.

II. En overtuigen van Gerechtigheid—het terrein van de Zoon. De tweede Persoon in de Drieënnigheid is de Vriend van zondaars en tollenaars; de Barmhartige, degene, die macht heeft op aarde de zonde te vergeven, en die ook gewillig is zulks te doen—Jezus Christus. Hij heeft de wet voor ons vervuld, de wereld met God verzoend; en zijn gerechtigheid wordt nu de gerechtigheid van allen, die Hem in geloof aannemen, als hun Heiland en Zaligmaker. En nu toont de Trooster, de H. G., aan de zondaar, die Hij reeds van zonde heeft overtuigd, de gerechtigheid van Christus, nodigt hem uit en moedigt hem aan, om zich die gerechtigheid in 't geloof toe te eigenen. Was het niet die Geest, die de ogen van de van zonde overtuigde zondaar op de gerechtigheid van Christus vestigde, en hem daartoe aanmoedigde; dan zou hij nooit de vrijmoedigheid hebben gehad, om daartoe te komen. Ja, het is de Trooster, die ons heenwijst naar het Lam van God, dat onze zonden droeg op 't hout, en ons moed influistert, om al onze hoop te stellen op 't vlekkeloos Lam, voor ons geslacht! Die Geest is het, die ons wederom overtuigt van de gerechtigheid en schuldvergeving, die daar voor ons in inze Heiland is; en dat dit alles het ware en wettige eigendom kan worden van elk vermoeide hart, dat in de Christus Gods geloven wil. En zo gerechtvaardigd voor God, rijst het verlangen in 't harte op, om voortaan voor Hem te leven en te werken!...

Is daar vandaag onder mijn lezers een schuldige, die door die eeuwige Geest overtuigd is van zonde, en zichzelf kent als een arme, doemwaardige zondaar, onder de vloek der wet, en verloren?... Een arme, ongelukkige overtreders van Gods heilige wet, die tot zichzelf

zegt: "Voor mij is daar geen hoop meer; ik heb te zwaar gezondigd, te dikwels die Geest weerstaan, gesmaad, bedroefd!... En ik heb zo menigmaal reeds tot God geroepen uit de benauwdheid van mijn geest, om ook mij te vergeven, te verlossen, levend te maken; maar op al mijn gebeden is daar geen antwoord, geen verhoring... Ach, ik moet met Koning Saul weeklagen: "De Here hoort mij niet, noch in dromen, noch in gezichten, ook niet uit zijn woord, of door de prediking van zijn dienstknechten, de Evangeliedienaars"... Mijn hart is zo hard als steen, zo zwaar als lood; en bij al mijn smarte is daar geen licht, geen vrede, maar daar vreet aan mijn hart reeds de worm der wroeging, die nimmer sluimert, die nimmer slaapt.... "Ja, duizend bittere hartetranen, u alleen bekende smart, doen de vreugd mijns levens tanen; duizend bittere hartetranen, u alleen bekende smart, knagen rusteloos aan mijn hart!... Zelfs mijn tranen en gebeden keren schuldig tot mij weer, smeken om vergeving, Heer!"...

O, mijn Br., of Zuster, wiens hartetaal ik daar heb vertolkt, laat u vandaag leiden en leren, als een klein kind, door die Geest (de Trooster, u beloofd), waar Hij u voeren wil en zal tot dat eenzaam Kruis, alwaar zovele miljoenen rust gevonden hebben en vrede voor hun arm gejaagd hart, en genezing voor de wonden van hun arme, vermoeide zielen. Schuil vandaag met uw wonden in de wonden van Christus, en laat u door die Geest overtuigen van gerechtigheid—de gerechtigheid van Christus, die uw gerechtigheid worden kan. Daar is rust, waarlik rust, aan de voeten van uw Heiland voor allen die dit met ernst begeren en zoeken... Waarom zo ongelukkig, zo onrustig, zo vermoeid? Omdat die Geest met u strijdt, en u zoekt te leiden tot Jezus; ja, u soebat, aan te nemen, toe te eigenen de gerechtigheid van Christus. Niet waar, een strijd, een worsteling, vermoeit een mens?... En daarom zijt gij zo vermoeid, zo ongelukkig, omdat de Geest Gods met u stoet... Geef de worsteling op vandaag en laat u leiden, en gij zult rust vinden voor uw ziel...

"Ga, waar die Geest u roept, en volgbaar laat u leiden, gehoorzaam te allen tijd op de ongewisse paën, als knechten in Zijn dienst, neen, als geliefde kinderen, de weg, die Hij u leert te gaan"...

III. Dan overtuigt Hij ook van oordeel—de werkring van de H. Geest. Als derde Persoon in de Drieënnigheid is Hij degene, die Gods Kerk en Heilgezanten steeds ten leraar is geweest; degene, die de gelovige onderwijst en in alle waarheid leidt, en hem indachtig maakt de beloften van de Meester. Zonder de invloed van zijn levenwekkende kracht is het Woord Gods een dode letter—zijn de beloften van Christus slechts gesprekken uit een lang, vervlogen verleden. Hij overtuigt van zonde en gerechtigheid, maar ook van oordeel—van oordeel in 't hart van de verlostte. Want zie, dit oordeel is niet de afrekening, het vonnis, aan 't einde van de wereld, in de morgen der opstanding, maar de dagelijkse overtuiging van zonde en tekortkomingen tot vernieuwing des levens in 't hart van Gods kind, op weg der heiligmaking... En dagelijks moet dit vonnis geveld, dit oordeel voltrokken worden in 't hart van de christen, want dagelijks worden de voeten der ziel bezoedeld met 't stof van een zondige aarde, en 't heilighdom des harten besmet met de onreinheid van een verloren wereld!

Hij overtuigt van oordeel; en verschrikkelijk is dit oordeel, als een verterend vuur, over de verlostte. Daar is geen oordeel zo vreeselijk, als het oordeel, dat de Heilige Geest vonnist over en in de ziel van de wedergeboren mens, wanneer deze aan een of ander overtreding schuldig staat—gewoonlijk niet grote zonden, doch de "kleine vossen", die de wijngaarden van Gods kinderen vernielen.

Grote zonde en misdaad is haast ondenkbaar ten opzichte van de verlostte, bekeerde mens: want die uit God geboren is, zondigt niet, begaat niet een zonde tot de dood toe. En als dit toch gebeurt, dan is het in één woord: verschrikkelijk! De oude christenen van de martelaars eeuwen hebben gemeend, dat er voor zulk een zonde geen genade, geen vergiffenis meer is: het is een zonde tot de dood toe, waarvan de Apostel Johannes zegt, dat de discipelen niet voor de zodanige behoeven te bidden, omdat er toch geen verhoring, geen vergiffenis volgen zal. De oude kerk heeft dezulken, die schuldig stonden aan grote misdaden, dan ook voor vervallen van alle genade verklaard, en ze afgesneden van de christelijke gemeenschap. De lange, vier-jarige

censuurschap (en soms nog langer) was in zwang alleen ten opzichte van degenen, die gedurende de grote, bittere vervolgingen door menselijke zwakheid afvallig zijn geworden. Voor de vrijwillige zondaar was daar geen hoop meer, geen genade, geen hemel...

Laat ons echter vertrouwen, dat de oude kerk hier op dit punt dwaalde, en dat er, volgens de leer onzer kerk, geen afval der heiligen is, zodat een ware christen vallen kan, maar vervallen nooit; ja, laat ons geloven, dat er voor elke zondaar genade en vergeving is, die met berouw komt tot het Kruis des Levens... Maar dit staat toch vast, dat de in zonde gevallen bekeerde mens eerst na veel strijd en wonden weer tot genade en vrede komt. Ja, het neemt soms jaren van rouw en wroeging en zelfverwijt, en een verwachting van hittigheid des toorns en des vuurs, want hij is als degene, die de Zoon van God vertrden en het bloed des Testaments onrein geacht heeft: O, wee, wee, de arme christen, die wederom in zonde valt!... Zoals ik zeg, al vergeeft God hem ook weer, dan is toch zijn leven voor vele, vele jaren een hel op aarde; en het oordeel, dat de Heilige Geest over hem velt, is duizendmaal verschrikkelijker dan de verdoemenis, waarin de onbekeerde, roekeloze zondaar eens zinken zal... O, christen, om uws levens wil, ter wille van uw zielevrede, hoed u voor de zonde!

Maar zelfs de kleine zonden, de dagelijkse zwakheden, die de verlostte aankleven, die Christus gerechtigheid deelachtig is, en waarvan die Geest hem overtuigt, zijn verschrikkelijk en het oordeel nog verschrikkelijker. Kent gij, mijn Br., of Z., dat brandend, verschroeïend vuur, dat een mens verteert, als hij ontrouw was, en de geboden van zijn God niet heeft bewaard met die ijver en nauwgezetheid, die de Here eist? Kent gij de pijn en wroeging hierbinnen, die rusteloos knaagt als een worm, die in 't hart leeft, en daar alles, alle vreugde en alle blijdschap, wreed verslindt? Een wroeging, die u geen rust of vrede laat, zelfs niet in de nacht, als Gods vermoeide schepping slaapt, en u om-en-om doet draaien op uw bed, uw peluw benattend met hete tranen?

Dit is het oordeel des Geestes; de wijze, waarop Hij overtuigt van zonde en 't oordeel, het gericht houdt, en de vierschaar spant over het geweten, opdat Hij wederom tot berouw en genade en vergiffenis u brengen

mag. En opdat gij niet eens in de grote dag van Christus, in 't Laatste Oordeel, aan 't einde van de wereld en de tijd, uw vonnis ontvangt, moet gij het hier vernemen en dragen; en dit vonnis, dit oordeel in het geweten van de verlostte, wedergeboren mens, is zo zeker en werkelijk, als het oordeel van de onbekeerde zondaar, die eenmaal op de jongste dag gevonnist zal worden.

Ja, hier in dit leven vindt de zonde de gelovige mens uit, en moet hij de bittere vrucht daarvan plukken, opdat zijn ziel niet in de verdoemenis komt... En zalig de mens, met wie God alzo handelt, dat hij in dit aardse leven mag lijden en boeten voor zijn zonde, als een loutering, die zijn ziel zuivert en heiligt! Want ook de onbekeerde mens moet maaïen, wat hij gezaaid heeft, en "zijn ziel wordt met vele smarten doorstoken, want het kwaad is bitter, en de goddeloze heeft geen vrede", zegt de Profeet. En toch is dit lijden, is deze smart, voor hem geen uitdelging van het kwaad, geen boete voor de zonde, want hij moet nog eens voor de grote, witte Troon loon ontvangen naar werken, en eeuwige pijniging maaïen, waar hij hier de dood gezaaid heeft.

Daarom, buig diep vandaag, onbekeerde, en bid om genade, om overtuiging van zonde en van gerechtigheid en van oordeel! Buig diep, verlostte, en bid, dat die Geest u overtuigen mag van oordeel, en van het kwaad van lauwheid en onverschilligheid en wereldgezindheid, en dit uitbranden mag uit uw hart!...

O, laat ons sterk roepen tot die Geest, die alleen ons overtuigen kan van zonde, maar daarna ook weer toont het Kruis der redding, de gerechtigheid van Christus, en de weg van een geheiligd, godgewijd leven! En daar, waar Hij bestraft, zal Hij ook weer troosten, want Hij is de Trooster. O, Hij vertrooste, verblijde vandaag elk bedroefd, gebroken hart, dat op Hem wacht; ja, Hij vervulle onze harten met het vuur van Pinksterdag, opdat er weer brande in onze ziel de blijdschap van onze "eerste liefde!" En dat allen, die daar naar verlangen, weer zingen mogen:

"O, blijde dag, o, zaalge stond,
toen 'k eerst mijn heil in Jezus vond!
Des hemels voorsmaak geeft mij moed,
en 'k zing van 't onvergankelijk goed!"...

“Och, brak die dag ook spoedig aan,
 dat Kaffer, Moor en Indiaan
 de knie voor u, o Jezus, bogen:
 o, Geest! o, Geest; breek door, breek door!
 Dat alle volk zijn heilleer hoor’;
 zo blijkt uw godlik alvermogen;
 zo wordt zijn godsdienst één alom,
 en heel dees aard zijn heiligdom”...

J. K.

Zwartruggens, 20 Okt. 1920.

“PAUL KRUGER.”

(Dit gedicht werd geschreven gedurende mijn ballingschap, als krijgsgevangene, op St. Helena, 1900—1902, en wel in de dagen, toen President Kruger aan boord van de “Gelderland”, het oorlogschip van de dapperere Nederlandse Koningin Wilhelmina—de enigste onder de Vorsten, die het durfde wagen sympathie voor de oude man te tonen—naar Europa ging, om met de hoed in de hand bij de gekroonde hoofden (en niet-ge-kroonde) te bedelen om interventie (arbitratie) in zake de oorlog. In daardie dagen klopte ons hart nog vol hoop voor de toekomst!... Toen ik dan ook een zekere avond dit gedicht resiteerde in de krijgsgevangen-club, St. Helena, tijdens de opvoering van een toneelstuk (gedurende de pauze), was het gehoor buiten zich zelf: zulk een furore heb ik nooit weer, vóór of na die tijd beleefd... Ik heb “Paul Kruger” reeds vroeger in druk uitgegeven, doch aangezien dit mijn eersteling was, kwamen daarin verschillende zwakke punten voor, zwakke zinsbouw, of onduidelijke regels. Ik heb het echter nu zorgvuldig nagezien, en stuur het also gekorrigeerd ter perse, voor de Almanak.

Het is vandaag—12 Okt. 1920—juist 21 jaar—de mondig wording—dat de oorlog door de twee Republieken aan Groot Brittanje verklaard werd!).

1. Zing, Muze, zing en laat mij zingen
 het lied, dat eenmaal Orpheus zong:
 opdat ik ook de toon mag dwingen,
 die hem verdriet uit 't harte wrong;
 opdat ik, door uw gloed gedreven,
 de held in 't alledaagse leven
 mag schilderen, gelijk hij is;
 opdat ik van hem mag gewagen,
 zoals hij is in donkre dagen
 van ziels-verdriet en droefenis!
2. Waar vind ik taal? Waar vind ik woorden,
 te schetsen u die grote held?—
 van Zuiderstrand tot sneeuw-wit Noorden
 wordt reeds zijn naam alom vermeld!...
 En moge eens, gij held der helden,

een betre pen uw deug vermelden
dan mijne, die u hulde biedt!
Transvaal, kan ooit een ingezeten'
van u uw grootste zoon vergeten?
wiens hart noemt reeds "Oom Paul" niet?

3. Reeds is zijn beeld in vele landen
door pers verspreid in overvloed:
zijn grove trekken, ruwe handen,
de riempies-schoenen, hoge hoed,
de kromsteel pijp er bij gerekend,
die worden even licht getékend,
en zijn ook overal bekend,
als 't glas op een van Chamb'lains ogen,
als 't kroezig haar, in lok en bogen,
op Bismarck's hoofd, met zorg verwend!
4. Toch straalt er kracht uit heel zijn wezen,
een kracht, die niemand teek'nen zal!
Ja, in zijn oog is er te lezen
hetgeen men vindt in 't mannen-tal,
dat door natuur begaafd tot leiders
en d'eeuwen door tot de bevrijders
van volkren in hun blinde smart;
hun ideaal vlamt hoog, verheven,
de roëping van een heldenleven:
op 's mensdoms outer schroeit hun hart!
5. Er is een kracht, die hém na blijft zweven,
als hij tot u gesproken heeft:
Het is de kracht, die, in dit leven,
't geloof van overtuiging geeft!
't Is het geloofsvuur der profeten,
de brandend' gloed van de poëten,
die in zijn fiere boezem blaakt:
Het is de geest van hoger sferen,
die hem gestaag blijft inspireren,
en hem onoverwinlik maakt.
6. Het is, omdat hij zijn vertrouwen
op God, zijn God, onwrikbaar stelt...
of zal het hem nog eens gaan rouwen?
Komt hij bedrogen uit, die held?...
Wanneer zij hem in England hoorden,

hoe zou men luistren naar zijn woorden!
Men zou verrast, verwonderd zijn:
Publieke opinie zou gevangen,
een betere haar plaats vevangen:
men zou hem eren, groot en klein.

7. Europa is hij heengekomen
door Englands vrijheid-moordend' daad.
Door vreemden wordt zijn land genomen,
zijn volk verwoest, zijn naam gesmaad.
Hij gaat gebukt door moeilijkheden
en leeft in tranen en gebeden,
terwille van zijn land en volk.
Hij wacht nog steeds op d' ogenblikken,
dat God opnieuw hem zal verkwikken
door 't wegdoen van die donkre wolk.
8. "Zal geen der vorsten arbitrerén?"...
—zo heeft hij in Den Haag gevraagd!—
"k ontken het niet, wij hebben keren
"verkeerd gedaan, te veel gewaagd;
"wij zijn de oorlog 't eerst begonnen,
"maar toch, wij hebben goed bezonnen:
"wij achtten dus die stap niet licht!
"Ja, England stelde hare eisen
"zo hoog,—wij kunnen dat bewijzen—
"het was voorwaar onz' heil'ge plicht...
9. "Wij hebben de getuigenissen,
"die spreken zullen voor het Recht...
"Laat men maar tussen ons beslissen:
"Wij vragen Recht... het Volkren Recht"...
Zo spreekt die held ter neergeslagen,
wanneer hij pleit in donkre dagen
voor Vrijheid!... o, hij is de tolk,
de zware klok, als hij de rampen,
waartegen zij zo bitter kampen,
uitluidt van zijn verdrukte volk.
10. Toen iemand sprak van scheiding smarte,
zovér van haar, zijn gemalin,
verlangde hij met brandend harte,
haar weer te zien, zijn echt-vriendin.
Ook hoopte hij (het is genade!)

eens weer te komen tot die gade,
 gesterkt met kracht door Hogerhand;
 De vijand heeft zich zó gedragen,
 dat over h a a r hij niet mog klagen,
 Maar: "O, die land! die land!! die land!!!"

11. Wanneer hij pleit, dan wordt zijn stemme
 zo zacht, gelijk die van een vrouw,
 als angsten haar het hart omklemmen
 in vrees voor bittere moeder-rouw...
 Dan werpt hij weer onstuimig de handen
 van zich, alsof zij snel de banden
 verbreken, waar zijn volk in smacht...
 Maar 't is, als iemand reeds verklaarde,
 men moet hem h o r e n, om de waarde
 te voelen van zijn woord en kracht.
12. Zal 't met hem gaan, gelijk wij lezen
 van Nebo's grijze Smekeling?...
 Zal hij de vrijheidsbédlaar wezen,
 ja, heel zijn leven banneling?...
 En zal hij lange, lange jaren
 naar 't Kanaän nog moeten staren,
 waar iemand voor hem arbitreert?...
 Of zal hij ook op Pisga sterven,
 en zijn beloofde Erfland derven,
 zoals van Mozes wordt geleerd?
13. Zal jaren klinken in zijn oren
 het arbitratie-klokgebrom,
 terwijl hij van zijn volk moet horen
 't gekerm der stervenden rondom?...
 Zal hij tot kindsheid moeten sloven,
 voordat de volken hem geloven,
 en men dus eens het Recht erkent?...
 Zal hij naar 't land hem dierbaar keren
 en weer dat vrije volk regeren,
 als soevereine president?.....
14. Zijn antwoord is, dat er bij Gode
 nog alle dingen mogelijk zijn:
 Hij helpt slechts hen, die Zijn geboden
 bewaren in een harte rein!...
 Hier was een man, die zijne sterkte,
 de kracht, waarin hij leefde en werkte,

gesteld heeft tot des Heren eer:
 Wat lot hem hier op aard' moog' treffen,
 't is Gods wil!—hij zal 't hoofd opheffen:
 die troost verlaat hem nimmermeer!

15. Maar als de "Vierkleur" weer zal wappren
 aan vrije Afrikaanse strand,
 en z' ons herinnert aan de dappren,
 die stierven voor een vaderland;
 wanneer de velden lieflijk bloeien,
 de mielie hoog en blauw zal groeien
 daar in de bloed-doorweekte grond:
 het land zijn vette vrucht zal geven,
 en 't ons zal zijn, als Edens dreven,
 waar wij een blik slaan in het rond.
16. Wanneer de lammren 's avonds hollen,
 als men ze drijft naar kraal en stal:
 de landman in de donkre kollen
 van bloed weer rijklik oogsten zal;
 als land en vee slechts voorspoed telen,
 de vooglen zoet en lieflijk kwelen,
 Transvaal een Paradijs gelijkt;
 en er aan 't Oosten, Zuiden, Noorden
 der Vaalrivierse treurwilg boorden
 het land met huis en hof weer prijkt:
17. Wanneer dan in die schone dagen,
 o, moeder, die dees reeg'len leest,
 uw kleine kindren zullen vragen:
 "Ma, waarom was de strijd geweest?"
 O, wil 't u dan tot plicht-werk stellen,
 die kleine kindren te vertellen
 van d' edle Afrikaanse held:
 O, word niet moede hen te leren,
 de oude Staatsman steeds te eren,
 in vreemde land gehoond, gekweld!
18. En vaders, als gij met uw zonen
 weer samen zit om d' oude haard,
 wilt liefde aan uw broeder tonen,
 wanneer g' op 't beeld van Kruger staart!...
 Wilt voor de liefde, die, in zijn leven,
 hij had voor 't land, hem 't al vergeven:

Zo maakt gij dan zijn lijden zacht!...
 Laat haat en nijd in d' afgrond zinken,
 opdat zijn naam nog voort 'moog' klinken
 tot in het verste nageslacht!

J. KUHN.
 Zwartruggens, 12 Okt. 1920.

VANWAAR—WAARHEEN?

Gen. 16.8.

Toen Abram in het land Kanaan kwam beloofde God hem, dat hij dat land erfelijk zou bezitten en dat zijn geslacht ontelbaar zou zijn als de sterren aan de hemel en het zand aan de oever der zee. Maar de tijd ging voorbij en Abram moest rondtrekken, maar had geen stukje van dat land in eigendom en er was geen spoor van 'n nageslacht. Sarai werd hierover ongerust. Het scheen alsof God zijn belofte vergeten had, en daarom deed zij aan Abram het voorstel, dat hij Hagar haar Egyptiese slavin ook tot vrouw zou nemen in de hoop, dat zij kinderen zou krijgen. Abram luisterde en toen Hagar merkte, dat zij moeder zou worden ontwaakten in haar grote gedachten.

Het is zo menselijk en zo begrijpelijk, vooral als wij er aan denken hoe in die dagen reeds een kinderloos huwelijk als door God gestraft beschouwd werd. Hagar voelde zichzelve gezegend en bevoorrecht boven haar meesteres en werd ongehoorzaam. Was zij dan niet in dit opzicht ten minste beter dan Sarai? Op de klacht van zijne vrouw antwoordde Abram, dat hij haar geen onrecht gedaan had, dat Hagar nog hare slavin was, met wie zij kan doen naar haar goedvinden, maar toen Sarai de Egyptiese slavin vernederde en strafte, vluchtte deze weg van haar huis.

O, wat 'n wilde gedachten zijn daar zeker in hart en hoofd van Hagar geweest op die vlucht! Zij zou Sarai wel eens wijzen, dat zij haar niet zou gehoorzamen; dan liever terug naar Egypte, naar haar eigen mensen en daar zou zij geëerd worden als de moeder van 'n kind van een van Kanaans grote herdersvorsten. Zou Abram haar missen, haar zoeken, haar smeeken terug te komen, haar verkiezen boven Sarai?

De reis is ver, en de dag wordt heet en eindelijk gaat Hagar zitten bij 'n put aan de weg en daar beginnen ook andere gedachten bij haar op te komen, begint haar geweten te spreken, en dan vindt haar de Engel des Heeren, die haar vraagt: Hagar, gij dienst-

maagd van Sarai! van waar komt gij, en waar zult gij heengaan?

Zij erkent dat zij vluchtende is voor het aangezicht harer vrouw Sarai, en de Engel zegt haar, dat zij moet terugkeren, en zich vernederen en gehoorzaam zijn, en hij zegt haar ook, dat God haar zal zegenen, en haar zoon tot 'n groot volk zal maken en dat zijn naam zal zijn Ismaël. Wij weten hoe deze dingen zijn uitgekomen en nog heden bestaat het volk der Arabieren, als 'n vrij, fier volk, dat alleen woont en geen overheersing van anderen verdraagt.

Van waar komt gij en waar zult gij heengaan? Is dit niet 'n aller eenvoudigste en allernatuurlijkste vraag aan een eenzame reiziger in de woestijn? Het was gevaarlijk om alleen te reizen in die dagen en vooral voor ene vrouw; als 'n man haar zo alleen vindt, zal hij natuurlijk zo iets vragen, maar in dit geval heeft die vraag 'n veel dieper betekenis. Niet alleen wil de Engel des Heeren weten of Hagar komt van de tenten van Abram en op reis is naar Egypte, maar hij wil met die vraag in haar wakker roepen het besef dat zij kwaad doet, dat zij weglucht niet alleen van haar meesteres, maar ook van de vader van haar kind, van haar geluk en de zegen, die God haar geven wil.

Het is 'n vraag, die voor heden en toekomst van deze vrouw van de allergrootste betekenis is.

In die zin wil ik ook deze vraag behandelen, als ik die stel aan verschillende personen, en beantwoord met het oog op de tijden en omstandigheden waarin wij leven.

Ik wil eerst vragen aan het menselijk geslacht: van waar komt gij en waar zult gij heengaan? Over de oorsprong van het menselijk geslacht zijn heel verschillende dingen geleerd.

Sommigen hebben gezegd: dat de mensen ontsproten zijn uit de dieren met 'n geleidelijke ontwikkeling, die men evolutie noemt. Als dat waar was, dan zou men verwachten, dat in onze tijd na zovele eeuwen van evolutie de meeste overgangen van dier tot mens moesten plaatsvinden, maar er is in de geschiedenis van alle tijden geen enkel geval bekend van 'n aap of enig ander dier, dat 'n mens heeft voortgebracht. Dieren

blijven dieren en brengen dieren voort en mensen blijven mensen.

De Bijbel leert ons dat de mens wel, wat zijn lichaam aangaat, uit het stof der aarde is gemaakt, maar dat hij toch ook van God heeft ontvangen 'n onsterfelijke ziel, iets van Gods eeuwigen Geest, en dat zo alleen te verklaren is de ingewikkelde natuur van de mens, de strijd tussen goed en kwaad, de strevingen en verwachtingen van ieder hart. De mens het menselijke geslacht is afkomstig van God, die ons naar Zijn beeld en gelijkenis geschapen heeft.

En waarheen gaat het menselijk geslacht? Er is ontegenzeggelijk 'n grote ontwikkeling van al de krachten, die in de mens wonen, maar waarheen voert die? Zal de mens eenmaal komen aan de grens van zijn ontwikkeling, en zal hij dan, zoals wij reeds gezien hebben van zovele grote en machtig wereldrijken door inwendig bederf ten ondergaan? en zal dan de mensheid eenvoudig verkwijnen en wegsterven? Of zal die ontwikkeling nooit eindigen en nog komen tot hoogten, waarvan wij ons nu geen voorstelling kunnen vormen? Zal de mens verlopen in onvruchtbaarheid en verval, zoals 'n rivier, die in het zand en de moerassen verdwijnt, of zal hij opstijgen tot in de hemel?

Als wij weer Gods woord vragen naar 'n antwoord, dan leren wij, dat er twee wegen zijn ook voor het aardse bestaan van de mensen. Wie leeft in gehoorzaamheid aan de geboden van God zal voorspoedig en gezegend zijn, maar die Gods geboden overtreedt zal vergaan.

Er is ook 'n andere toekomst, die de Bijbel ons schildert, n.l. dat aan het einde van de aardse ontwikkeling van de mens, daar is 'n hogere levens toestand, n.l., het koninkrijk Gods; dat de bescherming van het menselijk geslacht is, om na deze bedeling van leven op aard terug te keren tot God, die ons geschapen heeft en die niet wil dat 'n zondaar in zijne zonden zal sterven, maar dat hij door Jezus Christus zal zalig gemaakt worden, en zoals onze Heidelbergse catechismus daarop wijst naar aanleiding van de hemelvaart van de Heere Jezus, is daar reeds 'n mens in de hemel tot 'n zeker pand, dat Hij als het Hoofd ons zijne lidmaten tot zich nemen zal. Daartoe wordt in de naam van

de Heere Jezus Christus voortdurend toegeroepen aan die mensen die van hun God, hun geluk, hun zaligheid wegvluchten op eigen gekozen wegen, en die nu als eenzame verdwaalde reizigers in de woestijn rond dwalen, dat zij moeten terugkeren tot God, tot de hemelen Vader, die wacht en uitzielt om de verloren zoon weer in zijn armen te ontvangen en de mens te troosten en te leren om hier op aarde gelukkig te zijn en voor de eeuwigheid in Jezus Christus zijn zaligheid te vinden.

Wij moeten dus de toekomst van het menselijk geslacht zo verstaan, dat er wel 'n einde zal komen aan deze bedeeeling van leven op aarde, en dat die op de tijd door God bestemd na de nodige ontwikkeling bereikt te hebben zal overgaan in 'n ander leven, waarin degenen, die daartoe door God zijn uitverkoren door Jezus Christus zullen opgenomen worden in Zijn koninkrijk. Dit is naar Gods openbaring de uiteindelijke toekomst, waarvoor het menselijk geslacht op aarde geschapen is.

Ik wil nu de kring wat nauwer trekken, en de vraag stellen aan het volk van Zuidafrika. Afrikaners, van waar komt gij, en waar zult gij heengaan?

Afrika is wat zijn blanke bevolking betreft gekomen uit Europa, hoofdzakelijk uit Holland, want ook de Hugenoten, die zich hier gevestigd hebben zijn over Holland hierheen gekomen, en ook al is daar bij sommigen 'n neiging om Holland te miskennen. Of wij nu 1 of 10 of 'n paar honderd jaar geleden uit Holland gekomen zijn, dat maakt niet veel verschil, oorspronkelijk waren verreweg de meesten van ons Hollanders.

Onze geschiedenis in Zuidafrika leert ons, dat onze voorouders van uit de Kaap getrokken zijn werkelijk als woestijn reizigers, omringd door de gevaren van de barbaren en de wilde dieren, van de stormen der natuur, door koude en hitte, maar gesterkt door hun vaste geloof op God, met hun geweer in de hand en de Bijbel onder de arm en ons oude gezangenboek in de wagenkist. En hun samenleving was rein en oprecht, omdat het gegrond en ingericht was naar Gods woord, want zoals hun voorgelacht in Europa alles had opgeofferd voor vrijheid en geloof in 'n 80 jarige oorlog van Holland tegen de Koning van Spanje en met verla-

ting van goed en bloed uit Frankrijk gevlucht was, zo was ook die grote trek van de Kaap tot aan de Zoutpansbergen 'n geloofsdaad, die door God gezegend is.

Maar wat zal nu de toekomst zijn van dit volk van Zuidafrika?

Sommigen zien die donker in. Er wordt zelfs van gesproken, dat er 'n einde zal komen aan het blanke ras van Zuidafrika, anderen vreezen, dat wij zullen overweldigd worden door andere volken, en dat het nageslacht niet getrouw aan de beginselen der voorouders zal ondergaan in ellende en zonde. Zeer zeker is er gevaar. Want zien wij niet overal mensen, Afrikaners van geboorte, die hun eigen taal niet meer spreken, die de gewoonten van het voorgelacht verachten en allerlei uitlandse gebruiken na streven, alsof die beter waren, mensen, die geen zelfrespekt hebben, en daarom ook door anderen niet gerespekteerd worden. Als tot de zulken de vraag gericht wordt: Waar zult gij heengaan, dan kan hun antwoord niet anders zijn, dan dat zij vluchten van wat hun dierbaar moest zijn en van hun ware geluk en grootheid.

Daarom moet er 'n stem gehoord worden, die roept om terug te keren naar de God, de taal, de beginselen, die het Afrikaanse volk in het verleden in stand hebben gehouden, want dan alleen is er 'n toekomst mogelijk zonder schande, maar met geluk en voorspoed en zegen van Boven, en waarbij andere volken ons zullen respekteren.

Ik wil die vraag ook stellen aan onze kerk. Gij, Nederduitse Hervormde Kerk van Zuidafrika, van waar komt gij en waar zult gij heengaan?

Onze kerk komt oorspronkelijk ook uit Holland, maar als wij de geschiedenis niet zover terug nagaan, dan vinden wij die kerk in de Kaap, onder de naam, die wij nu nog dragen, en dan zien wij hoe die kerk vandaar overgebracht is naar Transvaal, maar dan willen wij voornamelijk letten op de beginselen van onze kerk.

Onze kerk is altijd democraties geweest in die zin, dat de gemeenten zelf hebben beslist over hun regering, hun inrichting, hun kerkeradsleden zelf verkozen hebben, en geen inmenging van Regeringen of anderen hebben geduld. Er was altijd 'n strenge af-

scheiding tussen blanken en gekleurden hoewel de huisbedienden ook tegenwoordig waren bij de huisgodsdienst oefeningen en ook aan de barbaren de levende God bekend gemaakt werd.

Onze kerk was altijd 'n Hervormde, Protestantse kerk. Om het recht, God te dienen volgens Zijn Woord hebben onz voorouders veel uitgestaan, en soms hun kinderen jaren lang ongedoopt laten blijven en zich van het Heilig Avondmaal onthouden. Zij waren getrouw aan hun beginselen, en God heeft die getrouwheid gezegend en onze kerk laten vooruitgaan en toenemen, zodat als de oude voortrekker predikanten konden zien wat heden is, zij zich zeker voor God zouden buigen in dankbaarheid voor veel, dat zij misschien nooit hadden verwacht.

Maar waar zal het heengaan met onze kerk? Moeten wij niet erkennen, dat er in veel opzichten 'n afval is van die beginselen van onze kerk?

Als er bij sommigen 'n sterk vooroordeel is tegen al wat in verband staat met de prediking van het Evangelie aan de heidenen, is dat dan niet 'n afwijking van wat onze voorouders gedaan hebben? Als wij in menig huisgezin vinden, dat er geen huisgodsdienst meer gehouden wordt, en dat de Zondag niet wordt gebruikt om de Heere te dienen, maar voor allerlei plezier en sports en picnics, dan geloof ik, dat menig een van de getrouwe voorouders zich zou schamen over hun nageslacht. Wat zouden de oude Hugonoten, op wie wij heden zoo trots zijn, zeggen als zij wisten hoe velen hun kerk verlaten en overlopen naar andere kerken, ja, zelfs hun kinderen sturen naar Roomse scholen, waar zij leren hun eigen kerk en geloof te verachten?

Zal er waarlik 'n toekomst zijn voor onze kerk, dan moeten onze leden niet alleen weten de beginselen, waarop die kerk gebouwd is, maar ook getrouw zijn, dan moet er gezorgd worden, dat er mannen, onze eigen zonen, uit onze kerk, door onze kerk opgeleid, die hun kerk liefhebben en de beginselen van onze kerk voorstaan, op onze kansels komen, om het Evangelie te verkondigen en de gemeenten op te bouwen, dan moet er gewilligheid zijn, bij de leden der kerk om zich opofferingen te getroosten en moeite te doen in veelerlei opzicht, ruimschoots geld te geven voor de instand-

houding van die kerk en voor de opleiding van onze predikanten. Anders vrees ik dat er geen toekomst is, en dat wij later zullen moeten vragen aan een van de andere kerken om maar bij hen te mogen aansluiten, omdat onze kerk niet meer kan bestaan. Willen wij 'n afzonderlike kerk zijn en blijven, dat moet er 'n einde komen aan de onverschilligheid van velen, ook onder de predikanten, ouderlingen en diakenen voor de belangen van de gehele kerk en mag niemand langenzeggen: Ik bemoei mij niet met die dingen, die mij zelf en mijn plaatselike gemeente niet aangaan, maar dan moeten wij allen ontwaken en de gevaren inzien en de schouder aan het wiel zetten en samenwerken tot vooruitgang en opbouw van onze kerk.

Nog eenmaal stel ik die vraag, van waar komt gij en waar zult gij heengaan; en wel nu aan u persoonlijk, mijn lezer, of lezers. En nu bedoel ik niet in de eerste plaats te vragen, wie onze ouders zijn, of gij uit 'n voorname rijke familie stamt, of van armoedige en nederige ouders komt, ook niet wat uw werk of betrekking in dit leven is, of zal zijn, maar ik wil dat gij beseffen wilt, wat uw geestelike afkomst is.

Gij hebt 'n geschiedenis achter u en die spreekt van leidingen Gods, van hulp in nood en uitredding uit gevaren, van verhoring van gebeden. Gij zijt geboren uit Christen ouders, gedoopt in de naam van de Heere Jezus, gij hebt belijdenis gedaan van uw geloof en de Heere aangenomen als uw zaligmaker, en als gij hieraan denkt, dan gevoelt gij ook, dat die geschiedenis invloed moet hebben op uw tegenwoordige leven. Gij hebt daardoor grote voorrechten genoten, maar ook gij hebt verplichtingen die op u rusten. God heeft u talente toevertrouwd en daarvan zult gij rekenschap moeten geven.

Maar dan moet gij ook weten welk antwoord te geven op de vraag, waar zult gij heengaan? Wat is uw verwachting voor dit verdere leven, en wat is uw ideaal, uw hoop voor uzelf, uwe kinderen, uw kerk, uw land en volk? Wilt gij zoeken de dingen van deze wereld of het koninkrijk Gods? En dan wat omtrent de eeuwigheid? Waar en hoe zal die voor u zijn? Gij gelooft in God, en in Jezus Christus, gij gelooft in 'n eeuwig leven, gij gelooft in zaligheid en verdoemenis.

Maakt gij ernst met deze dingen en leeft gij volgens uw geloof en uw belijdenis? of is dit alles maar 'n overlevering, 'n geloof van uw kerk, van uw predikant, maar niet van uzelf? Sommigen, die dit lezen, zijn misschien al oude mensen, die niet lang meer te leven hebben. Oude vader, oude moeder, waar zult gij heengaan, als God u roept dit leven te verlaten? Anderen zijn jong en sterk, sommigen nog kinderen, waar zult gij heengaan? Zijt gij niet misschien op 'n dwaalweg, vlucht gij niet, zoals Hagar, als 'n eenzame reiziger in de woestijn, weg van uw God, en van uwe zaligheid?

Als wij denken aan de toenemende zonde, onzedelijkheid, bandeloosheid, ook zelfs onder christenen, dan moeten wij ernstig waarschuwen: Broeders en Zusters, keert terug en vernedert u voor God en bekeert u, want waarom zoudt gij vergaan?

Gij weet dat de weg der zonde leidt naar het eeuwig verderf, en dat de vreeze des Heeren is de weg ten leven.

Gaat dan toch niet op de verkeerde weg, maar volgt Gods Woord en wandelt in de voetstappen van Jezus Christus, opdat gij hier niet Hem het kruis moogt dragen en in de eeuwigheid met Hem moogt zijn in heerlijkheid.

L. E. BRANDT.

DE CODLOCHENAAR.

Hij was een Atheïst. *)

Zijn grijze hoofd

Had nooit meer aan een God geloofd.

Daar trok zijn enig kind naar vreemde land,

En bevend legt hij op zijn hoofd de vaderhand

En sprak uit het diepst van zijn hart

met innigen gloed:

"Dat God U behoed!

Uit het Duits vertaald door A.J.B.

Advertentie-Inhoud.

	Bladz.		Bladz.
A.		M.	
Afrikaanse Bank Korporatie	14	Magnet Motor Co.	22
B.		Malcomess & Co. Bperkt	16, 114
Beckett & Co. Bpkt. T. W.		Muller, Wm. H.	20
(Five Roses Tea)	42	Moosdijk, Gebrs.	98
B.B'Land. Bijbel Genootsch.	150	Meyrson & Cooper	26
Bile Beans Mfg. Co.	128	Muller, R.	12
Bourne & Co. (Singer Naai-		Millar & Co., Wm.	10
machines)	82	McDougall, Gebrs.	30
Bisschoff, Gebrs.	50	Morris Little & Son	110
Brits, Jnr. G. P.	132	Madame Mosinger, M.	136
C.		Mackay, Gebrs.	104
Cooper & Nephews	112	N.	
Collins & Co., Henry	46	North & Son, G.	22
Christian Literature Depot ...	138	Nationale Bank	100
Clus, J. L. le	64	Nederlandse Bank	74
Clark, John	148	New Zealand Ins. Co., Bept.	84
D.		P.	
Dunn & Co., W.	78	Perrins, G. F.	88
Dunell, Ebdon & Co.	130	Peatzold, A.	66
F.		Pickstone, Gebr., Bpkt.	
Fram & Co., D. I.	102	H.E.V.	68
G.		Pearson's Hycol, Beperkt ...	108
Glen, A. R.	38	R.	
Groeneveld Bperkt, H.	86	Residentie Hotel (K. Groe-	
Glennie, W. G.	70	neveld)	134
Groen, L. te	94	S.	
Gradwell, M. W.	80	Sammel, Gebrs.	60
H.		Schallies, Bpkt.	36
Hume Pipe Co., S.A. Bept.		Stellenbosch Universiteit ...	6
Buitenkant Omslag.		Stoker, J. ... binnenkant omslag.	
Haak & Zoon	126	Spencer & Norton, Norman..	140
Henwood's	56	Schaik, J. L. van	98
Hilhorst, H.	88	Smithfield Afslagers	90
Holley, H.	84	Spilhaus, Wm.	40
Hillman, Gebrs., Beperkt ...	44	Standaard Bank	18
Hollandse Apotheek	120	Savelkoul & Co., A.	26
J.		Schweickerdt, E.	86
Jones & Co., H.	34	Sugdons voet lijnen.	
Juta & Co.	96	S.Afrikaanse Boekstore ...	92
K.		Simpson & Co., T.	116
Kirchhoff & Co., F.	58	Stowe, S. F.	72
Köhly, E.	134	Sullivan Muziek Konser-	
Koedoe Apotheek	62	torium	122
Kritzinger, H.	78	T.	
L.		Taylor & Geerling (Salaman-	
Lievaart, J.	4	der)	150
Lowe, Claude (Kerol) ...	52	Thiele, V.	124
Lever Bros. (Sunlight) ...	118	U.	
Longmore & Co., A. C.	24	Union Produce Mart.	2
Lydia E. Pinkham Pills ...	142	V.	
		Veenemans, N. (Trio) ...	150
		Vos Geneesmiddel ...	82

Bladz.		Bladz.	
W.		Z.	
Wal & Reesse, v. d.	36	Zuidafrik. Brouwerijen	48
Wulfse & De Vries	94	Zuidafrik. Onderlinge	108
Woods, Beperkt, W. E.	8	Zuidafrik. Spoorwegen	152
Y.			
Yates & Co.	54		